



## Tevredenheid over milieugerelateerde leefkwaliteit

Referentie: AMNE-  
LNE/AMNE/BVE/JD/OL201230075-  
F02\_0

Eindrapport | 23 oktober 2014

In opdracht van

Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie  
Afdeling Milieu-, Natuur- en Energiebeleid  
Dienst Milieu-, Natuur- en Energiebeleid  
Koning Albert II-laan 20, bus 8  
1000 Brussel

Deze studie wordt uitgevoerd door:

Dafne Reymen Ph. D.  
Ir Rein Dessers  
Matthijs Versteegh Ph. D.

IDEA Consult  
Kunstlaan 1-2, bus 16  
B – 1210 Brussel

T: +32 2 282 17 10  
F: +32 2 282 17 15  
info@ideaconsult.be

www.ideaconsult.be





**IDEA Consult** is een onafhankelijk advies- en onderzoeksbureau, gespecialiseerd in research based consultancy. Onderzoek en beleidsadvies staan centraal. IDEA-onderzoek is zowel kwantitatief als kwalitatief onderbouwd. Ons advies is oplossingsgericht en beoogt de creatie van meerwaarde voor de klant. De verzamelde expertise wordt vertaald naar strategisch advies voor overheden, organisaties, instellingen en ondernemingen.

Met haar team van bijna 40 consultants brengt IDEA Consult complementaire expertise en competenties in met garantie op een gedegen en vlotte uitvoering van de ons toevertrouwde projecten. De kernexpertise velden van IDEA Consult betreffen:

- ▶ arbeidsmarkt en sociaal-economisch beleid;
- ▶ innovatie en competitiviteit;
- ▶ regionale en stedelijke ontwikkeling;
- ▶ vastgoed en ruimtelijke ontwikkelingen.



Voor vragen over deze studie kunt u terecht bij:

[Dafne Reymen](#)

IDEA Consult

Kunstlaan 1-2, bus 16, 1210 Brussel

Tel. 02 300 85 19

[Dafne.reymen@ideaconsult.be](mailto:Dafne.reymen@ideaconsult.be)





## INHOUDSTAFEL

<b>Deel 1: Samenvatting</b>	<b>7</b>
1/ Aanleiding, doelstelling en methode	9
2/ Welke aspecten zijn voor mensen in Vlaanderen bepalend voor hun milieugerelateerde leefkwaliteit	11
3/ Hoe noodzakelijk vinden mensen milieukwaliteit om een goede kwaliteit van hun eigen leven te garanderen?	13
4/ In welke mate is men tevreden met z'n milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen?	14
5/ Welke factoren bepalen het tevredenheidsgevoel over milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen?	15
5.1 Persoonlijke factoren die gepercipieerde milieukwaliteit beïnvloeden	15
5.2 Gepercipieerde oorzaken van verminderde milieukwaliteit	15
5.3 Begrip milieugerelateerde leefkwaliteit	15
6/ Welke aspecten van milieugerelateerde leefkwaliteit zullen voor burgers het sterkst doorwegen in de toekomst?	16
7/ Beleidsaanbevelingen	17
<b>DEEL 2: Kwalitatieve voorstudie</b>	<b>19</b>
1/ Literatuurstudie	21
1.1 Situering van de studie binnen bestaande literatuur/onderzoeksprojecten	21
1.2 Inzichten uit specifieke literatuur over "milieugerelateerde leefkwaliteit"	23
2/ Beperkte kwalitatieve bevraging	30
2.1 Doel van de kwalitatieve bevraging	30
2.2 Resultaten	30
<b>DEEL 3: Grootschalige enquête</b>	<b>32</b>
1/ Uitvoering	33
1.1 Vragenlijst	33
1.2 Aantal respondenten	33
1.3 Profiel van de respondenten	33
1.4 Beoordeling van de eigen leefkwaliteit	42



2/	Statistische analyse (excl discreet keuze-experiment)	47
2.1	Belang van milieu in algemene leefkwaliteit	47
2.2	Tevredenheid over milieukwaliteit	56
2.3	De toekomst van het leefmilieu	70
3/	Analyseresultaten Discreet Keuze-experiment	73
3.1	Keuze van het type keuze-experiment	73
3.2	Methode	74
3.3	Resultaten	77
<b>DEEL 4: Telefonische interviews</b>		<b>90</b>
1/	Context	91
2/	Doelstelling van de interviews	92
2.1	Waarom is de Vlaming (on)tevreden over bepaalde milieu-aspecten?	92
2.2	Wat is de precieze bron van bepaalde hinder?	93
2.3	Argumenten in de keuze tussen een eigen tuin of publieke groene ruimte	93
3/	Selectie van de respondenten	94
4/	Antwoorden	95
4.1	Waarom is de Vlaming (on)tevreden over bepaalde milieu-aspecten?	95
4.2	Wat is de precieze bron van bepaalde hinder	97
4.3	Argumenten in de keuze tussen een eigen tuin of publieke groene ruimte	98
<b>Deel 5: Bijlagen</b>		<b>101</b>



## Deel 1: Samenvatting







## 1/ Aanleiding, doelstelling en methode

Een betere milieugerelateerde leefkwaliteit wordt in het huidige Milieubeleidsplan 2011-2015 meegenomen als één van de plandoelstellingen, maar de focus ligt daarbij op luchtkwaliteit, hinder van geluid en geur en groenbeleving. Deze facetten worden opgevolgd aan de hand van objectieve milieu-indicatoren. In de literatuur heerst echter consensus dat het concept leefkwaliteit niet gevat kan worden door enkel *objectief* meetbare indicatoren. Met deze studie is het de bedoeling ook de perceptie die Vlamingen hebben van hun milieugerelateerde leefkwaliteit, in kaart te brengen.

Dit onderzoeksrapport kadert in de inhoudelijke, bottom-up onderbouwing van de volgende beleidscyclus. Met dit onderzoek wil LNE kijken of ze haar focus meer gelijk kan stellen met die van de burger en in staat is om met het beschikbaar budget die maatregelen te treffen die de milieugerelateerde leefkwaliteit van Vlamingen maximaal kunnen verbeteren. Deze studie past in een evolutie waarin het beleid rekening houdt met de perceptie van de burger (en zelfs bouwt op participatie van de burger).

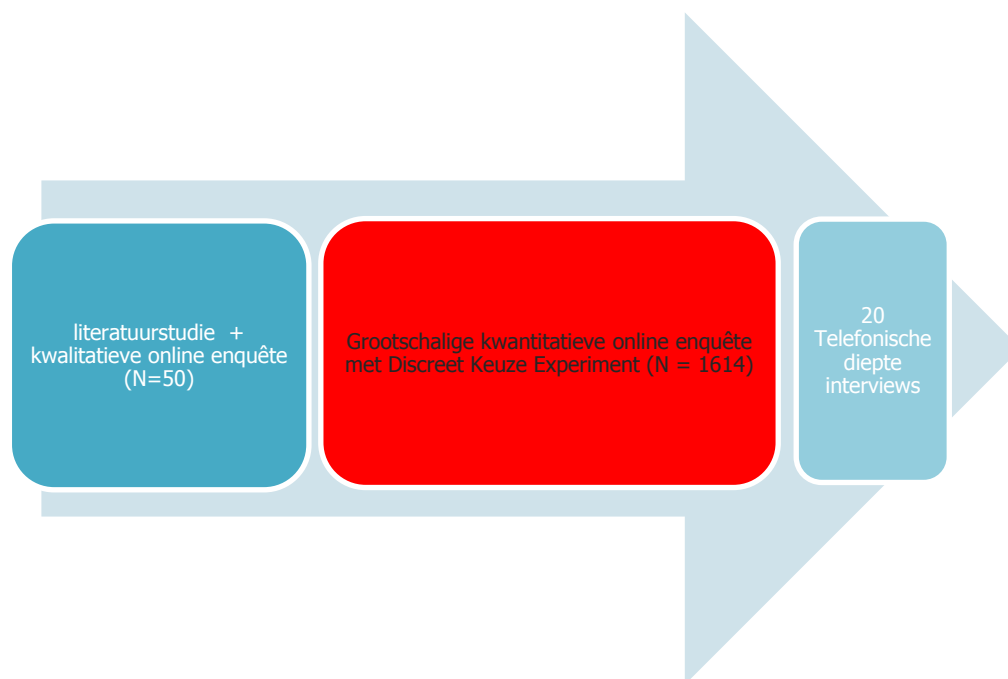
De tabel hieronder duidt het verband tussen de onderzoeksvragen onderling en hun verband met onderzoek naar leefkwaliteit in het algemeen.

Onderzoeksvraag	Context
OV2: Hoe noodzakelijk vinden mensen milieugerelateerde leefkwaliteit om een goede kwaliteit van hun eigen leven te garanderen?	Binnen de algemene leefkwaliteit worden er typisch een 8 à 10 dimensies onderscheiden, zoals vb. sociaal leven, werkgelegenheid, kwaliteit van maatschappij, etc., waaronder ook de milieugerelateerde leefomgeving (ML). Deze vraag peilt naar het belang van ML in de algehele leefkwaliteit t.o.v. de andere dimensies.
OV1: Welke aspecten zijn voor mensen in Vlaanderen bepalend voor hun milieugerelateerde leefkwaliteit?	Binnen elke dimensie wordt de tevredenheid over die dimensie – in dit geval de tevredenheid over ML – opgebouwd vanuit de tevredenheid over een aantal deelaspecten zoals bv. aan- of afwezigheid van natuur, geluidshinder of –rust, luchtkwaliteit.
OV3: In welke mate is men tevreden met z'n milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen?	Het uiteindelijke doel van meting en analyse van de bepalende aspecten (OV1) en de tevredenheid over de ML (OV3) is immers om aan de beleidsmakers informatie te bezorgen om hun beleid effectiever te kunnen inzetten.
OV4: Welke factoren bepalen het tevredenheidsgevoel over milieugerelateerde leefkwaliteit van mensen in Vlaanderen?	Het tevredenheidsgevoel stoelt sterk op de eigen beleving of perceptie en deze is natuurlijk persoonsgebonden. De verschillen in tevredenheid tussen subgroepen met bepaalde karakteristieken kunnen statistisch onderzocht worden.
OV5: Welke aspecten van milieugerelateerde leefkwaliteit zullen voor burgers het sterkst doorwegen in de toekomst?	De bepalende factoren of deelaspecten van een dimensie evolueren doorheen de tijd. Voor het beleid is het daarom noodzakelijk om de belangrijkste trends daarin te identificeren.



Om de gestelde onderzoeksvragen te beantwoorden werd een combinatie van verschillende onderzoeksmethodes ingezet.

*Figuur 1: Overzicht van de gebruikte methoden voor data verzameling*



*Bron: IDEA Consult*

De literatuuranalyse was het vertrekpunt en de basis voor afbakening van de studie. Een grootschalige online bevraging van +/- 1500 burgers was de hoofdbron van informatie. Om de voorkeur voor een bepaalde leefomgeving te meten werd een discreet keuze experiment geïntegreerd in de bevraging. De parameters van dit keuze experiment, alsook de andere vragen werden voorbereid aan de hand van een kwalitatieve (voor)enquête bij een 50-tal burgers. De studie werd vervolledigd aan de hand van 20 telefonische diepte-interviews van een selectie uit de bevroegde steekproef.

Hieronder volgt een samenvatting van de analyseresultaten per onderzoeksvraag.



## 2/ Welke aspecten zijn voor mensen in Vlaanderen bepalend voor hun milieugerelateerde leefkwaliteit

---

Uit de grootschalige enquête bleek dat volgende 6 aspecten het meest bepalend zijn voor de leefkwaliteit van de woonplaats van de Vlaming:

- ▶ Goede luchtkwaliteit
- ▶ Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt
- ▶ Een stille buurt
- ▶ Een propere/nette buurt
- ▶ Voldoende en veilige fiets- en voetpaden
- ▶ Groene landschappen

Een goede luchtkwaliteit staat duidelijk op de eerste plaats. De onderlinge ranking van de andere 5 belangrijke elementen kunnen we niet vaststellen op basis van deze studie.

Over de aanwezigheid van een eigen of gedeelde tuin bleken de meningen verdeeld. Een relatief groot percentage van de respondenten gaf aan niet zonder een tuin te kunnen leven, maar anderzijds was er ook een grote groep die een tuin niet of weinig belangrijk vond. In de afweging van een eigen tuin ten opzichte van een bos, park of natuurgebied in de buurt, koos toch 70% van de respondenten voor een eigen tuin. De interviews achteraf onthulden dat de tuin vooral de voorkeur krijgt omwille van de rust, de vrijheid (zelf beslissingen nemen, geen rekenschap afleggen), het zicht op groen en het gemak om snel even buiten te kunnen zonder zich te verplaatsen.

Onderstaande elementen worden het minst relevant geacht door de modale Vlaming:

- ▶ Boerderijdieren in de buurt
- ▶ Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt
- ▶ Propere rivieren, vijvers, meren of zee in de buurt
- ▶ Donkere nachten zonder lichthinder

Uit de interviews bleek dat de aanwezigheid van boerderijdieren in vele gevallen zelfs eerder een negatief aspect van de woonomgeving was. Vooral hanen in de stad worden niet geapprecieerd omwille van lawaai. Varkens-, koeien- en kippenstallen veroorzaken soms stank en vliegen.



In het Discreet Keuze Experiment werden 8 attributen opgenomen (gekozen op basis van de kwalitatieve voorstudie), namelijk luchtkwaliteit, een eigen plek buiten, geur, rust & stilte, netheid, een weids uitzicht, parken of natuurgebieden in de buurt en veilige fiets- en voetpaden. Uit dit experiment blijkt dat een goede luchtkwaliteit en een eigen plek buiten met stip op de eerste en tweede plaats komen bij de keuze van een woonplaats. Een eigen plek buiten bleek enkel een grote invloed te hebben als die plek "groen" was. De grootte deed er minder toe. Een weids uitzicht, parken of natuurgebieden in de buurt en fiets- en wandelpaden zijn volgens het DKE minder doorslaggevend in de keuze voor een woonplaats.

De aanwezigheid van groen lijkt uit deze bevraging minder belangrijk dan uit de literatuur en uit de kwalitatieve voorenquête. We mogen echter zeker niet besluiten dat de aanwezigheid van groen niet belangrijk zou zijn. De scores voor "een groene omgeving" zijn mogelijks verdeeld over verschillende vormen van groen die in de lijst van aspecten voorkwamen (waaronder een eigen tuin). Bovendien geeft men in een open vraag aan dat men een groene omgeving het meest zou missen mocht die er niet meer zijn.

Maken we een onderscheid op basis van het segment van de respondent volgens de consumentenstudie, dan blijkt uit het Discreet Keuze Experiment het volgende:

- ▶ Bezorgde burgers willen boven alles een goede luchtkwaliteit
- ▶ Realisten, onwetenden en bewust passieven willen absoluut geen stank
- ▶ Ongeïnteresseerde consumenten en grenzeloze groenen willen vooral een eigen tuin



### 3/ Hoe noodzakelijk vinden mensen milieukwaliteit om een goede kwaliteit van hun eigen leven te garanderen?

---

Uit een lijst van 10 factoren (OECD standaard) die de persoonlijke levenskwaliteit beïnvloeden achten Vlamingen 5 factoren belangrijker dan milieu:

- ▶ Gezondheid
- ▶ Inkomen
- ▶ Woning
- ▶ Sociaal netwerk
- ▶ Werk

Milieu komt gemiddeld gezien op de 6<sup>de</sup> plaats, maar komt wel voor in de top 5 van 38% van de respondenten. Dit wil allerminst zeggen dat het milieu niet belangrijk zou zijn:

Ten eerste zijn alle opgesomde factoren in de keuzelijst opgesteld door de OECD zeer belangrijk. Ruim 80% van de respondenten vindt de kwaliteit van het milieu in zijn woonomgeving belangrijk tot zeer belangrijk. De helft van de respondenten die in de laatste 20 jaar verhuisd zijn, zegt dat de milieukwaliteit van de buurt (in meer of mindere mate) heeft meegespeeld in de keuze voor hun huidige woonplaats.

Ten tweede is er bovendien een sterk verband tussen gezondheid (1<sup>ste</sup> plaats) en de kwaliteit van het milieu. Een goede kwaliteit van de leefomgeving is een zeer belangrijke basis voor een goede gezondheid.



## 4/ In welke mate is men tevreden met z'n milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen?

---

De modale Vlaming is best tevreden over de algemene milieukwaliteit op zijn woonplaats. Op een schaal van 0 tot 10 scoort de steekproef een gemiddelde milieutevredenheid van 6,6 (mediaan = 7).

We analyseerden ook de tevredenheid naar een aantal relevante milieu aspecten afzonderlijk. We vroegen niet rechtstreeks naar de tevredenheid over elk aspect, maar ontrafelden het concept "tevreden" in enerzijds "belangrijk" (Vraag 23) en anderzijds "vervuld op de woonplaats" (Vraag 25). De tevredenheid van de respondenten wordt beoordeeld door combinatie van zowel de ingeschatte relevantie als de performantie van het aspect. Op die manier krijgen we voor elke respondent een tevredenheidsscore per aspect.

Op basis van die tevredenheidsscores, berekenden we voor elke respondent ook een milieutevredenheidsindex (berekeningwijze zie Algemene Tevredenheid). De gemiddelde milieutevredenheidsindex van de steekproef, na evaluatie van de verschillende aspecten afzonderlijk, is **5,8/10**. Deze score (bij bevraging aspect per aspect) is dus lager dan wanneer gepeild wordt naar een algemene indruk of tevredenheid over de kwaliteit van het leefmilieu in de woonomgeving (6,6/10).

Indien we enkel kijken naar de aspecten die de Vlaming relevant vindt, dan zien we dat:

Men het **meest tevreden** is over:

- ▶ De netheid van de buurt
- ▶ De aanwezigheid van groene landschappen
- ▶ De frisse natuurlijke geur (of op zijn minst geen geurhinder) in de buurt

Men het **minst tevreden** is over:

- ▶ Het gebrek aan veilige fiets- en voetpaden
- ▶ Het lawaai
- ▶ De slechte luchtkwaliteit

Het lijkt vreemd dat de respondenten het minst tevreden zijn over de luchtkwaliteit in hun buurt, maar tegelijk toch het meest tevreden zijn over de frisse natuurlijke geur in de buurt. Objectief gezien correleren beide elementen namelijk. Allicht baseren de respondenten hun perceptie over de luchtkwaliteit op andere elementen dan de geur van de lucht. Uit de telefonische interviews bleek dat een slechte luchtkwaliteit meestal niet geassocieerd wordt met hinderlijke geuren of andere ongemakken, wel met de gestegen verkeersdrukke. Ook is de persoonlijke inschatting van de kwaliteit van de lucht soms gebaseerd op informatie in de media of van de dokter.



## 5/ Welke factoren bepalen het tevredenheidsgevoel over milieugerelateerde leefkwaliteit in Vlaanderen?

---

### 5.1 Persoonlijke factoren die gepercipieerde milieukwaliteit beïnvloeden

Er zijn geen significante verschillen in tevredenheid over de gepercipieerde milieukwaliteit tussen lager en hoger opgeleiden.

Gemiddeld genomen neemt de tevredenheid over de algemene milieukwaliteit toe met de leeftijd.

De gemiddelde tevredenheid over de milieukwaliteit neemt toe naarmate men minder stedelijk en/of meer landelijk gaat wonen. Dit bleek ook geldig voor bijna alle aspecten afzonderlijk. De grote uitzondering daarop geldt voor het aanbod van voldoende openbaar vervoer en voor veilige voetpaden in de buurt waar de tevredenheid toeneemt naarmate men minder landelijk of meer stedelijk gaat wonen.

Men is significant meer tevreden over de milieukwaliteit naarmate men langer in een bepaalde buurt woont.

Burgers met een eigen tuin zijn significant meer tevreden over de milieukwaliteit.

### 5.2 Gepercipieerde oorzaken van verminderde milieukwaliteit

Vooraf het **drukke verkeer** zorgt volgens de de Vlaming voor een lagere milieukwaliteit (luchtvervuiling, lawaai, drukte en onveilige fiets- en voetpaden). Naast auto's en vrachtwagens worden in de telefonische interviews ook bussen opmerkelijk vaak genoemd als boosdoener.

Hoewel dit minder tot uiting kwam in de grootschalige enquête, werd in de interviews vaak vermeld dat de buurt "volgebouwd" was en de limieten waren bereikt. Men bracht voor het bouwen van woningen wel enigszins begrip op. Appartementsblokken daarentegen konden op minder begrip rekenen (lelijker dan huizen, te veel volk, neemt het zicht weg, ...). Dit wordt best in rekening genomen bij het uitstippelen van ruimtelijk beleid dat verdichting stimuleert (net om open ruimte te sparen en de leefkwaliteit te verhogen).

Industrie en landbouw worden vooral met de vinger gewezen voor het veroorzaken van stank. In het algemeen is de Vlaming echter niet ontevreden over de geur van zijn woonomgeving. Uit de telefonische interviews bleek dat de stank van zowel industrie als landbouw de laatste jaren aanzienlijk is verminderd (vaak omdat de bedrijven er niet meer zijn).

### 5.3 Begrip milieugerelateerde leefkwaliteit

Vlamingen beoordelen hun milieugerelateerde leefkwaliteit vooral op basis van de milieukwaliteit op hun woonplaats. De milieukwaliteit op andere plaatsen waar ze vertoeven doet er minder toe.



## 6/ Welke aspecten van milieugerelateerde leefkwaliteit zullen voor burgers het sterkst doorwegen in de toekomst?

---

Uit een lijst van nakende milieuproblemen, vindt de helft van de respondenten een **sterk dalende luchtkwaliteit** het allergeest. Andere problemen die het vaakst in de top 5 voorkomen zijn:

- ▶ De waterkwaliteit kan niet meer gegarandeerd worden
- ▶ Weinig natuur en bos: de omgeving is overwegend bebouwd en verhard
- ▶ Regelmatig overstromingen ook in woongebieden
- ▶ De natuur herstelt zich moeilijk of niet meer van (insecten)plagen, ziektes en natuurrampen
- ▶ Klimaatsverandering met meer extreme weersituaties
- ▶ Toenemende gezondheidsrisico's door straling
- ▶ Weinig beschikbare ruimte voor woningen en tuinen

Het valt op dat de Vlaming op dit moment nog vrij tevreden is over groen en natuur in de woonomgeving, maar hiervoor vreest in de toekomst. Dit duidt op een kantelpunt, waaruit men kan afleiden dat de bebouwde en verharde ruimte best niet meer toeneemt.





## 7/ Beleidsaanbevelingen

---

Het onderscheid tussen de subjectieve beleving van milieugerelateerde leefkwaliteit en de objectieve meting van bepaalde elementen, is van belang bij de interpretatie van de studieresultaten en voor het maken van beleid. Het onderzoek toont aan dat de leefkwaliteit van Vlamingen zou stijgen als de subjectieve beleving van bijvoorbeeld luchtkwaliteit – een aspect waar Vlamingen zeer ontevreden over zijn – zou stijgen, maar het zegt niets over de waarde van het verbeteren van de objectief gemeten luchtkwaliteit. Wanneer inwoners van Vlaanderen de luchtkwaliteit als 'goed' ervaren, maar de objectieve meting toont dat de luchtkwaliteit schadelijk is voor hun gezondheid dan dient de (objectief gemeten) luchtkwaliteit natuurlijk alsnog te worden verbeterd. Andersom geldt ook dat in het geval van een goede objectieve luchtkwaliteit, maar een slecht gepercipieerde luchtkwaliteit, het waardevol is om ook de subjectieve luchtkwaliteit te verbeteren, net omdat de gedachte om te leven in een omgeving met een slechte luchtkwaliteit een grote negatieve impact heeft op de leefkwaliteit. Uiteraard zal een goede communicatie over de objectief verbeterde luchtkwaliteit, de perceptie van de luchtkwaliteit verbeteren.

Buiten het feit dat de objectieve luchtkwaliteit kan verbeteren door het verkeer van auto's, vrachtwagens en bussen te beperken, toont deze studie ook aan dat de subjectieve luchtkwaliteit daarnaast verbeterd kan worden door het verkeer van auto's, vrachtwagens en bussen minder zichtbaar te maken in het straatbeeld en door meer groen te voorzien in de leefomgeving.

Hoewel de Vlaming op dit moment nog vrij tevreden is over groen en natuur in de woonomgeving, vreest hij dat die schaars zullen worden in de toekomst. Dit duidt op een kantelpunt, waaruit men kan afleiden dat de bebouwde en verharde ruimte best niet meer toeneemt. Rekening houdend met het stijgende bevolkingsaantal, lijkt een verdichting van de woonomgeving een waardevolle beleids optie. Anderzijds toont dit onderzoek ook dat een eigen groene tuin, hoe klein ook, verkozen wordt boven publiek groen in de buurt, en dit omwille van de rust, de vrijheid (zelf beslissingen nemen, geen rekenschap afleggen), het zicht op groen en het gemak om snel even buiten te kunnen zonder verplaatsing. Nieuwe vormen van samenwonen, met gemeenschappelijke buitenruimte en stadstuinen, zijn zeker wenselijk, maar houden best maximaal rekening met de genoemde pluspunten van een eigen tuin. Bovendien kwam uit de interviews dat appartementsblokken zelden geapprecieerd worden in het straatbeeld.



Dit onderzoek biedt ook een afwegingskader voor buurtspecifieke beleidsinterventies. De resultaten van het discreet keuze experiment laten toe om per buurt te onderzoeken welke beleidsoptie de grootste toename in leefkwaliteit genereert per euro ingezette middelen (in de veronderstelling dat men de kostprijs van zulke beleidsinterventies kent). Een voorbeeld: De leefkwaliteit verbetert het meest door buurten met een slechte lokale luchtkwaliteit een uitstekende luchtkwaliteit te geven. Echter, de kosten die daarmee gepaard gaan zijn mogelijk veel hoger dan een alternatieve overheidsinterventie op een ander (weliswaar minder cruciaal) domein, zoals "een buurt die soms niet zo proper is" te verbeteren tot "een buurt die proper en onderhouden is".

We ontwikkelden een gebruiksvriendelijk instrument (geautomatiseerd Excel-bestand) waarin de objectieve kenmerken van een groot aantal buurten ingevuld kunnen worden. De buurten krijgen dan een rapportcijfer van 0-10, zodat een groot aantal buurten met elkaar vergeleken kunnen worden. Vervolgens wordt per buurt automatisch de top-5 van de interventies weergegeven die de gepercipieerde leefkwaliteit in die specifieke buurt het sterkst zouden verbeteren.



Berekening  
leefkwaliteit.xlsx

A large teal triangle pointing to the right, located on the left side of the page.

## DEEL 2 : Kwalitatieve voorstudie



### 1.1 Situering van de studie binnen bestaande literatuur/onderzoeksprojecten

Interesse in leefkwaliteit of welzijn en dus onderzoek naar (subjectief) welzijn is sterk toegenomen het laatste decennium (voor een overzicht zie bijvoorbeeld MacKerron 2012).

De oorsprong van deze interesse kan deels worden teruggebracht tot de Easterlin Paradox: Enerzijds rapporteren in een gegeven land de burgers met een hoger inkomen hogere geluksscores. Anderzijds stelde Easterlin vast dat, althans voor ontwikkelde economieën waar de basisbehoeften voldaan zijn, bij internationale vergelijkingen het gemiddelde gerapporteerde geluk niet sterk correleert met gemiddeld nationaal inkomen per hoofd. Bovendien, hoewel het gemiddeld inkomen per persoon na de tweede wereldoorlog een stijgende trend vertoont, stijgt het gemiddeld geluksniveau niet met de tijd.

Dit nieuwe onderzoeksdomein heeft aangetoond dat vele factoren het (subjectieve) welzijn van de mens beïnvloeden; niet alleen inkomen, maar, onder andere, ook gezondheid, sociale relaties, persoonlijke veiligheid, productieve of gewaardeerde activiteiten, kwaliteit van de maatschappij. In het "Better Life Initiative" van de OESO worden er 11 dimensies onderscheiden waaronder "environmental quality". Het effect van milieukwaliteit op welzijn maakt recentelijk ook deel uit van deze literatuur rond leefkwaliteit of welzijn.

Ook vanuit het beleid is er recent een gestegen interesse in het welzijn van de burger. In Buthan worden reeds sinds geruime tijd subjectieve welzijnsindicatoren gebruikt voor zowel evaluatie als ontwerp van overheidsbeleid en wordt zelfs Bruto Nationaal Geluk wordt gebruikt als indicator van vooruitgaan bijkomend aan het Bruto Nationaal Product (Ferreira 2013). Binnen Europa is welzijn of leefkwaliteit voor de bevolking meer recentelijk een fundamentele doelstelling geworden. Deze doelstelling wordt dan ook vermeld o.a. in het verdrag van Lissabon. Europa heeft de laatste jaren dan ook meer aandacht besteed aan behoud en verbetering van leefkwaliteit in haar beleidsstrategieën. Als voorbeelden kunnen we aanhalen:

- ▶ het initiatief "GDP and Beyond" van de Europese Commissie;
- ▶ de "Stiglitz-Sen-Fitoussi Commission on the measurement of Economic Performance and Social Progress" – afgekort de Stiglitz commissie.

De Stiglitz commissie formuleerde een aantal aanbevelingen om het meten van vooruitgang op sociaal vlak en op vlak van milieu te verbeteren (Stiglitz et al., 2009).



### 1.1.1 Relatie gepercipieerde (ipv objectieve) milieukwaliteit en leefkwaliteit

Ojectieve milieu-indicatoren en hun relatie tot de (subjectieve) leefkwaliteit wordt overvloedig bestudeerd:

- ▶ In verschillende studies (vb. Araya (2006), Brereton (2008), Dolan (2008),...) worden objectieve gegevens over milieukwaliteit gerelateerd aan een subjectieve meting van leefkwaliteit. Dit wordt o.a. toegepast voor metingen van luchtkwaliteit (allicht omdat burgers zelf weinig inzicht hebben in de luchtkwaliteit van hun omgeving). Die objectieve gegevens of metingen bestaan echter slechts op een zeer geaggregeerd geografisch niveau. Andere studies (zoals Bullock et al. (2008) = Ierse studie voor EPA, en Marans (2003)) houden een pleidooi voor het combineren van zowel objectieve als subjectieve metingen van de omgevingskwaliteit.
- ▶ Het studiewerk van MacKerron (o.a. doctoraatsthesis) is qua methode revolutionair omdat hij geaggregeerde metingen van de (objectieve) omgevingskwaliteit (vaak op lidstaat niveau) combineert met individuele metingen van zowel de omgevingskwaliteit als de leefkwaliteit. Hij doet dit via de "experience sampling method": met een GPS app ("mappiness") op de smartphone van 20.000 vrijwilligers van Londen worden deze individuele gegevens gemeten en gekoppeld aan GIS-gegevens omtrent de milieu-attributen. Hij hield rekening met de volgende milieu-attributen:
  - Luchtvervuiling;
  - Geluidshinder van wegverkeer;
  - Geluidshinder van luchtverkeer;
  - Bodembedekking;
  - Landschap;
  - Daglicht;
  - Weer;
  - Misdaad;
  - Stedelijke groene ruimte;
  - Huizenprijzen;
  - Transport in Londen.

Het rapport van de Stiglitz commissie onderstreept het belang van subjectieve milieu-indicatoren (als aanvulling op objectieve milieu-informatie). Voor de Stiglitz commissie leek het gebruik van subjectieve indicatoren eerder beperkt tot het meten van een algemene maatstaf van subjectieve beleving (van welzijn). Echter bij de factoren die het welzijn beïnvloeden dienen ook subjectieve *bepalende factoren* te worden opgenomen. Ook het bestek verwijst naar de noodzaak hiervan door te benadrukken dat "hoe iemand zich voelt wordt enerzijds bepaald door objectieve feiten en factoren uit de omgeving en anderzijds door subjectieve percepties en waarderingen die hij heeft van die feiten en factoren van het leven".



Dit is meteen het grote verschil tussen deze studie en vaak voorkomend onderzoek in de literatuur: In de enquête binnen deze opdracht worden respondenten ondervraagd over zowel de gepercipieerde milieu-aspecten als over hun leefkwaliteit en zijn beiden dus per definitie “subjectief”. In deze studie vergelijken we niet, zoals in de studie van de EPA (Environmental Protection Agency), de gepercipieerde performantie van milieu attributen met de reële situatie (of objectieve performantie).

### *1.1.2 Milieugerelateerde leefkwaliteit versus omgevingskwaliteit*

In voorliggende studie gaan we niet het concept leefkwaliteit definiëren, noch het concept “milieu-gerelateerde leefkwaliteit”. Hoewel zij de nadruk leggen op leefkwaliteit van ouderen geven Brown, Bowling en Flinn (2004) een stand van zaken over de conceptuele ontwikkeling en definitie van leefkwaliteit. Een aantal begrippen zoals leefkwaliteit, welzijn en geluk liggen ook dicht bij elkaar hoewel ze niet hetzelfde omvatten. Welzijn is bijvoorbeeld breder dan geluk. Maar ook daar gaan we ons niet in verdiepen in deze studie.

In ieder geval is leefkwaliteit een complex geheel van met elkaar verbonden objectieve en subjectieve dimensies. Objectieve variabelen hebben typische een lage verklaringskracht voor de variatie in (subjectieve of gepercipieerde) leefkwaliteit. Zij missen immers juist die subjectieve factor die bepaalt hoe deze objectieve dimensies iemands leven beïnvloeden. Leefkwaliteit kan dus moeilijk worden gevat zonder aan de burgers zelf naar hun percepties te vragen. Die eigen beleving of perceptie die centraal staat in onderzoek naar leefkwaliteit is bijgevolg persoonsgebonden.

Parallel aan deze opdracht over milieugerelateerde leefkwaliteit loopt er binnen LNE ook een onderzoek naar de definitie en de meting van het begrip (milieugerelateerde) omgevingskwaliteit. Het wezenlijke onderscheid is echter dat leefkwaliteit uitdrukkelijk wordt bekeken op persoonsniveau en omgevingskwaliteit op gebiedsniveau. Leefkwaliteit is individueel gepercipieerd waarbij in omgevingskwaliteit het accent ligt op de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van een ruimte ten behoeve van een groep van mensen.

## **1.2 Inzichten uit specifieke literatuur over “milieugerelateerde leefkwaliteit”**

### *1.2.1 Milieu is belangrijk*

We bestudeerden een aantal internationale wetenschappelijke artikelen en publicaties over milieugerelateerde leefkwaliteit (“EQL: Environmental Quality of Life”) – zie referentielijst literatuurstudie in bijlage. Meer in het bijzonder zijn we geïnteresseerd in het verband tussen natuurlijke omgeving of milieu-elementen en leefkwaliteit.

Dat milieugerelateerde leefkwaliteit van belang is voor de algemene leefkwaliteit is onder ander aangetoond door Ferrer-i-Carbonell en Gowdy (2005). Zij vonden dat de perceptie dat men te kampen heeft met “milieu-problemen” op de plaats waar men woont, de algemene leefkwaliteit reduceert.



Ook O'Campo (2009) tracht in een studie in Toronto (Canada) verschillende attributen(groepen) binnen leefkwaliteit tegen elkaar af te wegen. Zij maakt ook een onderscheid tussen het relatieve gewicht in een bijdrage tot een positieve leefkwaliteit versus een negatieve leefkwaliteit.

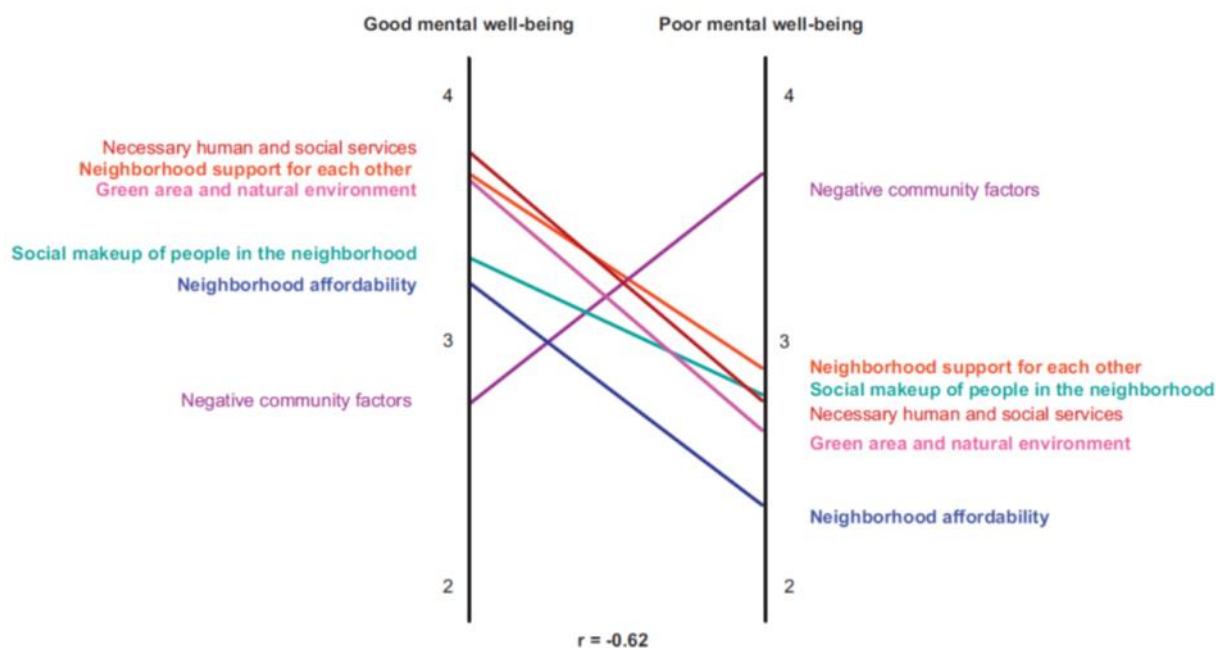


Fig. 2. Cluster map for the relationship between neighborhoods and mental well-being, six cluster solution.

In bovenstaande figuur valt op dat groene ruimte en natuurlijke omgeving een hoger gewicht heeft in de bijdrage tot een goede leefkwaliteit dan in de bijdrage tot een lage leefkwaliteit.

Het relatieve gewicht van milieukwaliteit in de algemene leefkwaliteit mag echter niet overschat worden. Het komt gemiddeld gezien niet voor in de top 6 van determinanten(groepen). Milieu wordt vaak niet spontaan genoemd door respondenten bij de voor hun leefkwaliteit bepalende factoren.

### 1.2.2 Verschillend begrip van "milieu" en "leefkwaliteit" bemoeilijkt vergelijkbaarheid van studies

Zoals hierboven vermeld, laten we de verschillende manieren waarop leefkwaliteit zelf wordt gemeten buiten beschouwing. We gebruiken hieronder soms de term welzijn, afgekort tot WB ("well-being") of SWB ("subjective well-being"), soms leefkwaliteit, soms zelfs geluk. Heel wat studies bestuderen immers de invloed van een aantal factoren op welzijn of leefkwaliteit of geluk.





“Environment” werd in tal van artikelen ruimer beschreven dan enkel natuurlijk leefmilieu. In de literatuur maakt misdaad, vertrouwen, sociale cohesie en sociaal kapitaal deel uit van de (leef)omgeving. Volgende aspecten rekent men bijvoorbeeld meestal tot “environment”<sup>1</sup>:

- ▶ Toegang en afstand indicatoren (tot stadscentrum, tot industrie en commerciële zones, tot ziekenhuizen, tot groene ruimtes,...);
- ▶ Demografische en sociale klasse indicatoren binnen een bepaalde wijk/plaats (leeftijd, inkomen, soort huizen, eigenaars/huurders, opleidingsprofiel inwoners, % pendelaars en pendeltijd,...);
- ▶ Belastingen en diensten (lokale belastingen, overheidsuitgaven/hoofd, culturele faciliteiten, scholen, aantal dokters/ziekenhuisbedden per kop, ....);
- ▶ Andere (bevolkingsdichtheid, misdaad, verkeersongevallen, geluids- en geuroverlast, ...).

O’Campo (2009) neemt ook de zorg voor de burens (vb. interactie tussen burens, vriendelijkheid, veiligheid, zichtbaarheid van de bewoners, vertrouwen, sociaal kapitaal....) mee als aspect van environment.

Rogers et al. (2010) kijkt ook de “walkability” van een buurt. Zij vonden dat mensen die leven in “walkable communities” – in termen van toegankelijkheid, aantrekkelijkheid en verbondenheid – meer geëngageerd zijn en meer vertrouwen hebben dan anderen en zo een hogere leefkwaliteit hebben.

Dit toont aan dat de milieugerelateerde leefkwaliteit zoals we ze afgebakend hebben voor de enquête slechts een onderdeel is van wat men in de internationale literatuur over leefkwaliteit en welzijn onder “environment” verstaat.

Omdat de bestudeerde factoren verschillen van studie tot studie en ook dus de “outcome” (leefkwaliteit, welzijn, geluk) is het niet altijd mogelijk of gemakkelijk om de studies te vergelijken of om robuuste besluiten te trekken. Contradictorische resultaten, kwesties van niet-geobserveerde variabelen, van causaliteitsrichting en andere methodologische kwesties zijn vaak voorkomend. Niettemin is het toch belangrijk om verder te bouwen op de bevindingen van de studies die zich toegelegd hebben op milieugerelateerde leefkwaliteit (EQL).

---

<sup>1</sup> In de Engelse taal wordt “environment” immers zowel gebruikt voor het Nederlandse woord “milieu” als voor het Nederlandse woord “omgeving”.



### 1.2.3 Stedelingen en plattelanders kijken anders naar het milieu

Bullock et al. (2008) zoeken in de studie "Quality of Life and the Environment" voor de Environmental Protection Agency naar het gewicht en de appreciatie van verschillende omgevingsattributen(groepen) binnen de leefkwaliteit van individuen. Ze maken een onderscheid tussen respondenten van Dublin (stad), de "commuters belt" rond Dublin (ring van pendelaars) en het platteland. Onderstaande tabel geeft de 4 meest belangrijke attributen voor de individuele leefkwaliteit weer.

	<b>Algemeen</b>	<b>Dublin</b>	<b>Ring van pendelaars</b>	<b>Platteland</b>
1	Eigen huis	Gewaarborgd inkomen	Eigen huis	Zuivere lucht
2	Gewaarborgd inkomen	Eigen huis	Gewaarborgd inkomen	Goede drinkwaterkwaliteit
3	Zuivere lucht	Lage misdaadcijfers	Zuivere lucht	Gezonde lucht
4	Goede drinkwaterkwaliteit	Goede scholen	Gezonde lucht	Eigen huis

Het valt op dat de milieugerelateerde attributen relatief belangrijker zijn voor plattelandsbewoners dan voor de stedelijke of randstedelijke bewoners. In Dublin wordt meer gewicht gegeven aan het absoluut inkomen en sociale/vrije tijd activiteiten. De auteurs merken echter op dat de sterke punten van de eigen woonplaats vaak een hoger gewicht krijgen (vb. milieu is beter op platteland en krijgt daarom ook een hoger gewicht). Plattelandsbewoners zouden namelijk net op het platteland wonen omdat ze milieu zo belangrijk vinden.

### 1.2.4 Relevante milieu-aspecten

De relatie tussen de volgende milieu-attributen en welzijn (WB) / leefkwaliteit / happiness /... werden aangetoond in 1 of meerdere studies:

- ▶ Luchtkwaliteit (meestal op basis van concentraties NO<sub>2</sub> of SO<sub>2</sub>)
- ▶ Groene ruimte/natuurlijke bodembedekking
- ▶ Geluidshinder
- ▶ Afval
- ▶ Klimaat
- ▶ Bezorgdheid om globale milieuproblemen

In de volgende sectie geven we een overzicht van deze determinanten.



#### 1.2.4.1 Luchtkwaliteit

- ▶ Volgens Welsch heeft NO<sub>2</sub>-vervuiling heeft een negatieve impact op algemeen geluk, hoewel het zeer moeilijk is om effect van vervuiling apart te meten, gezien het sterk negatief correleert met inkomen (Dolan, 2008).
- ▶ Luchtvervuiling (in SO<sub>2</sub> concentraties) heeft negatieve impact op individuele leefkwaliteit (Luechinger, 2009).
- ▶ Een toename van 10µg/m<sup>3</sup> in jaarlijkse gemiddelde NO<sub>2</sub> concentratie komt overeen met een daling van 0,5 punten op de 11-punten schaal van leefkwaliteit (MacKerron & Mourato, 2009).
- ▶ SO<sub>2</sub> concentraties, op regionaal niveau gemeten (gebaseerd op geaggregeerde datasets van SO<sub>2</sub> concentraties in EU) zijn negatief gecorreleerd met de gepercipieerde leefkwaliteit (Ferreira 2013).
- ▶ Rehdanz (2008) toont aan dat, zelfs wanneer er rekening gehouden wordt met een aantal factoren zoals socio-demografische kenmerken, economische omstandigheden en buurt karakteristieken, gepercipieerde slechte luchtkwaliteit een negatief effect heeft op het welzijn (SWB).
- ▶ Een zuivere lucht komt in de Ierse EPA-studie (Bullock, 2008) op de 3<sup>de</sup> plaats als determinant van omgevingsgerelateerde leefkwaliteit.
- ▶ Geaggregeerd niveau: (nationaal cijfer) luchtvervuiling is significant in de verklaring van verschillen in SWB tussen landen en over de tijd. (Welsch 2006).

#### 1.2.4.2 Groene ruimte/natuurlijke bodembedekking

Abraham (2010) toonde aan dat landschap kan beschouwd worden als een gezondheidsbron met het potentieel om welzijn te beïnvloeden. Er zijn drie manier waarop "landschap" het welzijn (de gezondheid) beïnvloed:

- ▶ Fysisch welzijn door "walkable environments" die fysieke activiteit (zowel binnen als buiten de stad) in het dagelijks leven en vrije tijd beïnvloeden);
- ▶ Mentaal welzijn door herstel van aandacht, vermindering van stress, and het uitlokken van positieve emoties;
- ▶ Sociaal welzijn door sociale integratie, engagement and participatie of collectieve natuurervaringen.

Die beïnvloeding gebeurt door ontworpen, gebouwde en esthetische aspecten van landschap. Deze natuurlijke omgeving moest volgens Abraham volgende eigenschappen hebben:

- ▶ Toegankelijk en in de buurt zijn;
- ▶ Proper (geen vuilnis);
- ▶ Veilig (andere mensen in de buurt);
- ▶ Fiets- of wandelpaden aanwezig;
- ▶ Mogelijkheid om mensen te ontmoeten.



Abraham merkt op geen onderzoek gedaan te hebben naar verschillen tussen sociale groepen over hun perceptie van het landschap, wat allicht wel heel relevant is.

- ▶ Gidlöf-Gunnarsson and Öhrström (2007) vonden dat een gepercipieerde betere toegankelijkheid tot groene ruimte leidt tot hoger welzijn voor inwoners van steden met een residentiële setting met grote blootstelling aan verkeerslawaaï. De gepercipieerde toegankelijkheid tot groene ruimtes buffert de negatieve gezondheidseffecten van blootstelling aan geluidshinder van verkeer (in stedelijke context).
- ▶ Brereton (2008) rapporteert dat de nabijheid van de kust (t.o.v. de woonplaats) een positieve invloed heeft op de levenskwaliteit.
- ▶ Guite et al. (2006) toonden aan dat ontevredenheid met toegang tot groene open ruimte en groene gemeenschapsvoorzieningen buitenshuis één van de belangrijkste voorspellers voor lage mentale gezondheid en vitaliteit is.
- ▶ MacKerron (2013) levert via zijn GPS-app op de smartphone van 20.000 vrijwilligers het bewijs van de positieve correlatie tussen blootstelling aan groene natuurlijke omgeving en welzijn. Buiten, in natuurlijke omgevingen zijn individuen gelukkiger dan zij die constant in steden vertoeven.
- ▶ Kopmann (2013) onderzocht de waarde van ecosystemendiensten van natuurlijke en landbouwgerelateerde bodembedekking (in tegenstelling tot industriële, urbane en commerciële constructies), gemeten via de SWB methode. De marginale bereidheid tot betalen voor een bepaald type van bodembedekking werd afgeleid van de geaggregeerde SWB scores (op basis van de EQLS, European Quality of Life Survey). De Europese data over bodembedekking zijn geaggregeerd op NUTS2 niveau. Kopmann toont aan dat de marginale bereidheid tot betalen hoger is voor *zeldzame* natuurlijke landschappen. Verder ziet hij ook dat de marginale voordelen van ecosystemendiensten dalend zijn.
- ▶ Vemuri (2006) vond dat de aanwezige "hoeveelheid" natuurlijk kapitaal (gemeten via de "Index of Value of ecosystem services / km<sup>2</sup>") positief correleert met levenskwaliteit op nationaal niveau (gemeten via de "National Well-being Index"). Er werd gebruik gemaakt van data van 57 landen uit de "World Values Survey".

#### 1.2.4.3 Geluidshinder en verkeersstromen

- ▶ Rehdanz (2008) toont aan dat, zelfs wanneer er rekening gehouden wordt met een aantal factoren zoals socio-demografische kenmerken, economische omstandigheden en buurt karakteristieken, gepercipieerde geluidshinder een negatief effect heeft op het welzijn. Gepercipieerde geluidshinder (en ook gepercipieerde slechte luchtkwaliteit) blijken echter geen effect te hebben op de huizenprijzen.
- ▶ Een internationale luchthaven op een redelijke afstand heeft een positieve invloed op de levenskwaliteit, maar de onmiddellijke nabijheid van (lucht)verkeer is negatief (Brereton, 2008). De idee is dat wanneer de luchthaven gemakkelijk bereikbaar is ("reasonable proximity") dat het effect positief is omdat het positieve van toegang overweegt t.o.v. het negatieve van het geluid. Echter dichtbij een grote baan leven heeft een negatief effect omdat het negatieve van het geluid primeert.
- ▶ Geluidshinder heeft een negatief effect op de individuele leefkwaliteit (van Praag & Baarsma, 2005).



#### 1.2.4.4 Afval

- ▶ Brereton (2008) toont aan dat het bestaan van afvalfaciliteiten in de omgeving een positieve impact heeft op welzijn. Echter, een stortplaats van afval in de onmiddellijke nabijheid heeft echter een negatieve invloed op welzijn.

#### 1.2.4.5 Klimaat

- ▶ Madisson (2011) onderzoekt de invloed van het klimaat op de leefkwaliteit, gebruikmakende van data van de "World Values Survey". De klimaatindicator meet de gecumuleerde maandelijkse afwijkingen van een basistemperatuur van 18,3°C. Landen met een hoge afwijking van de basistemperatuur blijken een significant lagere leefkwaliteit te hebben. Door klimaatverandering zouden vooral Afrikaanse landen inboeten aan leefkwaliteit; Noord-Europa zou er (licht) op vooruitgaan.
- ▶ Dolan (2008) vond weinig bewijs voor de impact van klimaat op de leefkwaliteit, maar extreme weersomstandigheden hebben wel een negatief effect.

#### 1.2.4.6 Bezorgdheid om globale milieuproblemen

- ▶ Ferrer-i-Carbonell (2005) vond dat de bezorgdheid om het gat in de ozonlaag negatief correleert met welzijn (SWB). Deze negatieve coëfficiënt komt bovenop de zelf gerapporteerde vervuiling. Met andere woorden, niet alleen de vervuiling zelf, maar ook de bezorgdheid om de vervuiling beïnvloedt het welzijn negatief. Bezorgdheid om uitsterving van soorten (biodiversiteit) is dan weer positief gecorreleerd met welzijn. Deze positieve relatie ondersteunt de idee dat mensen psychologisch gebaat zijn wanneer ze geven om andere soorten.



## 2/ Beperkte kwalitatieve bevraging

---

### 2.1 Doel van de kwalitatieve bevraging

De kwalitatieve bevraging van 50 respondenten dient als voorbereiding van de grootschalige bevraging. Deze beperkte bevraging laat toe om veel open vragen te stellen en dus spontane antwoorden te krijgen. Op basis van deze informatie worden de antwoordcategorieën van de gesloten vragen in de grootschalige enquête opgemaakt, alsook de verschillende attributen en levels van het discreet keuzemodel (zie verder). De vragenlijst van de kwalitatieve enquête vindt u in bijlage.

### 2.2 Resultaten

#### 2.2.1 *Wat is milieu?*

De respondenten verstaan onder "het milieu om zich heen" vooral **groen (en natuur) en de lucht**. **Afval en rust/stilte** worden ook enkele malen specifiek benoemd.

#### 2.2.2 *Welke milieu-aspecten zijn relevant voor je leefkwaliteit?*

Volgende aspecten wegen het zwaarst door in de milieugerelateerde leefkwaliteit:

- ▶ Luchtkwaliteit (vooral wegverkeer als boosdoener, maar ook industrie)
- ▶ Rust/stilte (vooral verkeer als boosdoener)
- ▶ Afval/netheid
- ▶ Een goed ruikende omgeving

Deze gemeenschappelijke prioriteitenlijst wordt aangevuld met volgende positieve elementen:

- ▶ Aanwezigheid van **groen en natuur** in de buurt (inclusief een eigen tuin)
- ▶ **Trage wegen** (fiets- en wandelpaden)
- ▶ Goede kwaliteit van het **drinkwater** (dit aspect werd niet spontaan vermeld vóór de lijst met aspecten getoond werd; In de afweging scoorde het heel hoog. Nadien kwam het wel voor als antwoord op de open vraag naar hun top 5)

Deze gemeenschappelijke lijst wordt aangevuld met het negatieve element **lichthinder**.

**Toegang tot bos, natuurgebieden en parken** komt lager op de prioriteitenlijst dan de literatuur aangeeft. De aanwezigheid van natuur en groen in de buurt is blijkbaar voldoende.



**Goede kwaliteit drinkwater** scoorde hoog (2<sup>de</sup> plaats) in de afweging van aspecten, maar werd niet spontaan genoemd als positief milieu-aspect. Verklaring hiervoor kan zijn dat men dit aspect als verworven beschouwd: men gaat ervan uit dat de overheid voor een goede kwaliteit van drinkwater zorgt (en dus alle nodige middelen inzet om het water van slechte kwaliteit te zuiveren tot de kwaliteitsnorm bereikt is).

Op basis van deze informatie werden volgende 7 elementen voorgesteld als attributen in het Discreet Keuzemodel:

- ▶ Luchtkwaliteit
- ▶ Rust/stilte
- ▶ Afval versus netheid
- ▶ Geur
- ▶ Aanwezigheid van groen en natuur in de buurt (inclusief een eigen tuin)
- ▶ Trage wegen (fiets- en wandelpaden)
- ▶ Lichthinder

In overleg met de opdrachtgever werd de lijst van 7 elementen nadien nog aangepast.

### *2.2.3 Milieu op de woonplaats*

De woonplaats blijkt voor 71% van de respondenten de plaats die het meest hun ML bepaalt. Daarom werd in de grootschalige enquête enkel nog gepolst naar de milieukwaliteit in de woonomgeving.



## DEEL 3 : Grootschalige enquête





## 1/ Uitvoering

### 1.1 Vragenlijst

De volledige vragenlijst werd opgenomen in bijlage. In de analyse hieronder worden de gestelde enquêtevragen letterlijk overgenomen, met hun nummer in de vragenlijst.

### 1.2 Aantal respondenten

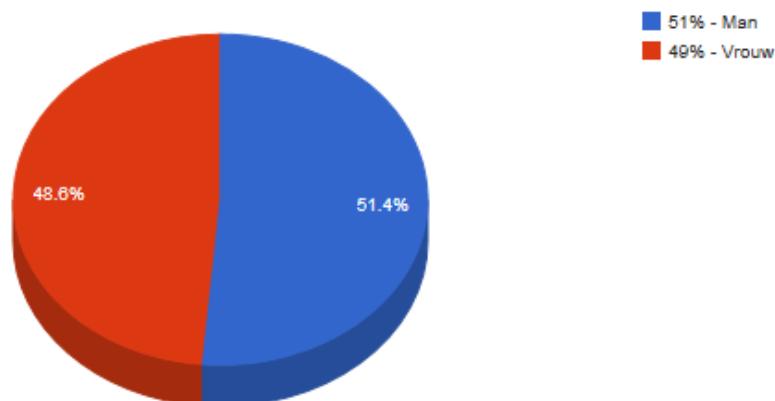
De online kwalitatieve bevraging werd op 2 juli 2014 verstuurd naar een (gestratificeerd) ingehuurd panel. Op 11 juli 2014, toen 1614 respondenten het einde van de enquête hadden bereikt, werd deze afgesloten. 109 respondenten haakten voor het einde af. De gemiddelde invultijd (van alle respondenten, inclusief de afhakers) was 14 minuten en 32 seconden.

<b>Status:</b>	<b>Afgesloten</b>	<b>Gedeeltelijk geantwoord:</b>	<b>109 (6,3%)</b>
<b>Begindatum:</b>	<b>02-07-2014</b>	<b>Afgedankt:</b>	<b>0 (0%)</b>
<b>Einddatum:</b>	<b>11-07-2014</b>	<b>Einde bereikt:</b>	<b>1.614 (93,7%)</b>
<b>Live:</b>	<b>10 dagen</b>	<b>Totaal beantwoord:</b>	<b>1.723</b>
<b>Vragen:</b>	<b>50</b>		
<b>Gemiddelde invultijd</b>	<b>14 min. 32 sec.</b>		

### 1.3 Profiel van de respondenten

Op basis van profiel worden de factoren die milieutevredenheid bepalen afgeleid. Bepaalde profielvragen werden gesteld om na te gaan of de steekproef gestratificeerd was voor alle opgegeven eigenschappen.

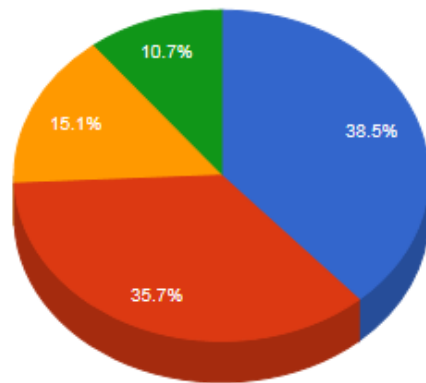
#### 2. Je bent



n=1614



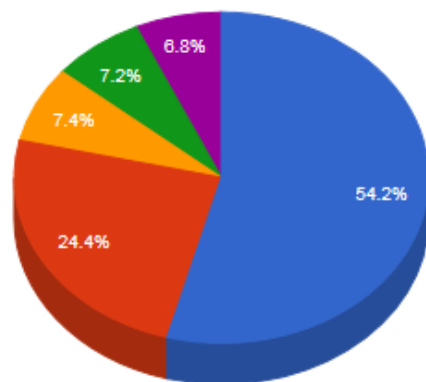
### 3. Hoe oud ben je?



■ 38% - 45 t.e.m. 64 jaar  
■ 36% - 25 t.e.m. 44 jaar  
■ 15% - 65 jaar of ouder  
■ 11% - 24 jaar of jonger

n=1614

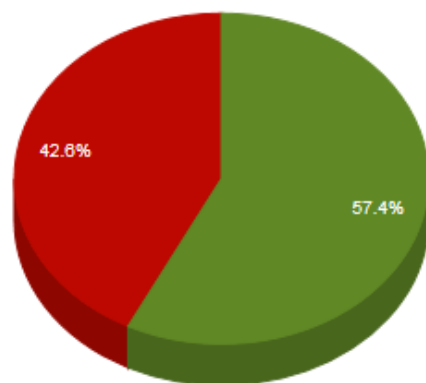
### 4. Je huidige status is



■ 54% - Werkend  
■ 24% - (Brug)gepensioneerd  
■ 7% - Werkzoekend  
■ 7% - Huisvrouw/huisman  
■ 7% - Scholier/student

n=1614

### 5. Heb je 1 of meerder kinderen?

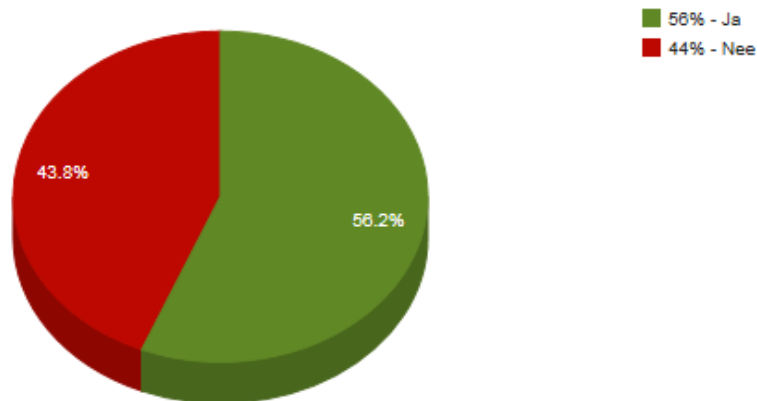


■ 57% - Ja  
■ 43% - Nee

n=1614



### 6. Woont 1 of meerdere van deze kinderen (soms) bij jou?



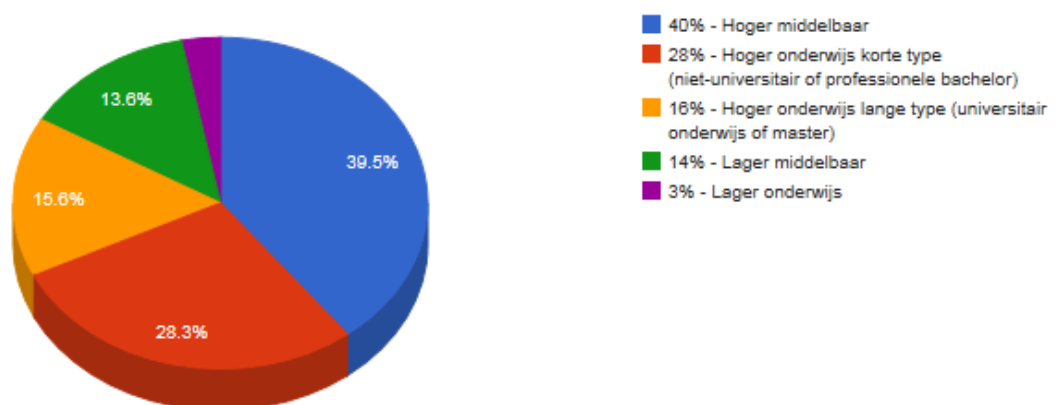
n=927

### 7. Wat is de postcode van je woonplaats?

(Iedere respondent kon één enkel open antwoord van maximum 255 tekens ingeven.)

Antwoord	Totaal	% van totaal aantal respondenten	%
Open antwoord	1614	<div style="width: 100%; background-color: #92d050;"></div>	100 %
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b> <b>Vraag overgeslagen: 0</b>		<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <span>0%</span> <span>20%</span> <span>40%</span> <span>60%</span> <span>80%</span> </div>	

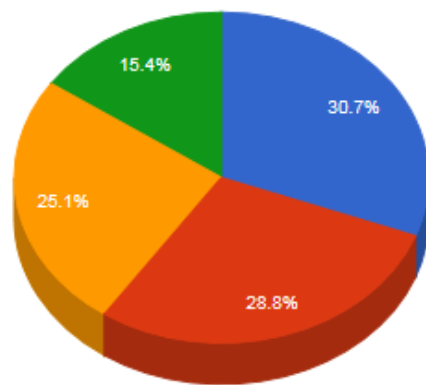
### 8. Je hoogst behaalde diploma is



n=1614



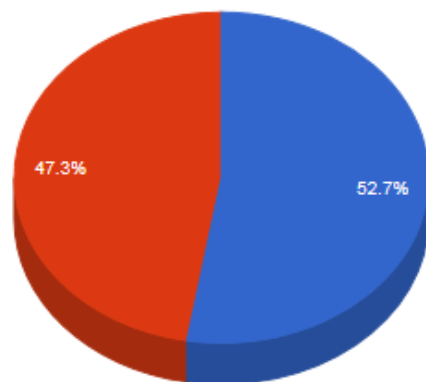
### 9. In welk soort omgeving woon je nu volgens jou?



31% - Eerder landelijk  
29% - Eerder stedelijk  
25% - Stedelijk  
15% - Landelijk

n=1614

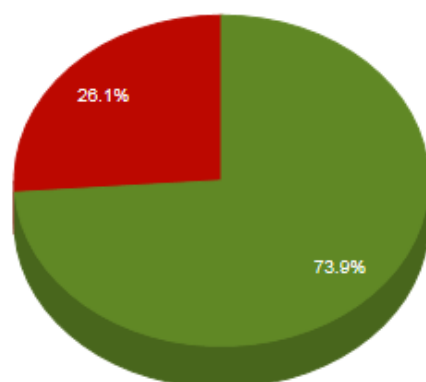
### 10. Hoelang woon je al in je huidige buurt?



53% - Minder dan 20 jaar  
47% - Meer dan 20 jaar

n=1614

### 14. Heb je een eigen tuin?



74% - Ja  
26% - Nee

n=1614



Op vlak van leeftijd, opleiding en sociaal-economische status zijn de respondenten in de enquête niet helemaal verdeeld volgens de gegevens zoals die gelden voor de Vlaamse bevolking. In het bijzonder is, zoals blijkt uit onderstaande tabellen, er een ondervetegenwoordiging van jongeren en ouderen, van de lager opgeleiden, en van de werkenden.

*Tabel 1: Overzicht verdeling per leeftijd*

Leeftijd op 1 januari 2013	Vlaams Gewest	Enquête (n=1614)
15 t.e.m. 24 jaar	14%	11%
25 t.e.m. 44 jaar	31%	36%
45 t.e.m. 64 jaar	33%	38%
65 jaar of ouder	22%	15%

*Bron: FOD Economie, Totale bevolking naar leeftijd en geslacht per gewest, op 1 januari 2013 via <http://www4.vlaanderen.be/sites/svr/Cijfers/Pages/Excel.aspx>*

*Tabel 2: Overzicht verdeling per opleidingsniveau*

Opleidingsniveau 2012	Vlaams Gewest	Enquête (n=1614)
Laag (lager secundair onderwijs)	26%	17%
Midden (hoger secundair onderwijs)	38,5%	40%
Hoog (hoger onderwijs)	35,5%	44%

*Bron: EUROSTAT, ADSEI, Enquête naar de arbeidskrachten, volwassenen volgens opleidingsniveau en beroepsstatuut via <http://www.werk.belgie.be/moduleDefault.aspx?id=21166#AutoAncher0>*

*Tabel 3: Overzicht verdeling naar arbeidsmarktsituatie*

Arbeidsmarktsituatie 2013	Vlaams Gewest	Enquête (n=1614)
Werkend	66%	54%
Werkzoekend	4%	7%
Inactief	30%	38%

*Bron: FOD Economie - ADS EAK, Eurostat LFS° (bewerking Steunpunt WSE/Departement WSE) Verdeling van de bevolking tussen 15 en 64 jaar naar arbeidsmarktsituatie via <http://www4.vlaanderen.be/sites/svr/Cijfers/Pages/Excel.aspx>*



Vraag 20 en 21 werden toegevoegd op aanvraag van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Deze vragen, die peilen naar de houding t.a.v. milieu en milieuverantwoorde consumptie, werden rechtstreeks overgenomen uit de enquête die gevoerd werd in het kader van de consumentenstudie (in 2012 uitgevoerd door IPSOS in opdracht van LNE). Op basis van deze vragen worden de respondenten in de steekproef opgedeeld in 6 segmenten:

1. realisten
2. bezorgde burgers
3. onwetenden
4. ongeïnteresseerde consumenten
5. grenzeloze groenen
6. bewust passieven

### 20: Welke uitspraak omschrijft het best jouw houding?

In vergelijking met een aantal jaren geleden, doe ik nu meer voor het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	In vergelijking met een aantal jaren geleden, doe ik nu minder voor het milieu
Rekening houden met het milieu is belangrijk voor de toekomst en de volgende generaties	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik sta er niet bij stil bij wat de toekomst zal brengen
Ik ben begaan met het milieu en de milieuproblematiek	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Het milieu en de problematiek errond laat me eerder koud
Ik hou niet echt rekening met het milieu in mijn dagelijks leven	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik heb een milieuvriendelijke levensstijl
Ik heb het gevoel dat wat ikzelf doe voor het milieu belangrijk is	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik heb het gevoel dat wat ikzelf doe voor het milieu weinig tot geen bijdrage levert
Er wordt voldoende gecommuniceerd omtrent milieuvriendelijke maatregelen die ikzelf in handen heb	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik weet niet welke milieuvriendelijke maatregelen er allemaal bestaan
Ik zou wel willen meehelpen aan het milieu, maar soms vergeet ik het gewoon	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik denk vaak na over de invloed van mijn dagelijkse activiteiten op het milieu
Ik koop enkel milieuvriendelijke producten als ze dezelfde prijs hebben of goedkoper zijn dan andere producten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik vind het niet erg om meer te betalen voor milieuvriendelijke producten
Milieuvriendelijke maatregelen zijn eerder betaalbaar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Milieuvriendelijke maatregelen zijn eerder duur
Milieuproblemen vind ik belangrijker dan andere maatschappelijke problemen (bijv. werkloosheid, armoede, criminaliteit,...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Andere maatschappelijke problemen vind ik belangrijker dan milieuproblemen



## 21: Welke uitspraak komt het best overeen met jouw mening?

Privé-bedrijven moeten zelf het initiatief nemen om op een bewuste manier om te springen met het milieu			De overheid moet privé-bedrijven stimuleren om op een bewuste manier om te springen met het milieu
Vooral de overheid kan iets bijdragen aan het milieu, maar ook ikzelf			Vooral ikzelf kan iets bijdragen aan het milieu, maar ook de overheid
De overheid zou meer verplichtingen moeten opleggen aan burgers ten aanzien van het milieu			De overheid legt voldoende verplichtingen op aan burgers ten aanzien van het milieu
De overheid stimuleert me niet om op een bewuste manier om te springen met het milieu			De overheid stimuleert me om op een bewuste manier om te springen met het milieu
De informatie over milieuvriendelijk handelen die de overheid beschikbaar stelt bereikt onvoldoende mensen			De informatie over het milieuvriendelijk handelen die de overheid beschikbaar stelt bereikt voldoende mensen
De overheid zou meer acties ten aanzien van het milieu moeten ondernemen			De overheid onderneemt voldoende acties ten aanzien van het milieu
De overheid moet geen sancties opleggen voor individuen, bedrijven, ... die het milieu schade aanbrengen			De overheid moet sancties opleggen voor individuen, bedrijven, ... die het milieu schade aanbrengen
Als er meer financiële stimulansen (bijv. premies, fiscale aftrek, ...) zouden zijn, zou ik meer gestimuleerd worden om milieuverantwoord te handelen			Bijkomende financiële stimulansen zouden me niet stimuleren om meer milieuverantwoord te handelen

In bijlage 4 vindt u een beschrijving van de 6 profielen. Deze profielen werden dus gedefinieerd in het kader van de consumptie van de betreffende individuen. De interpretatie van de benamingen dient dan ook met de nodige omzichtigheid behandeld te worden. Een grenzeloze groene is bijvoorbeeld iemand die zeer milieubewust koopt en handelt.

In vergelijking met de consumentenstudie waren er in onze steekproef minder realisten (24% ipv 29%) en minder bewust passieven (6% ipv 10%). Het percentage **bezorgde burgers** was gevoelig hoger (27% ipv 20%).



Milieutevredenheid 2014	Consumentenstudie 2012		
1. realisten (24%)			
2. bezorgde burgers (27%)			
3. onwetenden (16%)			
4. ongeïnteresseerde consumenten (18%)			
5. grenzeloze groenen (9%)			
6. bewust passieven (6%)			

N.a.v. een vraag van de stuurgroep maakten we ook een kruising tussen deze segmenten en de woonplaats.

Tabel 4: Overzicht woonomgeving per segment (n = 1501)

	Stedelijk	Eerder stedelijk	Eerder landelijk	Landelijk
1. realisten	21%	29%	35%	15%
2. bezorgde burgers	23%	30%	28%	19%
3. onwetenden	32%	32%	26%	11%
4. ongeïnteresseerde consumenten	25%	26%	33%	16%
5. grenzeloze groenen	26%	28%	38%	9%
6. bewuste passieven	33%	26%	24%	18%
<b>Totaal</b>	<b>25%</b>	<b>29%</b>	<b>31%</b>	<b>15%</b>

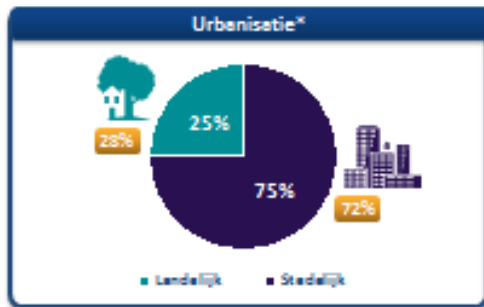
In onze steekproef blijken de grenzeloze groenen, realisten en ongeïnteresseerde consumenten frequenter te wonen op woonplaatsen die ze zelf als "eerder landelijk" percipiëren (38%, 35% en 33% resp. zijn groter dan gemiddelde van 31% dat eerder landelijk woont). De onwetenden en de bewust passieven in de steekproef geven frequenter aan dat ze stedelijk wonen.

In de consumentenstudie werd de woonplaats van de respondenten gecategoriseerd volgens een 2-deling: stedelijk/landelijk. De indeling is gebaseerd op de postcode van de respondent, maar de criteria voor indeling in stad of platteland zijn niet meegedeeld. In de consumentenstudie woonde 25% van de respondenten landelijk en 75% stedelijk (ze maakten een vergelijking met de volledige populatie: 28% landelijk en 72% stedelijk), daar waar de huidig gehanteerde indelingen van stad en platteland in Vlaanderen eerder spreken over +/- 50% op het platteland (afhankelijk van de gebruikte indeling).





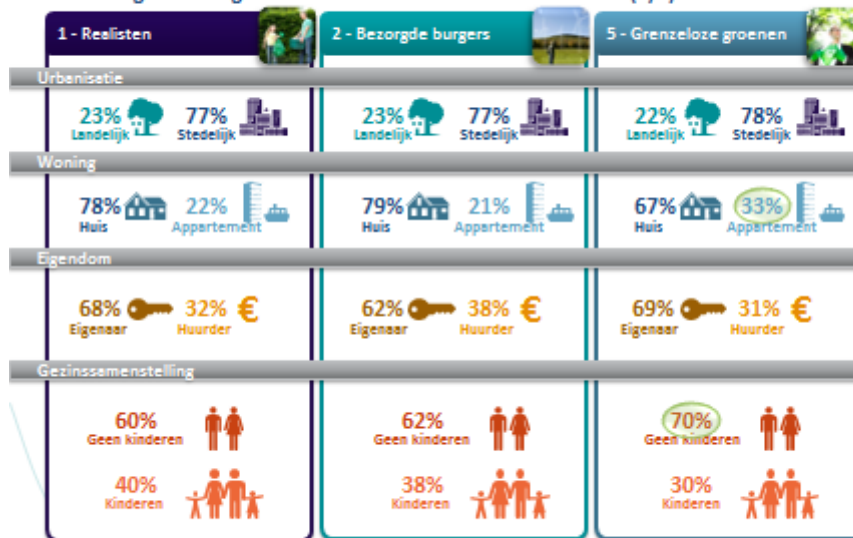
### Samenstelling van de steekproef (2/2)



In onze enquête geeft 54% van de respondenten aan dat ze in stedelijk of eerder stedelijk gebied wonen. 46% vindt van zichzelf dat ze in landelijk of eerder landelijk gebied wonen. Gezien het verschil in gehanteerde criteria voor de groepsindeling, is een vergelijking tussen de studies niet relevant. Deze discussie over de afbakening van het Vlaamse platteland valt buiten de scope van dit onderzoek. We geven ter informatie mee dat volgens de consumentenstudie realisten, bezorgde burgers, grenzeloze groenen en onwetenden relatief oververtegenwoordigd zijn in stedelijke gebieden. Ongeïnteresseerde consumenten en bewust passieven zijn oververtegenwoordigd in landelijke gebieden.

**Ipsos** Bij de grenzeloze groenen zijn meer kinderloze gezinnen terug te vinden dan in de andere groepen.

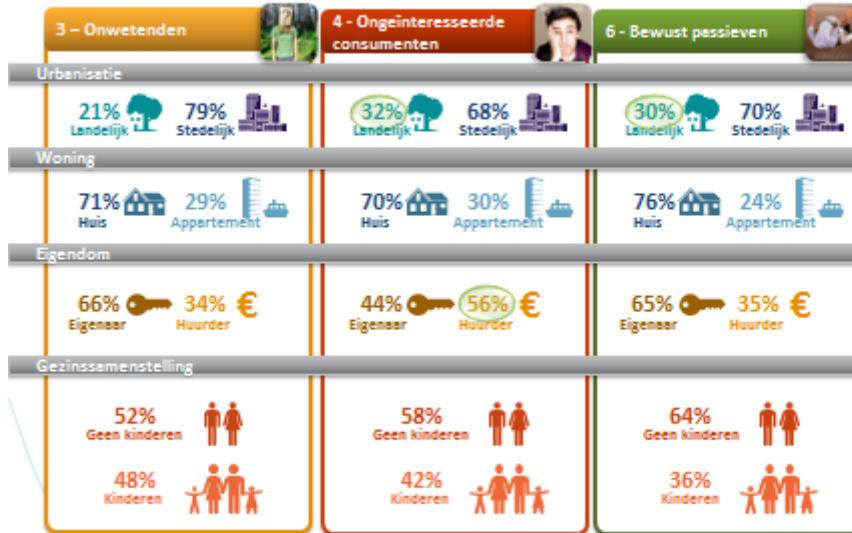
#### Profilering van de segmenten die het meest doen voor het milieu (2/2)





Ipsos In het segment “ongeïnteresseerde consumenten” zitten er beduidend meer huurders dan in de andere segmenten.

Profilering van de segmenten die het minst doen voor het milieu (2/2)



Ipsos Marketing 44

## 1.4 Beoordeling van de eigen leefkwaliteit

De vragen over de beoordeling van de eigen leefkwaliteit werden in deze kwalitatieve bevraging enkel gesteld om het begrip leefkwaliteit te duiden naar de respondenten toe. De respondenten zijn eerder tevreden over hun leven, vinden hun leven eerder de moeite waard en geven aan dat ze gisteren eerder gelukkig waren (concentratie van antwoorden rond score 7). Op de vragen of ze zich gisteren bezorgd of futloos voelden, zijn de antwoorden veel meer gespreid.



#### 14. Alles in beschouwing genomen, hoe tevreden ben je tegenwoordig over je leven?

(Elke respondent kon slechts ÉÉN van de volgende antwoorden kiezen.)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
0 Uiterst ontevreden	11		1 %
1	11		1 %
2	19		1 %
3	52		3 %
4	60		4 %
5	124		8 %
6	197		12 %
7	473		29 %
8	463		29 %
9	145		9 %
10 Uiterst tevreden	59		4 %
<b>Gemiddelde: 6,91 — Mediaan: 7</b>			
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b>			
<b>Vraag overgeslagen: 0</b>			



## 15. In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn?

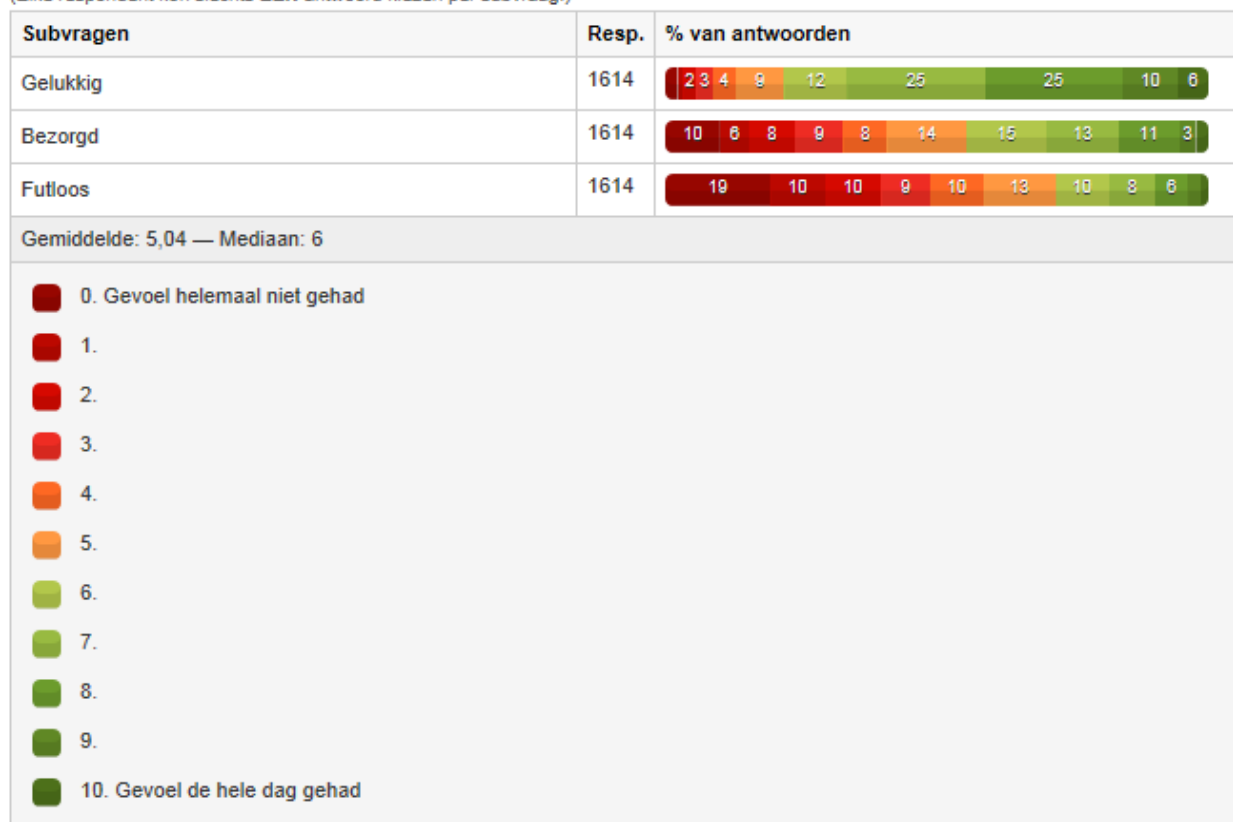
(Elke respondent kon slechts ÉÉN van de volgende antwoorden kiezen.)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
0 Helemaal niet de moeite waard	5		0 %
1	10		1 %
2	24		1 %
3	32		2 %
4	44		3 %
5	118		7 %
6	201		12 %
7	452		28 %
8	468		29 %
9	180		11 %
10 Volledig de moeite waard	80		5 %
<b>Gemiddelde: 7,10 — Mediaan: 7</b>			
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b>			
<b>Vraag overgeslagen: 0</b>			



## 16. Hoe voelde je je gisteren?

(Elke respondent kon slechts **ÉÉN** antwoord kiezen per subvraag.)



We hebben ook de kruising bekeken tussen de beoordeling van de eigen leefkwaliteit en de woonomgeving. We bekijken deze kruising voor de drie "metingen" van leefkwaliteit: tevredenheid, eudaimonic welzijn<sup>2</sup> en affect balance<sup>3</sup>.

Tabel 5: Overzicht tevredenheid over leven per woonomgeving (n = 1501) (Q14)

Woonomgeving	Gemiddelde	Standaard Deviatie	Frequentie
Stedelijk	6.76	1.78	380
Eerder stedelijk	6.84	1.70	430
Eerder landelijk	7.10	1.61	464
Landelijk	7.04	1.98	227
<b>Totaal</b>	6.93	1.75	1501

<sup>2</sup> Eudaimonic welzijn geeft aan of de respondent denkt dat de dingen die hij doet in z'n leven de moeite waard zijn. Dit werd gemeten via de volgende vraag: In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn (schaal "Helemaal niet de moeite waard" tot "Volledig de moeite waard").

<sup>3</sup> De affect balance karakteriseert de affectieve staat van de respondent op de vorige dag. Om deze balans op te maken werd de volgende vraag gesteld: Hoe voelde je je gisteren? (1) Gelukkig, (2) Bezorgd en (3) Futloos met telkens een antwoord optie tussen "Gevoel helemaal niet gehad" tot "Gevoel de hele dag gehad".



Uit bovenstaande tabel blijkt dat naarmate de woonomgeving minder stedelijk wordt, de tevredenheid over het leven toeneemt. Personen die eerder landelijk wonen zijn wel meer tevreden dan zij die landelijk wonen, maar dit verschil is niet significant. Alleen de tevredenheid van de eerder landelijken verschilt significant met die van de stedelijken. Ook voor de eudaimonic maatstaf stijgt het welzijn naarmate de woonomgeving minder stedelijk wordt, maar deze verschillen zijn niet significant.

*Tabel 6: Overzicht mate waarin de activiteiten die men doet de moeite waard zijn per woonomgeving (n = 1501) (Q15)*

	Gemiddelde	Standaard Deviatie	Frequentie
Stedelijk	6.96	1.79	380
Eerder stedelijk	7.07	1.67	430
Eerder landelijk	7.21	1.53	464
Landelijk	7.25	1.77	227
<b>Totaal</b>	<b>7.11</b>	<b>1.68</b>	<b>1501</b>

De affect-balance (U-index) is samengesteld op basis van Q16 in de survey (hoe voelde je je gisteren?). De subvraag over hoe gelukkig de persoon gisteren was wordt gebruikt als "positive affect". De gemiddelde waarde tussen de bezorgdheid en de futeloosheid wordt gebruikt als "negative affect". Het verschil tussen "positive affect" en "negative affect" geeft de "affect balance" die een waarde kan aannemen tussen -10 en 10. In totaal heeft 20.72% van de respondenten een negatieve "affect balance". Voor de affect balance kunnen we de respondenten opdelen in twee groepen. De respondenten die in een eerder landelijke of landelijke woonomgeving wonen hebben gemiddeld een significant hogere affect balance dan de respondenten in de eerder stedelijke of stedelijke woonomgeving. Het verschil tussen groep 1 en 2 enerzijds en groep 3 en 4 anderzijds is niet significant.

*Tabel 7: Overzicht Affect balance per woonomgeving (n = 1501) (Q16)*

	Gemiddelde	Standaard Deviatie	Frequentie
Stedelijk	2.19	3.92	380
Eerder stedelijk	2.17	3.84	430
Eerder landelijk	2.73	3.69	464
Landelijk	3.18	4.05	227
<b>Totaal</b>	<b>2.50</b>	<b>3.86</b>	<b>1501</b>



## 2/ Statistische analyse (excl discreet keuze-experiment)

Dit hoofdstuk geeft een analyse van de antwoorden van de 1614 respondenten die het einde van de enquête bereikt hebben. Antwoorden op open vragen werden van alle 1723 respondenten meegenomen.

### 2.1 Belang van milieu in algemene leefkwaliteit

#### 2.1.1 Algemeen belang van milieu

#### 17. Geef 5 factoren die de grootste invloed hebben op de kwaliteit van je leven (positief of negatief).

(Elke respondent kon MEERDERE antwoorden kiezen.)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
8 Gezondheid	1442		89 %
2 Je inkomen (gezinsinkomen en financieel vermogen)	1340		83 %
1 Je woning (type woning, bij wie je woont, faciliteiten, kostprijs, ...)	1162		72 %
4 Je sociaal netwerk (vrienden, familie waar je kan op rekenen,...)	1031		64 %
3 Je werk (wat je verdient, je werkzekerheid of werkloosheid,...)	848		53 %
6 Milieu (de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ...)	618		38 %
10 Goede balans werk- en gezinsleven	605		37 %
9 Je persoonlijke veiligheid (diefstal, aanranding, ...)	547		34 %
7 Overheid (kwaliteit van openbare dienstverlening en van het bestuur)	250		15 %
5 Opleiding (je studies en wat ze voor jou betekenen)	227		14 %
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b> <b>Vraag overgeslagen: 0</b>			

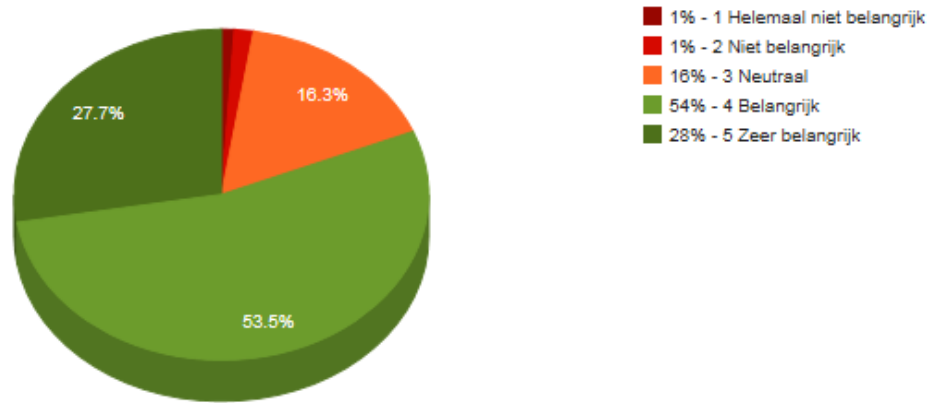
5 factoren hebben duidelijk een grotere invloed op de levenskwaliteit van de respondenten:

- ▶ Gezondheid
- ▶ Inkomen
- ▶ Woning
- ▶ Sociaal netwerk
- ▶ Werk



Milieu komt voor in de top 5 van 38% van de respondenten en komt daarmee pas op de 6de plaats.

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals lucht, water, bodem, fauna en flora, geluid, geur, landschap, ... Hoe belangrijk vind je de kwaliteit van het milieu in je woonomgeving?



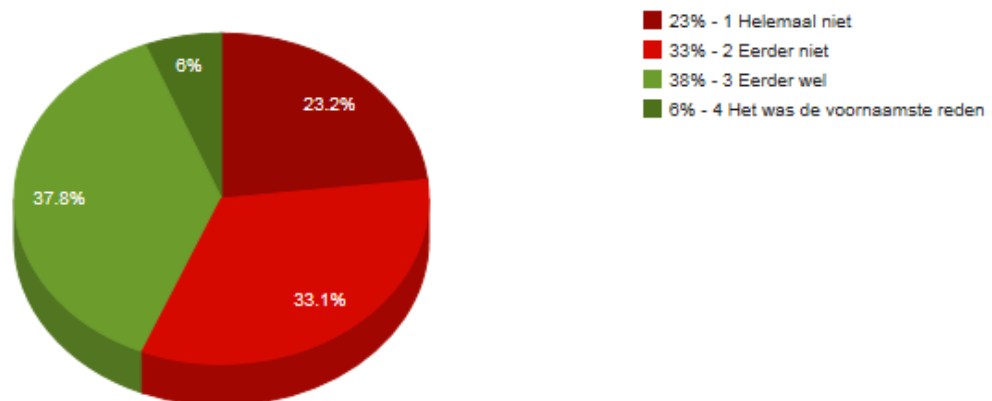
n=1614

Iets meer dan de helft van de respondenten vindt de kwaliteit van het milieu in zijn woonomgeving belangrijk.

Nog eens 28% vindt het zeer belangrijk.

Aan de respondenten die in de laatste 20 jaar verhuisd zijn, vroegen we of de milieukwaliteit van de buurt heeft meegespeeld in de keuze voor hun huidige woonplaats. Voor 44% van hen was dit het geval.

11. Heeft de milieukwaliteit van de buurt meegespeeld in de keuze van je huidige woonplaats? Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals lucht, water, bodem, fauna en flora, geluid, geur, landschap, ...



n=850

Vervolgens vroegen we de respondenten naar een afweging van het belang van de verschillende aspecten van de leefomgeving. De resultaten bespreken we in de volgende paragraaf.





## 2.1.2 Belang van de afzonderlijke aspecten

### 23. Geef het belang van volgende elementen voor de kwaliteit van je leven.

(Elke respondent kon slechts ÉÉN antwoord kiezen per subvraag.)

Subvragen	Resp.	% van antwoorden
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	1614	9 42 43 5
Groene landschappen in de buurt	1614	6 42 42 8
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt	1614	11 47 38 4
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt	1614	11 44 38 5
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	1614	37 51 9
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld	1614	9 42 41 6
Een eigen of een gedeelde tuin	1614	5 13 30 37 15
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt	1614	4 21 42 29 4
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt	1614	3 10 41 40 6
Goede luchtkwaliteit	1614	25 53 21
Veilige fietspaden in de buurt	1614	3 4 30 49 14
Veilige voetpaden in de buurt	1614	3 30 51 14
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt	1614	4 10 34 41 11
Een propere/nette buurt	1614	29 57 11
Boerderijdieren in de buurt	1614	12 38 33 15
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt	1614	3 12 39 37 8
Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt	1614	5 18 38 33 7
Donkere nachten zonder lichthinder	1614	6 22 38 29 4
Ander, gelieve te specificeren	485	33 6 31 19 12

Gemiddelde: 3,39 — Mediaan: 3

- 1. Maakt me niet uit
- 2. Weinig belangrijk
- 3. Belangrijk
- 4. Heel belangrijk
- 5. Zonder kan ik niet leven



Kijken we bij vraag 23 naar de categorieën **“Zonder kan ik niet leven”, “heel belangrijk” en “belangrijk”** samen, komen we tot volgende top 10 van meest belangrijke milieu-aspecten:

1. Goed luchtkwaliteit (99% van de respondenten)
2. Een propere/nette buurt (97%)
3. Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt (97%)
4. Veilige voetpaden in de buurt (95%)
5. Veilige fietspaden in de buurt (93%)
6. Groene landschappen in de buurt (92%)
7. Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt (90%)
8. Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen,... in het straatbeeld (89%)
9. Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt (87%)
10. Een voldoende aanbod van het openbaar vervoer in de buurt (86%)

Kijken we enkel naar de categorie **“zonder kan ik niet leven”** dan komt **een goede luchtkwaliteit** (21%) op de eerste plaats, gevolgd door een **eigen of gedeelde tuin** (15%). Opmerkelijk is wel dat de respondenten een zeer uitgesproken mening hebben over een tuin: er is ook een relatief grote groep (18%) die een (eigen of gedeelde) tuin niet of weinig belangrijk vindt.

De aspecten die duidelijk minder belangrijk zijn (gebaseerd op categorieën **“maakt me niet uit” en “weinig belangrijk” samen**):

1. Boerderijdieren in de buurt (50%)
2. Donkere nachten zonder lichthinder (28%)
3. Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt (25%)
4. Propere rivier, vijver, meer of zee in de buurt (23%)

Hier geven we ter informatie de antwoorden van de 56 respondenten die het vak “andere” effectief hebben ingevuld<sup>4</sup>. We ontwaren vooral elementen over afval/sluikstorten/netheid, verkeershinder en geluidsoverlast en een ‘gezond’ leefmilieu (zonder bestrijdingsmiddelen e.d.).

---

<sup>4</sup> 485 respondenten klikten het vak aan, maar vulden niets (of “/” of “geen”) in.



diervriendelijke omgeving	aanbod van biovoeding en duurzame produkten voor oa schoonmaken	weinig verkeershinder	Absolute afwezigheid van jagers
goede verstandhouding met mijn burens	natuurbewegingen die VOOR de natuur zorgen	minder vliegtuigen, goedkopere auto's op elektriciteit	kindvriendelijk
controle door politie / buurtwerking tegen sluishorten	goede sportrecreatie	GEZONDE VOEDING	afzonderlijke parkeerruimtes, met groen en niet voor mijn oprit.
minder belasting	Geen industrie in de buurt	minder verkeer	voldoende comfort in uw omgeving
geen islam in mijn land	bos	Minder verkeer	Sluipverkeer door nabijheid ring rond Brussel
betaalbaar openbaar vervoer !	de stilte horen....	MOOIE EN GEZONDE BUURT	sluishorten aanpakken
verkeerslichten beter op mekaar afstellen of 'slimme' verkeerslichten installeren die de doorstroming bevorderen.	weinig gif spuiten door boeren	veilig	hondenweides
wienig rommel en vuil op straat	stille burens en geen nachtlawaai	Snelheidsremmers	groot wild in de natuur
vriendelijke buurt	riveren zeen bossen enz....	container park voor huisvuilnis	Meer controle op personen die het milieu niet respecteren
Wees strenger voor nutteloze geluidsoverlast in een stad bv een haan die hoort op een boerderij, flexibel werken is flexibel slapen	Een park met openingsuren is enkel gegund aan diegenen die er tijdens de openingsuren terecht kunnen. De anderen kunnen fluiten naar hun stukje kwaliteit.	dat de bladeren geruimd worden in de herfst, en de sneeuw geruimd hartje winter, maar daar ontbreekt het bij de gemeente aan. Dan wordt het gemeentepersoneel werkloos gesteld, en ma moet haar stoep wel zelf sneeuwvrij maken (voor de aansprakelijkheid)	geen gebruik van kankerverwekkende pesticiden in de buurt, geen asbestvezels in de lucht
bos	Vrouwen	Dat de mensen bewust proper zouden zijn. Vooal hun gedrag	overtredingen grondig onderzoeken en opvolgen
geen sluishort meer	asfaltering zonder putten of 'oplapwerk'	geen afval	respect naar elkaar en de omgeving moet 'gewoon' zijn
bewaren van bestaande groene pleintjes en parkjes ipv van deze te verkopen aan de immo maffia	meer aandacht voor historie in algemene zin	veilige buurt	recyclage
INSPRAAK BIJ GEMEENTEBESLISSINGEN. GEEN POLITIEK	frisse lucht	geluidshinder	Geen geluidsoverlast van vakantiehuisen en toeristen



## Persoonlijke top 5

Na vraag 23 waarin de respondenten van elk afzonderlijk milieuaspect het belang aanduiden, vroegen we hen in vraag 24 naar hun persoonlijke top 5 van milieu-aspecten. Elke respondent kon een waarderingcijfer van 1 tot 5 toekennen aan 5 milieuaspecten.

### 24. Geef de top 5 van milieu-aspecten die voor jouw leefkwaliteit het belangrijkste zijn.

(Elke respondent kon waarderingcijfers toekennen aan de antwoordmogelijkheden. Ieder waarderingcijfer kon slechts éénmaal toegekend worden.)

Antwoord	Gewogen score	%
Goede luchtkwaliteit		13%
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt		12%
Een eigen of een gedeelde tuin		9%
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt		8%
Een propere/nette buurt		8%
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt		8%
Veilige fietspaden in de buurt		6%
Groene landschappen in de buurt		6%
Veilige voetpaden in de buurt		5%
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt		4%
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt		4%
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt		4%
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt		4%
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld		3%
Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt		2%
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt		2%
Donkere nachten zonder lichthinder		1%
Boerderijdieren in de buurt		1%
Ander, gelieve te specificeren		0%
<b>Totaal aantal respondenten:</b>		



De gewogen score<sup>5</sup> van ieders persoonlijke top 5 van meest belangrijke milieu-aspecten (vraag 24) geeft nog steeds het grote belang van de goede luchtkwaliteit aan, maar zet de relatieve stilte op de 2<sup>de</sup> plaats, gevolgd door een eigen tuin.

1. Goed luchtkwaliteit
2. Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt
3. Een eigen of gedeelde tuin
4. Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt
5. Een propere/nette buurt
6. Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt
7. Veilige fietspaden in de buurt
8. Groene landschappen in de buurt
9. Veilige voetpaden in de buurt
10. Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt

Kijken we enkel naar de top van de lijst, dan zien we dat relatieve stilte (22%), een goede luchtkwaliteit (19%) en een eigen of gedeelde tuin (14%) veel meer op de eerste plaats zijn gezet dan alle andere elementen. Voor de 2<sup>de</sup> tot 5<sup>de</sup> plaats zijn de keuzes meer verdeeld.

We geven hieronder ter informatie de antwoorden van de respondenten die de categorie "andere" invulden:

alle voorzieningen op wandel/fietsafstand of zeer makkelijk met openbaar vervoer	stille buren en geen nachtlawaai
goede verstandhouding met mijn buren	asfaltering
controle door politie / buurtwerking tegen sluikstorten	GEZONDE VOEDING zonder CHEMICALIEN
betaalbaar openbaar vervoer	minder verkeer
ik kom met moeite aan 4	Verbod om te jagen
geen pesticiden	respect naar elkaar en de omgeving - mentaliteitsverandering is nodig!!
openbaar vervoer	

### **Publiek versus privaat groen**

In vraag 26 vroegen we de respondenten om hun voorkeur uit te spreken over hetzij een eigen tuin, hetzij een groot natuurgebied op 5km, hetzij een klein bos of park op wandelafstand. Aan elke situatie moest men een waarderingscijfer van 1 tot 3 toekennen.

<sup>5</sup> Items die als eerste gekozen worden krijgen een hogere waarde dan de volgende in de lijst. Deze waarde is exponentieel en hangt af van het aantal keuze-items in de rangordeschaal. Voorbeeld: een respondent zet een propere buurt op nummer 1, gevolgd door een goede luchtkwaliteit, een tuin, veilige voetpaden en boerderijdieren. Gezien er in vraag 24 19 keuze-items zijn krijgt een propere buurt in dit geval de waarde 361 (19<sup>2</sup>), goede luchtkwaliteit krijgt 324 (18<sup>2</sup>), een tuin 289 (17<sup>2</sup>) enz... Deze waarden worden opgeteld voor alle respondenten. Het aandeel van de som van waarden voor elk milieu-aspect t.o.v. de totale som aan waarden wordt weergegeven in de grafiek. Deze percentages zijn eerder klein omdat er 19 antwoordmogelijkheden waren. De percentages zeggen niets over de significantie van de afgebeelde volgorde.



## 26. Rangschik de volgende situaties volgens je persoonlijke voorkeur (1 = voorkeursituatie)

(Elke respondent kon waarderingscijfers toekennen aan de antwoordmogelijkheden. Ieder waarderingscijfer kon slechts éénmaal toegekend worden.)

Waarderingscijfer "1" toegekend (voorkeursituatie)			
Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
Een eigen tuin aan de woning, maar geen bossen, parken of natuurgebieden in een straal van 5 km.	1131		70 %
Toegang tot een groot natuurgebied met bos, vijvers, fiets- en wandelpaden, ... op 5 km, maar geen tuin aan de woning en geen bossen of parken op wandelafstand.	275		17 %
Toegang tot een (klein) bos of park vlakbij, maar geen tuin aan de woning en geen natuurgebied in een straal van 5 km.	208		13 %
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b> <b>Vraag overgeslagen: 0</b>			

70% van de respondenten verkiest een woning met een eigen tuin ook al zijn er geen bossen, parken of natuurgebieden binnen een straal van 5km.

Voor de 2<sup>de</sup> plaats zien we geen duidelijk onderscheid: een bos of parkje dichtbij wordt evenveel geapprecieerd als een natuurgebied op 5km.

### **Samenvatting**

De top 10 van de ranking van elementen (vraag 24) komt ongeveer overeen met de top 10 van belangrijkste elementen uit vraag 23. Enkel de elementen "**Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte)**", "**Voldoende open, niet bebouwde ruimte**" en "**een eigen of gedeelde tuin**" komen in de plaats van het "aanbod aan openbaar vervoer" "gras- of bloemenperkjes,...in het straatbeeld" en "Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt".

Volgende 7 elementen komen in beide top 10's voor, dus mogen als meest belangrijk beschouwd worden:

- ▶ Goed luchtkwaliteit
- ▶ Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt
- ▶ Een propere/nette buurt
- ▶ Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt
- ▶ Veilige fietspaden in de buurt
- ▶ Groene landschappen in de buurt
- ▶ Veilige voetpaden in de buurt



De aanwezigheid van groen lijkt uit deze bevraging minder belangrijk dan uit de literatuur en uit de kwalitatieve voorenquête. Een mogelijke verklaring hiervoor is het feit dat "de aanwezigheid van groen" in de vragenlijst ontrafeld werd in de concepten:

1. Groene landschappen in de buurt
2. Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen,... in het straatbeeld
3. Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt
4. Een eigen of een gedeelde tuin
5. Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt.

De antwoorden van respondenten die de aanwezigheid van groen belangrijk vinden, zijn dus mogelijks verdeeld over deze concepten. We mogen daarom zeker niet besluiten dat de aanwezigheid van groen niet belangrijk zou zijn. We stelden op het einde van de enquête de vraag (vraag 46, zie hieronder) welke aspecten men in de toekomst het meest zou missen mochten ze er niet meer zijn. Hieruit bleek duidelijk dat men een groene omgeving heel belangrijk vindt.

**46. De toekomst kan een aantal (nieuwe) milieuproblemen met zich meebrengen. Welke aspecten van je leefomgeving zou je het meest missen mochten ze er niet meer zijn?**

(Iedere respondent kon één enkel open antwoord van maximum 2000 tekens ingeven.)

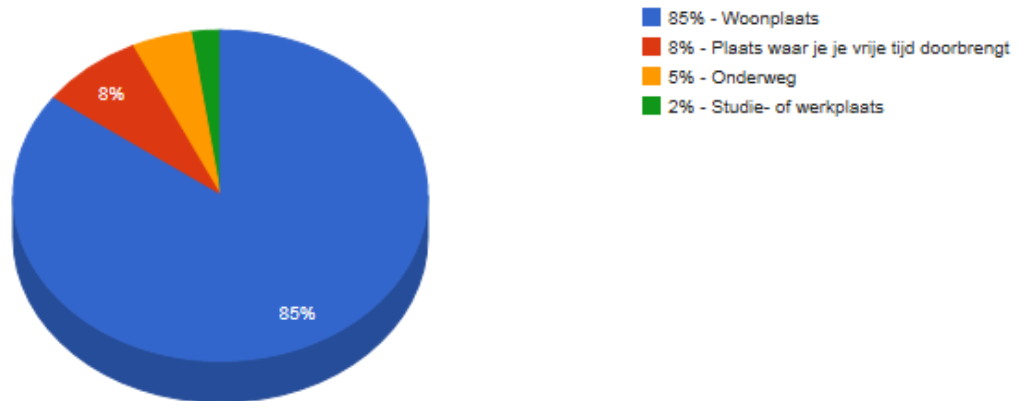




## 2.2 Tevredenheid over milieukwaliteit

Zoals ook uit de kwalitatieve enquête bleek wordt vooral de goede milieukwaliteit op de **woonplaats** belangrijk geacht (85%).

### 22. Op welke plaats vind je de kwaliteit van het milieu het belangrijkste?



n=1614

We vroegen de respondenten dus naar hun tevredenheid over de milieukwaliteit in hun woonomgeving. Nadien polsten we naar hun tevredenheid per specifiek milieu-aspect.





### 2.2.1 Algemene tevredenheid

#### 19. Hoe tevreden ben je over de kwaliteit van het milieu in je woonomgeving?

(Elke respondent kon slechts ÉÉN van de volgende antwoorden kiezen.)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
0 Uiterst ontevreden	18		1 %
1	13		1 %
2	24		1 %
3	46		3 %
4	68		4 %
5	206		13 %
6	240		15 %
7	501		31 %
8	356		22 %
9	102		6 %
10 Uiterst tevreden	40		2 %
<b>Gemiddelde: 6,58 — Mediaan: 7</b>			
<b>Totaal aantal respondenten: 1614</b>		<b>Vraag overgeslagen: 0</b>	

De respondenten zijn eerder tevreden over de algemene kwaliteit van het leefmilieu in hun woonomgeving (mediaan 7).

Naast deze algemene quotering van de milieutevredenheid berekenden we ook een milieutevredenheidsindex per respondent. Deze is gebaseerd op een combinatie van het belang van een bepaald milieu-aspect (vraag 23) en de vervulling ervan op de woonplaats (vraag 25). Voor elk aspect werd het belang<sup>6</sup> vermenigvuldigd met de vervulling<sup>7</sup>. Nadien werd het resultaat per aspect gesommeerd over alle aspecten. Het resultaat hiervan is dubbel: (i) een tevredenheidsscore per respondent per aspect en (ii) één algehele tevredenheidsindex per respondent. De tevredenheidsscore per aspect neemt een waarde aan tussen -2 en 2. De tevredenheidsindex kan technisch gezien een waarde aannemen tussen -36 en +36.

<sup>6</sup> De oorspronkelijke waarden van de antwoorden (1 tot 5) werden aangepast naar 0 – 0.25 – 0.5 – 0.75 – 1

<sup>7</sup> De oorspronkelijke waarden van de antwoorden (1 tot 4) werden aangepast naar -2, -1, 1 en 2.



De gemiddelde milieutevredenheidsindex van de steekproef, herschaald naar een score van 0 tot 10 voor een beter begrip is **5,8/10**. Deze score (bij bevraging aspect per aspect) is dus lager dan wanneer gepeild wordt naar een algemene indruk of tevredenheid over de kwaliteit van het leefmilieu in de woonomgeving (6,6/10).

De correlatie tussen de tevredenheid over de kwaliteit van het milieu in de omgeving en de milieutevredenheidsindex is 0.54 wat niet hoog is. De correlatiecoëfficiënt kan een waarde tussen -1 en 1 aannemen.<sup>8</sup>

*Tabel 8: Overzicht of correlatie tussen de beoordeling van de eigen leefkwaliteit en de milieutevredenheid*

	Alles in beschouwing genomen, hoe tevreden heb je tegenwoordig voor je leven?	In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn?	Affect balance (U-index)	Milieu tevredenheidsindex	Algemene tevredenheid (Q19)
Alles in beschouwing genomen, hoe tevreden heb je tegenwoordig voor je leven?	1.00				
In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn?	0.76	1.00			
Affect balance (U-index)	-0.38	-0.40	1.00		
Milieutevredenheidsindex	0.26	0.23	-0.10	1.00	
Algemene tevredenheid (Q19)	0.39	0.38	-0.16	0.54	1.00

<sup>8</sup> Een correlatie van 1 (of -1) geeft aan dat er een zelfde (tegengestelde) tendens is tussen de 2 variabelen. Een correlatie van 0 geeft aan dat er geen tendens is tussen de 2 variabelen.



### 2.2.2 Tevredenheid over de kwaliteit van het milieu in de woonomgeving (Q19) over profielkenmerken

Tabel 9: Tevredenheid milieukwaliteit per leeftijdscategorie (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
24 jaar of jonger	6.41	1.81	160
25 t.e.m. 44 jaar	6.39	1.70	534
45 t.e.m. 64 jaar	6.69	1.83	566
65 jaar of ouder	6.96	1.74	241
<b>Totaal</b>	<b>6.60</b>	<b>1.77</b>	<b>1501</b>

Gemiddeld genomen neemt de tevredenheid milieukwaliteit toe met de leeftijd. Het verschil tussen de leeftijdsgroepen "24 jaar en jonger" en "25 t.e.m. 44 jaar" is niet statistisch significant.

Tabel 10: Tevredenheid milieukwaliteit per samenstelling gezin (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
Geen kinderen	6.47	1.80	638
Kinderen die niet inwonen	6.84	1.79	383
Inwonende kinderen	6.58	1.71	480
<b>Totaal</b>	<b>6.60</b>	<b>1.77</b>	<b>1501</b>

Het verschil tussen groep 1 en groep 3 is niet significant.



Tabel 11: Tevredenheid milieukwaliteit per hoogst behaald diploma (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
Lager onderwijs	6.43	2.11	44
Lager middelbaar	6.59	1.75	197
Hoger middelbaar	6.55	1.86	601
Hoger onderwijs korte type (niet-universitair of professionele bachelor)	6.77	1.62	426
Hoger onderwijs lange type (universitair onderwijs of master)	6.45	1.78	233
<b>Totaal</b>	<b>6.60</b>	<b>1.77</b>	<b>1501</b>

Er zijn geen significante verschillen tussen de subgroepen.

Tabel 12: Tevredenheid milieukwaliteit per woonomgeving (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
Stedelijk	5.90	1.92	380
Eerder stedelijk	6.43	1.69	430
Eerder landelijk	7.03	1.57	464
Landelijk	7.20	1.62	227
<b>Totaal</b>	<b>6.60</b>	<b>1.77</b>	<b>1501</b>

De tevredenheid over de milieukwaliteit neemt toe naarmate men meer landelijk gaat wonen. Het verschil tussen groep 3 en 4 is niet significant.

Tabel 13: Tevredenheid milieukwaliteit en duurtijd wonen in huidige omgeving (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
Minder dan 20 jaar	6.49	1.86	790
Meer dan 20 jaar	6.72	1.66	711
<b>Totaal</b>	<b>6.60</b>	<b>1.77</b>	<b>1501</b>

Men is significant meer tevreden over de milieukwaliteit naarmate men langer in de buurt woont.



Tabel 14: Tevredenheid milieukwaliteit en woning met eigen tuin of (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
Eigen tuin	6.75	1.68	1105
Geen eigen tuin	6.17	1.97	396
<b>Totaal</b>	6.60	1.77	1501

Burgers met een eigen tuin zijn significant meer tevreden over de milieukwaliteit.

Om na te gaan welke van deze profielkenmerken doorslaggevend zijn in de tevredenheid over milieukwaliteit voerden we een multivariate analyse uit. De regressies met tevredenheid over milieukwaliteit in de woonomgeving (Q19) als afhankelijke variabele en de profielkenmerken als onafhankelijken werden uitgevoerd met zowel OLS als ordered logit. Hoewel deze laatste techniek in theorie beter geschikt is voor Likertschalen, waren de resultaten dezelfde. Al de profielkenmerken hierboven vermeld werden in beschouwing genomen: geslacht, leeftijd, socio-economische status, opleiding, gezinssamenstelling, woonomgeving, duurtijd wonen in omgeving, eigen tuin.

Na controle voor al deze factoren blijkt dat naarmate men minder stedelijk/meer landelijk gaat wonen de tevredenheid toeneemt en dat ook personen met een eigen tuin significant meer tevreden zijn zelfs naast woonomgeving en andere factoren. Naarmate men ouder wordt is men significant meer tevreden naast de factor woonomgeving en eigen tuin, maar dit effect verdwijnt als we de arbeidsmarktsituatie mee opnemen in de regressie. Status blijkt sterk gecorreleerd met leeftijd ( $r=0,61$ ) en het model hecht een grotere waarde aan de status. De (brug)gepensioneerden blijken significant meer tevreden dan scholieren/studenten naast de factoren woonomgeving en tuin. Deze resultaten blijven dezelfde ook als we dergelijke analyse uitvoeren voor de eigen geconstrueerde milieutevredenheidsindex.

Volgens de kleinste kwadraten regressie levert een eerdere stedelijke omgeving t.o.v. een stedelijke en een eerdere landelijke omgeving t.o.v. een eerdere stedelijke, alsook het feit van bruggepensioneerd te zijn telkens een toegenomen tevredenheid van milieukwaliteit in de leefomgeving met ongeveer 0,5. Voor een eigen tuin bedraagt die verhoging ongeveer een kwart.

Ter informatie bestuderen we ook nog of de 6 verschillende burgersegmenten uit de consumentenstudie een verschillende milieutevredenheid hebben.



Tabel 15: Tevredenheid milieukwaliteit per segment (n = 1501)

	Gemiddelde	Std. Dev	Freq.
1.realisten	6,98	1,63	360
2. bezorgde burgers	6,44	1,93	401
3.onwetenden	6,39	1,78	244
4.ongeïnteresseerde consumte	6,43	1,66	275
5.grenzeloze groenen	6,80	1,83	136
6.bewust passieven	6,53	1,56	85
<b>Totaal</b>	<b>6,60</b>	<b>1,77</b>	<b>1501</b>

Uit de enquête blijkt dat:

- ▶ **Grenzeloze groenen** (6,8) en **Realisten** (7) het meest tevreden zijn over hun milieukwaliteit
- ▶ Bewust passieven (6,5), bezorgde burgers (6,4), onwetenden (6,4) en ongeïnteresseerde consumenten (6,4) een gemiddelde milieutevredenheid hebben

Enkel de verschillen tussen realisten en respectievelijk bezorgde burgers, onwetenden, en ongeïnteresseerde consumenten zijn significant.

Gezien de consumentenstudie peilde naar de houding t.a.v. milieu en milieuverantwoorde consumptie zegt deze studie enkel iets over het belang van milieu en niets over de tevredenheid over het milieu in de woonomgeving. Dat de grenzeloze groenen zeer tevreden zijn over de milieukwaliteit in hun woonomgeving hoeft geen merkwaardig resultaat te zijn. Een grenzeloze groene is vooral milieubewust en handelt hier consequent naar. Een grenzeloze groene woont zeker niet per definitie in een woonomgeving met een slechte milieukwaliteit. Wel integendeel, uit onze enquête bleek dat de grenzeloze groenen oververtegenwoordigd zijn in eerder landelijke gebieden, waar de milieukwaliteit doorgaans beter is (en wordt gepercipieerd) dan in stedelijke gebieden.

### 2.2.3 Tevredenheid over verschillende aspecten

Vervolgens polsten we naar de tevredenheid per milieu-aspect. We vroegen niet rechtstreeks naar de tevredenheid over elk aspect, maar ontrafelden het concept "tevreden" in enerzijds "belangrijk" en anderzijds "vervuld op de woonplaats". De tevredenheid van de respondenten wordt beoordeeld door combinatie van zowel de ingeschatte relevantie als de performantie van het aspect.



## 25. Is op je woonplaats dit milieu-aspect vervuld?

(Elke respondent kon slechts ÉÉN antwoord kiezen per subvraag.)

Subvragen	Resp.	% van antwoorden
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	1614	
Groene landschappen in de buurt	1614	
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt	1614	
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt	1614	
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	1614	
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld	1614	
Een eigen of een gedeelde tuin	1614	
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt	1614	
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt	1614	
Goede luchtkwaliteit	1614	
Veilige fietspaden in de buurt	1614	
Veilige voetpaden in de buurt	1614	
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt	1614	
Een propere/nette buurt	1614	
Boerderijdieren in de buurt	1614	
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt	1614	
Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt	1614	
Donkere nachten zonder lichthinder	1614	
Gemiddelde: 2,75 — Mediaan: 3		
<ul style="list-style-type: none"> <li> 1. Nee</li> <li> 2. Eerder niet</li> <li> 3. Eerder wel</li> <li> 4. Ja</li> </ul>		

Het merendeel van de milieu-aspecten in de voorgestelde lijst zijn voor meer dan 50% van de respondenten volledig of grotendeels vervuld op de woonplaats. Uitzonderingen hierop zijn: Boerderijdieren in de buurt, propere rivier, vijver, meer of zee in de buurt en donkere nachten zonder lichthinder. Gezien deze 3 aspecten niet behoren tot de top 10 van meest belangrijke elementen hoeft hun afwezigheid niet als problematisch beschouwd te worden.



We richten onze aandacht op de top 7 van meest belangrijk geachte milieuaspecten (op basis van vraag 23 en 24):

- ▶ Goed luchtkwaliteit
- ▶ Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt
- ▶ Een propere/nette buurt
- ▶ Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt
- ▶ Veilige fietspaden in de buurt
- ▶ Groene landschappen in de buurt
- ▶ Veilige voetpaden in de buurt

	% respondenten waarvoor dit <b>niet vervuld</b> is op de woonplaats	% respondenten waarvoor dit <b>eerder niet vervuld</b> is op de woonplaats	% van de respondenten waarvoor dit <b>eerder wel vervuld</b> is op de woonplaats	% respondenten waarvoor dit <b>vervuld</b> is op de woonplaats
Goed luchtkwaliteit	<b>9</b>	<b>23</b>	49	19
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	<b>11</b>	<b>23</b>	46	20
Een propere/nette buurt	5	17	<b>58</b>	<b>20</b>
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	7	20	<b>49</b>	<b>23</b>
Veilige fietspaden in de buurt	<b>13</b>	<b>30</b>	42	16
Groene landschappen in de buurt	6	18	<b>46</b>	<b>30</b>
Veilige voetpaden in de buurt	<b>9</b>	<b>24</b>	<b>50</b>	<b>17</b>

Kijken we enkel naar vervulling van de meest belangrijke aspecten, dan wordt opnieuw bevestigd dat de respondenten (op de woonplaats) vrij tevreden zijn over de milieukwaliteit: de som van de % in de kolommen "eerder wel" en "volledig vervuld" is steeds groter dan de som van de % "niet vervuld" en "eerder niet vervuld".





Men is het **minst tevreden** over (op basis van som % "niet vervuld" en "eerder niet vervuld"):

- ▶ Veilige fietspaden in de buurt (voor 43% van de respondenten is dit aspect (eerder) niet of vervuld)
- ▶ Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt (34%)
- ▶ Veilige voetpaden in de buurt (33%)
- ▶ Goed luchtkwaliteit (32%)

Men is het **meest tevreden** over:

- ▶ Een propere/nette buurt (78%)
- ▶ Groene landschappen (76%)
- ▶ Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt (72%)

Het lijkt vreemd dat de respondenten het minst tevreden zijn over de luchtkwaliteit in hun buurt, maar tegelijk toch het meest tevreden zijn over de frisse natuurlijke geur in de buurt. Objectief gezien correleren beide elementen namelijk. Allicht baseren de respondenten hun perceptie over de kwaliteit van de lucht op andere elementen dan de geur van de lucht. Dit wordt bevestigd in de interviews. Door de constructie van de milieutevredenheidsindex hebben we voor elke respondent een tevredenheidsscore per aspect. Deze score varieert tussen -2 en 2. In onderstaande tabel stellen we per aspect de gemiddelde tevredenheidsscore voor de verschillende woonomgevingen voor.

*Tabel 16: Tevredenheidsscore (belang en vervulling) van de verschillende milieu-aspecten per woonomgeving*

n = 1501	Stedelijk	Eerder stedelijk	Eerder landelijk	Landelijk
	(n = 380)	(n = 430)	(n = 464)	(n = 227)
	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde
	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	-0.069 (0.848)	0.209 (0.847)	0.429 (0.827)	0.569 (0.791)
Groene landschappen in de buurt	0.096 (0.856)	0.397 (0.800)	0.793 (0.652)	0.912 (0.702)
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt	-0.141 (0.786)	-0.130 (0.803)	0.522 (0.754)	0.742 (0.756)
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt	-0.058 (0.799)	0.228 (0.784)	0.532 (0.766)	0.642 (0.766)
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	0.068 (0.922)	0.306 (0.853)	0.591 (0.801)	0.760 (0.779)
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld	0.226 (0.799)	0.379 (0.791)	0.557 (0.765)	0.558 (0.763)



n = 1501	Stedelijk	Eerder stedelijk	Eerder landelijk	Landelijk
	(n = 380)	(n = 430)	(n = 464)	(n = 227)
	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde	Gemiddelde
	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)	(Std. Dev.)
Een eigen of een gedeelde tuin	0.224 (0.991)	0.633 (1.007)	1.005 (0.819)	1.066 (0.733)
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt	-0.246 (0.735)	0.127 (0.771)	0.668 (0.689)	0.852 (0.720)
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt	0.511 (0.819)	0.504 (0.815)	0.482 (0.791)	0.559 (0.792)
Goede luchtkwaliteit	-0.074 (1.017)	0.227 (0.925)	0.574 (0.897)	0.769 (0.851)
Veilige fietspaden in de buurt	0.078 (0.957)	0.071 (0.944)	0.247 (0.9301)	0.089 (1.024)
Veilige voetpaden in de buurt	0.334 (0.921)	0.310 (0.896)	0.263 (0.899)	0.143 (0.980)
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt	0.672 (0.852)	0.439 (0.790)	0.172 (0.876)	-0.040 (0.977)
Een propere/nette buurt	0.234 (0.953)	0.449 (0.827)	0.685 (0.681)	0.750 (0.616)
Boerderijdieren in de buurt	-0.282 (0.562)	-0.126 (0.605)	0.277 (0.655)	0.519 (0.680)
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt	-0.027 (0.803)	0.216 (0.815)	0.603 (0.779)	0.813 (0.740)
Propere rivieren, vijver, meer, of zee in de buurt	-0.258 (0.837)	-0.167 (0.813)	-0.027 (0.826)	0.194 (0.808)
Donkere nachten zonder lichthinder	-0.267 (0.767)	-0.227 (0.746)	0.058 (0.743)	0.208 (0.810)
Totale tevredenheidsindex over alle aspecten	5.142 (1.199)	5.570 (1.122)	6.171 (1.122)	6.404 (1.170)



Uit de tabel blijkt dat voor de meeste aspecten de tevredenheid toeneemt naarmate men minder stedelijk en/of meer landelijk gaat wonen. De grote uitzondering daarop geldt voor het aanbod van voldoende openbaar vervoer en voor veilige voetpaden in de buurt waar de tevredenheid toeneemt naarmate men minder landelijk of meer stedelijk gaat wonen. Voor veilige voetpaden in de buurt is het verschil significant verschillend enkel tussen de landelijken en respectievelijk de stedelijken en eerder stedelijken

Uitzonderingen op de toenemende tevredenheid met de landelijkheid gelden voor:

- ▶ Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt: daarover is men het minst tevreden in een eerder landelijke omgeving
- ▶ Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt: daarover is men ook het minst tevreden in een eerder landelijke omgeving, maar het verschil tussen de buurten is niet significant verschillend
- ▶ Bij veilige fietspaden in de buurt zijn de eerder landelijken het meest tevreden en dit is significant verschillend t.o.v. de andere groepen waartussen het verschil niet significant is.

### 27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)

(Elke respondent kon MEERDERE antwoorden kiezen.)

Antwoord	Totaal	% van antwoorden	%
1 Lawaai	696		43%
2 Een slechte luchtkwaliteit	328		20%
3 Stank	232		14%
4 Een onaantrekkelijk uitzicht	299		19%
5 Hinderlijke verlichting	262		16%
6 Geen van bovenstaande	563		35%
Totaal aantal respondenten: 1614 Vraag overgeslagen: 0			

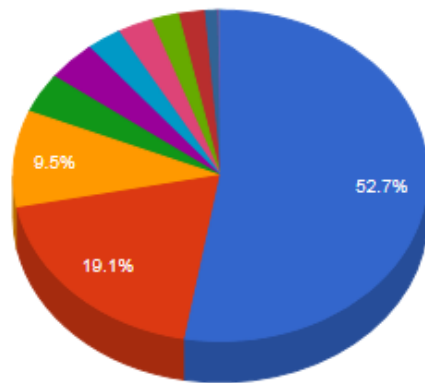
Het is zeer positief dat één derde van de respondenten op zijn woonplaats geen last bleek te ondervinden van lawaai, slechte luchtkwaliteit, stank, een onaantrekkelijk uitzicht of hinderlijke verlichting.

Bijna de helft van de respondenten heeft last van lawaai. 20% heeft last van een slechte luchtkwaliteit. Een onaantrekkelijk uitzicht komt op de 3<sup>de</sup> plaats (19%).

Uit onderstaande grafieken van vragen 28 tot en met 32 samen, blijkt dat vooral verkeer en vervoer hinderlijk lawaai, een slechte luchtkwaliteit en hinderlijke (straat)verlichting veroorzaken. Industrie en bedrijven en landbouw worden vooral met de vinger gewezen voor het veroorzaken van stank. Een onaantrekkelijk uitzicht is vooral te wijten aan de bebouwde omgeving in het algemeen.



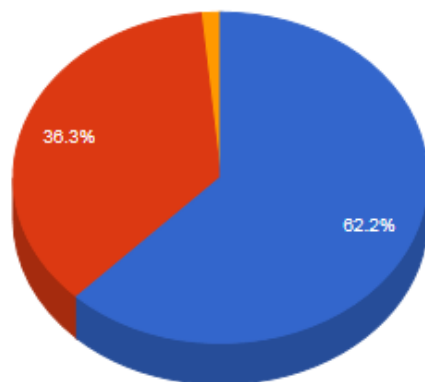
### 28. Wat is de belangrijkste bron van dit lawaai?



- 53% - Verkeer en vervoer
- 19% - Buren (en hun huisdieren)
- 9% - Mensen op straat
- 4% - Industrie en bedrijven
- 4% - Dancings, feestzalen, cafés of restaurants
- 3% - Muziek in auto's
- 3% - (Wegen)werken
- 2% - Kermissen, braderijen en muziekfestivals
- 2% - Racen en crossen
- 1% - Land- en tuinbouw
- 0% - Sportvelden en -stadia
- 0% - Windmolens

n=696

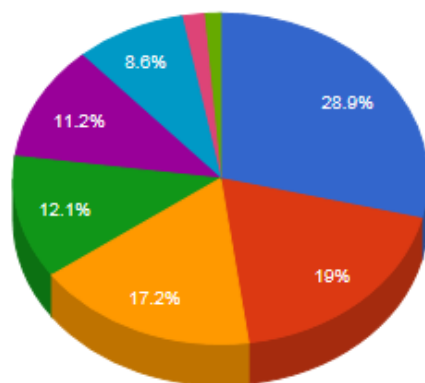
### 29. Wat is volgens jou de belangrijkste oorzaak van deze slechte luchtkwaliteit?



- 62% - Verkeer
- 36% - Industrie en bedrijven
- 2% - Land- en tuinbouw

n=328

### 30. Wat is de belangrijkste bron van deze stank?

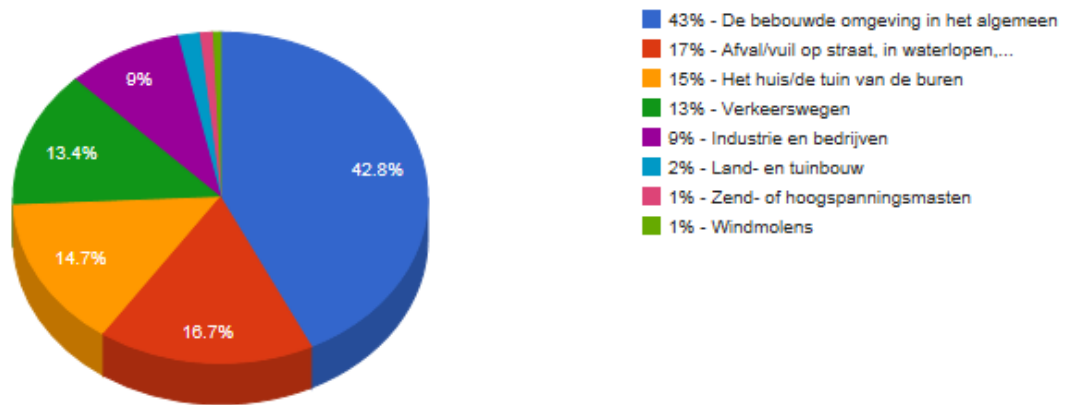


- 29% - Industrie en bedrijven
- 19% - Land- en tuinbouw
- 17% - Verkeer en transport
- 12% - Buren
- 11% - Riolering
- 9% - Afval/vuil in de buurt
- 2% - Waterlopen
- 1% - Waterzuiveringsstation

n=232

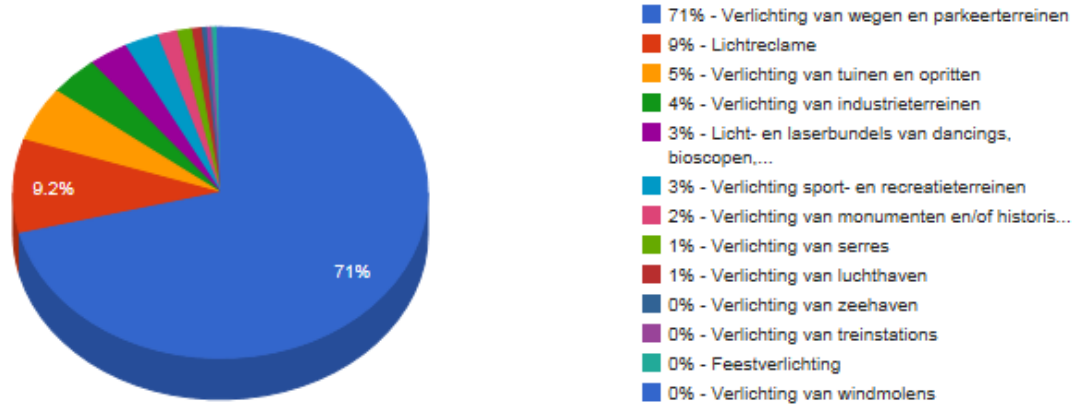


### 31. Waardoor wordt dit onaantrekkelijk uitzicht voornamelijk veroorzaakt? Zicht op:



n=299

### 32. Welke verlichting is voor jou voornamelijk hinderlijk?

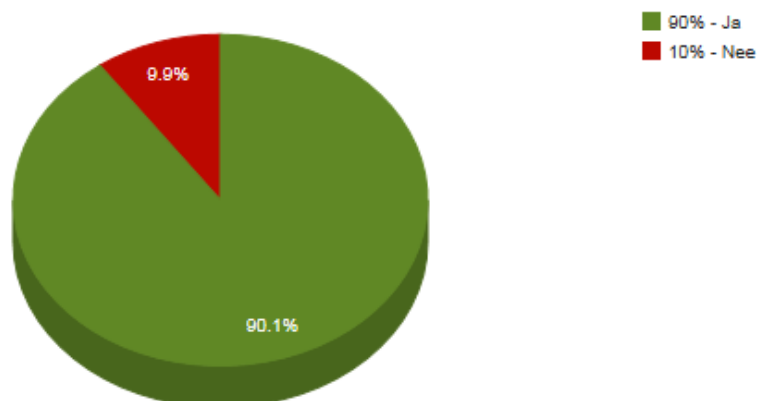


n=262

#### 2.2.4 Milieukwaliteit stad versus platteland

De gepercipieerde milieukwaliteit van de stad is duidelijk minder goed dan die van het platteland.

### 12. Zijn er volgens jou in stedelijke regio's meer milieuproblemen dan in landelijke regio's?



n=192



**13. Geef 3 milieu-aspecten waarop stedelijke omgevingen volgens jou (doorgaans) veel slechter scoren.**  
(Each respondent could write a single open-ended response of maximum 2000 characters.)

Response	Total	% of total respondents	%
Open answer	179		10%
<p>aanwezigheid <b>afval</b> auto autoverkeer Bebouwing bevolking CO2 dichte dieren druk  drukker drukte fabrieken geluid geluidshinder Geluidsoverlast <b>groen</b> groene  industrie kwaliteit <b>lawaai</b> lawaaihinder lichtvervuiling lucht <b>luchtkwaliteit</b>  luchtverontreiniging <b>luchtvervuiling</b> mensen natuur omgeving overbevolking ruimte  slechte sluikstorten smog stof straat straten <b>uitlaatgassen</b> uitstoot  <b>verkeer</b> vervuilde <b>vervuiling</b> vuil water <b>weinig</b> zwerfvuil</p>			
Total respondents: 179 Skipped question: 1537			

Uit de woordenwolk komen duidelijk de redenen naar voor die te maken hebben met het **drukke verkeer**:

- ▶ Luchtvervuiling
- ▶ Uitlaatgassen/verkeer
- ▶ Lawaai

Er zijn ook talrijke verwijzingen naar afval en het gebrek aan groen.

### 2.2.5 Conclusie tevredenheid

De modale Vlaming is vrij tevreden over de milieukwaliteit op zijn woonplaats. Vooral het drukke verkeer zorgt voor een lagere milieukwaliteit (luchtvervuiling, lawaai, onveilige fiets- en voetpaden). Over de aanwezigheid van groen in de buurt (groene landschappen en de eigen tuin), de netheid en geur van de buurt is men best tevreden.

## 2.3 De toekomst van het leefmilieu

Een groene omgeving (inclusief een tuin), stilte & rust en een goede luchtkwaliteit zouden het meest gemist worden mochten ze er niet meer zijn. Onderstaande wordle staat ook al op p 51.



**46. De toekomst kan een aantal (nieuwe) milieuproblemen met zich meebrengen. Welke aspecten van je leefomgeving zou je het meest missen mochten ze er niet meer zijn?**

(Iedere respondent kon één enkel open antwoord van maximum 2000 tekens ingeven.)

Antwoord	Totaal	% van totaal aantal respondenten	%
Open antwoord	1614		100%
<p>bomen bos bossen buurt dieren eigen Fauna fietspaden flora frisse geur gezonde  <b>groen</b> groene huis idee <b>lucht</b> luchtkwaliteit mensen  missen natuur netheid <b>omgeving</b> open openbaar park parken propere ruimte  ruimtes <b>rust</b> rustige <b>stille</b> straat terras <b>tuin</b> uitzicht veilige veiligheid  vervoer vogels wandelen water zee zuivere</p>			
Totaal aantal respondenten: 1614 Vraag overgeslagen: 0			

Het valt op dat men op dit moment nog vrij tevreden is over het groen in de woonomgeving, maar hiervoor vreest in de toekomst.

Na de open vraag (46) lieten we de respondenten een lijst van 14 toekomstige milieuproblemen de top 5 kiezen van problemen die ze het minst leefbaar vonden voor hun nageslacht. De gewogen score<sup>9</sup> van hun antwoorden toont duidelijk dat de respondenten een sterk dalende luchtkwaliteit het allerergst vinden.

<sup>9</sup> Items die als eerste gekozen worden krijgen een hogere waarde dan de volgende in de lijst. Deze waarde is exponentieel en hangt af van het aantal keuze-items in de rangordeschaal. Voorbeeld: een respondent zet overstromingen op nummer 1, gevolgd door een dalende stabiliteit van gebouwen, periodes van droogte, een dalende luchtkwaliteit en weinig natuur en bos. Gezien er in vraag 47 14 keuze-items zijn krijgt zijn eerste keuze, nl. Overstromingen de waarde 196 (14<sup>2</sup>), een dalende stabiliteit van gebouwen krijgt 169 (13<sup>2</sup>), periodes van droogte 144 (12<sup>2</sup>) enz... Deze waarden worden opgeteld voor alle respondenten. Het aandeel van de som van waarden voor elk milieu-aspect t.o.v. de totale som aan waarden wordt weergegeven in de tabel. Deze percentages zijn eerder klein omdat er 14 antwoordmogelijkheden waren. De percentages zeggen niets over de significantie van de afgebeelde volgorde



**47. Wij hebben hieronder een aantal mogelijke toekomstige milieuproblemen opgesomd. Welke milieuproblemen vind je niet leefbaar voor je nageslacht? Geef je persoonlijke top 5 (op nummer 1 kies je het probleem dat je absoluut niet leefbaar vindt).**

(Elke respondent kon waarderingcijfers toekennen aan de antwoordmogelijkheden. Ieder waarderingcijfer kon slechts éénmaal toegekend worden.)

Antwoord	Gewogen score	%
Sterk dalende luchtkwaliteit (vb. fijn stof) met toename gezondheidsproblemen		18%
De waterkwaliteit kan niet meer gegarandeerd worden door moeilijk te verwijderen vervuilende stoffen in het drinkwater		10%
Weinig natuur en bos: de omgeving is overwegend bebouwd en verhard		9%
Regelmatig overstromingen ook in woongebieden		9%
De natuur herstelt zich moeilijk of niet meer van (insecten)plagen, ziektes en natuurrampen		8%
Klimaatsverandering met meer extreme weersituaties: hevige onweersbuien en stormen enerzijds en hittegolven anderzijds		7%
Toenemende gezondheidsrisico's door straling (van bijv. GSM-mast, hoogspanningslijn, wifi, ...)		7%
Weinig beschikbare ruimte: de persoonlijke woon- en leefruimte worden beperkt (kleinere woningen, gemeenschappelijke tuinen)		7%
De biodiversiteit neemt af: er verdwijnen voortdurend dier- en plantensoorten		5%
Perodes van droogte met tijdelijk watertekort		5%
Verhoging van het zeeniveau met verdwijnen van land		5%
Weersveranderingen met verschuiving van seizoenen en algemene temperatuurstijging		3%
Milieuproblemen als gevolg van genetisch gemanipuleerde gewassen		3%
Dalende stabiliteit van gebouwen en infrastructuur door bodemerrosie		2%
<b>Totaal aantal respondenten:</b>		

Kijken we enkel naar ieders "nummer 1" dan is het resultaat nog duidelijker: bijna de helft van de respondenten vindt een **sterk dalende luchtkwaliteit** het allergst. Andere problemen die het vaakst in de top 5 voorkomen zijn:

- ▶ De waterkwaliteit kan niet meer gegarandeerd worden
- ▶ Weinig natuur en bos: de omgeving is overwegend bebouwd en verhard
- ▶ Regelmatig overstromingen ook in woongebieden
- ▶ De natuur herstelt zich moeilijk of niet meer van (insecten)plagen, ziektes en natuurrampen
- ▶ Klimaatsverandering met meer extreme weersituaties
- ▶ Toenemende gezondheidsrisico's door straling
- ▶ Weinig beschikbare ruimte





## 3/ Analyseresultaten Discreet Keuze-experiment

---

### 3.1 Keuze van het type keuze-experiment

Er is een grote variëteit aan keuze-experimenten die de preferenties van respondenten in kaart kunnen brengen. In onderstaande beargumenteren we waarom het Discrete Keuze Experiment het meest geëigend is voor de huidige studie en lichten we de opzet van de studie toe.

#### 3.1.1 *Revealed & Stated preferences*

In de economische en psychologische literatuur wordt onderscheid gemaakt tussen geobserveerde preferenties (revealed preferences) en hypothetische preferenties (stated preferences). Revealed preferences kunnen worden afgeleid uit keuzen die respondenten maken in het echte leven, zoals de plek waar een huis gekocht wordt, de school die voor kinderen wordt uitgezocht of het merk ketchup dat in de supermarkt wordt gekocht. Het nadeel van revealed preference studies is dat het altijd moet gaan op producten die reeds in de markt aanwezig zijn. Stated preference studies geven de mogelijkheid om hypothetische keuzen voor te leggen. We laten de respondenten dus kiezen tussen nieuwe producten die nog niet op de markt zijn of tussen hypothetische woonsituaties, zoals in ons keuze-experiment het geval is. In ons keuze-experiment gaat het dus duidelijk over stated preferences.

#### 3.1.2 *Discrete Choice Experiments*

In de wetenschappelijke literatuur en in de maatschappelijke advisering wint het Discrete Keuze Experiment (DKE) ("Discrete Choice Experiment" in het Engels) aan terrein als methode van voorkeur voor het meten van stated preferences. Het DKE is een specificatie van de algemene 'conjoint analysis' (CA) methoden. Het grote voordeel van DKE ten opzichte van algemene CA modellen is dat het verankerd is in Expected Utility Theorie. Als gevolg daarvan kan er na een DKE voor verschillende beleidsopties de gemiddelde utiliteit (het nut) voor de bevolking worden uitgerekend. Dat biedt een uitstekende basis voor het maken van beleidskeuzen.

Een DKE bestaat uit 4 fasen:

1. Selecteren van de relevante attributen en levels;
2. Opzetten van het onderzoeksdesign;
3. Uitzetten van de (online) enquête;
4. Analyseren van de keuzes



## 3.2 Methode

### 3.2.1 *Selectie relevante attributen en levels*

Het grote voordeel van DKE is dat er een specifiek getal kan worden gekoppeld aan een bepaalde parameter. Attributen hebben 'levels'. In een DKE kunnen er hooguit tussen de 5 en 9 attributen in detail worden onderzocht, omdat er een grens is aan hoeveel keuzeopties een respondent tegelijkertijd kan interpreteren.

Voor het huidige onderzoek zijn op basis van de resultaten van de kwalitatieve voorstudie en in overleg met de opdrachtgever in totaal 8 attributen gekozen.

De kwalitatieve voorstudie toonde dat de belangrijkste aspecten van milieugerelateerde leefkwaliteit zijn:

1. Luchtkwaliteit;
2. Rust / stilte;
3. Afval / netheid;
4. Een goed ruikende omgeving;
5. Aanwezigheid van een park of bos;
6. Uitzicht op groen vanuit de woning
7. Kwaliteit drinkwater\*
8. Fiets- en wandelpaden

\*Een goede kwaliteit drinkwater is in Vlaanderen gegarandeerd. Dit attribuut wordt daarom niet meegenomen in de kwantitatieve analyse in het DKE model. Op basis van overleg met de opdrachtgever is de aanwezigheid van een tuin/terras/koer meegenomen in het keuzemodel. Na een iteratief proces van overleg met de opdrachtgever zijn de onderstaande attributen en levels geselecteerd.



Tabel 17: Overzicht attributen en levels in het DKE

Attributen	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4
Luchtkwaliteit	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
Rust / Stilte	Het is zeer stil in de buurt.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
Afval / Nethheid	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt is zeer vuil.
Geur	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
Park, bos of natuurgebied	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
Fietsen en wandelen	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
Tuin	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.



### 3.2.2 Gekozen onderzoeksdesign

In een DKE is het van belang dat er gekozen wordt voor een combinatie van keuzes die de beleidsmaker het meeste informatie geeft.

Bij een keuzetaak met 8 attributen met ieder 4 levels, heeft een *full factorial* keuzemodel (waarin alle mogelijke keuzen worden voorgelegd aan respondenten) 16.777.216 mogelijk combinaties<sup>10</sup>. Dit aantal is veel te groot om voor te leggen aan respondenten. Daarom wordt statistisch een slimme subset van variabelen gekozen, een *fractional factorial design*. Voor deze studie gebruiken we een *orthogonaal fractional factorial design*, ontworpen met het softwarepakket NGENE van Choice Metrics.

In het design zijn 24 keuzetaken opgenomen, verdeeld over 4 blokken. Dat wil zeggen dat iedere respondent 24/4=6 keuzetaken moet maken. De 24 keuzetaken zijn opgenomen in bijlage. Een voorbeeldkeuzetaak is in de tabel hieronder opgenomen.

Tabel 18: Voorbeeld keuzetaak: in welke buurt woont u liever?

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
Rust / Stilte	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
Afval / Netheid	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt is zeer vuil.
Geur	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
Park, bos of natuurgebied	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
Fietsen en wandelen	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
Tuin	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		

<sup>10</sup>  $(8 \times 8 \times 8 \times 8) \times (8 \times 8 \times 8 \times 8)$



### 3.2.3 Uitzetten van de (online) enquête

Wanneer de respondenten de keuzevragen hebben beantwoord is er een grote dataset beschikbaar waarin voor elke respondent en voor elke keuzetaak duidelijk is of er voor plaats A of plaats B gekozen is. 1.500 respondenten voltooiden de keuzetaak, met ieder 6 keuzevragen bestaande uit een keuze tussen twee buurten, resulterend in 18.012 te analyseren regels ( $1.603 \cdot 6 \cdot 2$ ).

### 3.2.4 Analyseren van de keuzes

Om er achter te komen welke elementen uit plaats A en B doorslaggevend zijn in de keuze moet er een statistisch model worden gebruikt. Omdat er sprake is van een keuze met twee uitkomsten, wordt er gebruik gemaakt van een logistische regressie (clogit in softwarepakket STATA 12.0). Er zijn in totaal 12 verschillende modellen geschat; de resultaten van het best presterende model (pseudo R-square .154) worden hieronder besproken.

## 3.3 Resultaten

### 3.3.1 Ranking van attributen

In het algemeen stellen we vast dat volgende attributen het meest doorwegen in de keuze van de woonplaats:

- ▶ een goede luchtkwaliteit
- ▶ een eigen plek buiten
- ▶ geen stank
- ▶ rust en stilte
- ▶ netheid

De volgorde van deze getoonde top 5 is random; het is niet bewezen dat bijvoorbeeld het attribuut "geen stank" hoger wordt ingeschat dan "netheid". Wel vinden we het hebben van een eigen plek buiten en een goede luchtkwaliteit met stip op de eerste 2 plaatsen terug.

Een weids uitzicht, parken of natuurgebieden in de buurt en fiets- en wandelpaden zijn minder doorslaggevend in de keuze voor een woonplaats.

Figuur 2 en Tabel 19 geven aan hoeveel verlies in leefkwaliteit een buurt ondergaat wanneer het "level" van een attribuut verschilt van de 'referentiecategorie'. De referentiecategorie is het 'hypothetisch optimale' level van een attribuut (bijvoorbeeld 'de woning heeft een grote groene tuin' is de referentiecategorie bij het attribuut 'tuin'. De referentiecategorie heeft dus altijd een score van 0.) De niet significante levels van de attributen zijn ook op '0' gesteld.



Figuur 2: Sterkte van invloed van verschillende attributen op leefkwaliteit



Onderste attribuut van een groep van vier is de referentiecategorie. Als andere attributen geen balk hebben is er sprake van een niet significant 'level' van het attribuut.

Tabel 19 drukt de invloed van elk attribuutlevel in cijfers uit.



Tabel 19: Factoren die de leefkwaliteit in een buurt negatief beïnvloeden

Attribuut	Invloed op leefkwaliteit
De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	0
De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	0,00
De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	-0,43
De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	-1,24
Het is zeer stil in de buurt.	0
Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	-0,39
De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	-0,92
Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	-0,77
De buurt is proper en onderhouden.	0,00
De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	-0,29
De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	-0,59
De buurt is zeer vuil.	-0,88
Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	0
De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	-0,32
De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	-0,65
De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	-0,97
Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt	0
Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	0,00
Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	0,42
Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	-0,26
De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	0
De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	0,00
De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	-0,41
De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	-0,45
Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	0
Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	-0,26
De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	0,00
Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	-0,68



Attribuut	Invloed op leefkwaliteit
De woning heeft een grote groene tuin.	0
De woning heeft een kleine groene tuin.	0,00
De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	-1,00
De woning heeft geen tuin/koer of terras.	-1,12

*Rood = Niet significant, Blauw = Positieve invloed op leefkwaliteit ten opzichte van de referentiecategorie*

Vijf van de 24 attribuutlevels bleken geen effect te hebben op de keuze van respondenten. Het is zonder nader onderzoek niet vast te stellen of dit komt omdat het attribuut *daadwerkelijk geen invloed heeft*, of dat *de omschrijving van het attribuut moeilijk te interpreteren was voor respondenten*. De exacte formulering van een attribuut kan namelijk van grote invloed zijn op de bevindingen. Dat is het meest opvallend bij het thema 'stilte'. Tegen de verwachting blijkt het level 'Stilte is zeer zeldzaam in de buurt, bijna altijd hoor je lawaai' minder negatief over te komen dan het level 'De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig'. Mogelijk is dit omdat de inclusie van het woord 'stilte' als aangenamer wordt ervaren dan het woord 'rustig'. We hebben dezelfde bevinding bij de fiets- en wandelpaden. Het level 'De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt' blijkt aantrekkelijker dan 'het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi'. Dat is tegen onze verwachtingen in, maar hangt samen met de formulering: in het eerstgenoemde level zijn er mogelijk niet veel fiets- en wandelpaden, maar ze zijn wel mooi en rustig, in tegenstelling tot het tweede genoemde level, waarin ze alleen veilig zijn.

Het is belangrijk om te onthouden dat de genoemde getallen alleen gelden binnen dit keuzemodel en niet kunnen worden vergeleken met attributen die niet zijn meegenomen in het keuzemodel.

### 3.3.2 Ranking van levelsprongen

Een bijzondere eigenschap van discrete keuze experimenten is dat de bijdrage van een (overheids)interventie die leidt tot een levelverhoging van een bepaald 1 attribuut (vb van "geen park" naar "een klein park") kan vergeleken worden met de bijdrage van een levelverhoging van een ander attribuut. Zo kunnen interventies voor het ene of het andere attribuut afgewogen worden ten opzichte van mekaar op basis van hun bijdrage aan de leefkwaliteit.





Tabel 20 geeft de top 20 van interventies (=“levelverhogingen” waarbij het attribuut telkens met 1 level wordt verhoogd) die het meest bijdragen aan de leefkwaliteit. Deze ranking van “levelverhogingen” komt logischerwijze niet helemaal overeen met de top 5 van attributen die het meest de keuze van de woonplaats beïnvloeden. Toch zien we dat de **sprong van “een verharde tuin/terras” naar “een groene tuin” de grootste invloed heeft op de leefkwaliteit**. Op de 2<sup>de</sup> plaats komt een verhoging van de luchtkwaliteit van het allerslechtste niveau naar 1 hoger level. Dat de sprong van **“geen publiek groen” naar “een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt”** op de 3<sup>de</sup> plaats komt (en veel groter is dan de sprong van “een toegankelijk bos/natuurgebied” naar “meerdere kleine en grote parken in de buurt”) kan mogelijks verklaard worden door een foutief opgezette volgorde van de levels van dit attribuut. De respondenten vinden mogelijks “een bos/natuurgebied in de buurt” een hoger level dan “meerdere kleine en grote parken in de buurt”, wat niet zo door ons werd ingeschat. In dat geval kan de hierboven beschreven sprong geïnterpreteerd worden als meer dan een verhoging van 1 level, en kan hij niet vergeleken worden met de andere levelsprongen.

Ook de sprong van “Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt” naar “De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt” is relatief groot maar zijn hoge ranking is mogelijks te verklaren door een “te positief begrip” (door de respondenten) van het level “De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt (zie opmerking hierboven).



Tabel 20: Prioritering van 20 interventies op basis van gewonnen leefkwaliteit bij 1 level verbetering

Nr.	Thema	Attribuutlevel voor de interventie	Attribuutlevel na de interventie (1 level hoger)	Gewonnen leefkwaliteit
1	Tuin	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine / grote groene tuin.	1,00
2	Luchtkwaliteit	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	0,80
3	Park, bos of natuurgebied	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	0,69
4	Fietsen en wandelen	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	0,68
5	Rust / Stilte	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	0,53
6	Luchtkwaliteit	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	0,43
7	Ruimtegevoel en uitzicht op groen	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap / landschap met weinig groen.	0,41
8	Rust / Stilte	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Het is zeer stil in de buurt.	0,39
9	Geur	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	0,32
10	Geur	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	0,32
11	Geur	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	0,32
12	Afval / Netheid	De buurt is zeer vuil.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	0,29
13	Afval / Netheid	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	0,29



Nr.	Thema	Attribuutlevel voor de interventie	Attribuutlevel na de interventie (1 level hoger)	Gewonnen leefkwaliteit
14	Afval / Netheid	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt is proper en onderhouden.	0,29
15	Fietsen en wandelen	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	0,26
16	Tuin	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	0,13
17	Ruimtegevoel en uitzicht op groen	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	0,04
18	Rust / Stilte	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	De buurt is vrij lawaaiërig, maar bij momenten is het rustig.	-0,15
19	Fietsen en wandelen	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	-0,26
20	Park, bos of natuurgebied	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt	-0,42



### 3.3.3 Afweging van beleidsopties

We trachten ook een afweging te maken van de impact van beleidsinterventies. De ranking van levelsprongen kan namelijk gebruikt worden om per buurt te onderzoeken welke beleidsoptie het meeste leefkwaliteit genereert per euro ingezette middelen.

Een voorbeeld: De leefkwaliteit verbetert het meest door buurten met een slechte lokale luchtkwaliteit een uitstekende luchtkwaliteit te geven. Echter, de kosten die daar mee gepaard gaan zijn mogelijks veel hoger dan een alternatieve overheidsinterventie op een ander (weliswaar minder cruciaal) domein, zoals "een buurt die soms niet zo proper is" te verbeteren tot "een buurt die proper en onderhouden is". Op basis van de resultaten uit het DKE wordt dit hypothetische voorbeeld in de tabel hieronder verder uitgewerkt.

Tabel 21: Hypothetisch voorbeeld doelmatige allocatie van middelen

	Beleids optie A	Beleids optie B
a) Interventie	Een buurt met slechte lokale luchtkwaliteit die een effect heeft op gezondheid zo verbeteren dat de luchtkwaliteit uitstekend wordt.	Een buurt die soms niet zo proper is verbeteren tot een buurt die proper in onderhouden is.
b) Gewonnen eenheden leefkwaliteit (volgend uit Tabel 20 )	1.24	0.29
c) Kosten interventie	€ 28.000.000	€ 1.700.000
d) Kosten per eenheid gewonnen leefkwaliteit (d=c/b)	€ 22.580.645	€ 5.862.068
Meeste leefkwaliteit winst per euro: beleids optie B.		

Omdat de kosten van een interventie onbekend zijn kunnen we hier alleen de gewonnen eenheden leefkwaliteit rapporteren. We gingen ervan uit dat een bepaalde (beleids)interventie in een bepaalde buurt, realistisch gezien, maximaal een verhoging van 1 level voor dat bepaalde attribuut kan teweegbrengen.



### 3.3.4 Beleidsvriendelijke toepassing

Om de bevindingen eenvoudig toe te passen in beleidsvraagstukken is er een geautomatiseerd Excel-bestand gemaakt. Daarin kunnen de kenmerken van een buurt worden ingevuld. Vervolgens wordt automatisch de top-5 van de interventies weergegeven die het meeste leefkwaliteit verbeteren in die specifieke buurt. Ook worden zowel de buurten als de verbeteringen uitgedrukt in een rapportcijfer<sup>11</sup> van 0-10, zodat de getallen intuïtiever met elkaar kunnen worden vergeleken. Deze Excel kan bijvoorbeeld worden gebruikt om een groot aantal buurten met elkaar te vergelijken en een buurtspecifieke beleidsagenda op te stellen.

---

<sup>11</sup> Dit cijfer wordt berekend aan de hand van de volgende formule Rapportcijfer =  $10 * \frac{x_i - \min(x)}{\max(x) - \min(x)}$



Figuur 3: Screenshots van de geautomatiseerde Excel voor meten leefkwaliteit

### Overzicht buurteigenschappen

**Luchtkwaliteit**

De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	X
De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	
De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	
De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	

**Rust / Stilte**

Het is zeer stil in de buurt.	X
Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	
De buurt is vrij lawaaiërig, maar bij momenten is het rustig.	
Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	

**Afval / Netheid**

De buurt is proper en onderhouden.	
De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	X
De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	
De buurt is zeer vuil.	

**Geur**

Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	
De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	X
De buurt ruikt vaak minder goed; er hangt dan een hinderlijke geur.	
De buurt ruikt bijna altijd slecht; er is vaak stank aanwezig.	

**Park, bos of natuurgebied**

Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt	X
Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	
Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	
Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	

**Ruimtegevoel en uitzicht op groen**

De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	
De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	X
De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	
De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	

**Fietsen en wandelen**

Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	X
Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	
De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	
Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	

**Tuin**

De woning heeft een grote groene tuin.	X
De woning heeft een kleine groene tuin.	
De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	
De woning heeft geen tuin/koer of terras.	

Naar FACTSHEET met resultaten

### FACTSHEET leefbaarheid buurt

In de onderstaande factsheet leest u de samenvatting van uw antwoorden en een bijbehorend rapportcijfer. Dit rapportcijfer is berekend aan de hand van een Discrete Choice Experiment, uitgevoerd midden 2014 onder 1.603 respondenten uit Vlaanderen. De studie is gepresenteerd onder de titel: "Perceptie van Milieugerelateerde Leefkwaliteit in Vlaanderen" door **Idea Consult** en **Ecorys Nederland**. Voor meer informatie: Dr. Dafne Reymen [dafne.reymen@ideaconult.be](mailto:dafne.reymen@ideaconult.be).

**Buurteigenschappen**

<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.

**Rapportcijfer buurt**

Laagst mogelijk (Level 4)	Rapportcijfer buurt	Hoogst mogelijk (level 1)
0	8,50	10

**Top 5 aanpassingen met grootste winst in leefbaari**

- 1 Geur** Verhoogt rapportcijfer met:

van: De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	0,47
naar: Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	
- 2 Afval / Netheid** Verhoogt rapportcijfer met:

van: De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	0,42
naar: De buurt is proper en onderhouden.	
- 3 Luchtkwaliteit** Verhoogt rapportcijfer met:

van: De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	0,00
naar: 0	
- 4 Luchtkwaliteit** Verhoogt rapportcijfer met:

van: De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	0,00
naar: 0	
- 5 Luchtkwaliteit** Verhoogt rapportcijfer met:

van: De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	0,00
naar: 0	



### 3.3.5 Bevindingen per segment respondenten

In deze sectie analyseren we of verschillende bevolkingsgroepen andere voorkeuren hebben.

Voor de analyse van de resultaten van het DKE hebben we de respondenten ingedeeld in 6 segmenten die overeenkomen met de segmenten in de consumentenstudie uitgevoerd door Ipsos. Voor ieder segment is er een apart DKE model geschat om te onderzoeken of de attributen voor de verschillende groepen een ander belang hebben. De onderstaande tabel toont de ranking van de attributen per segment. Het getal 1 toont dat een achteruitgang op dit attribuut de grootste negatieve impact heeft op de gepercipieerde/beleefde leefkwaliteit, het getal 8 betekent dat een achteruitgang op dit attribuut de kleinste negatieve impact heeft op de leefkwaliteit.

Tabel 22: Belang van de attributen per bevolkingsgroep

Attributen	1. Realisten	2. Bezorgde burgers	3. On- wetenden	4. Ongeïnteres- seerde consumenten	5. Grenzeloze groenen	6. Bewust passieven
Luchtkwaliteit	3	1	3	4	2	3
Rust / Stilte	5	5	4	5	5	4
Afval / Netheid	4	3	6	3	3	5
Geur	1	2	1	2	4	1
Park, bos of natuurgebied	8	8	7	NS*	8	8
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	7	7	8	7	6	6
Fietsen en wandelen	6	6	5	6	7	7
Tuin	2	4	2	1	1	2

\*NS = Niet significant

Uit de bovenstaande tabel kunnen we het volgende concluderen:

- ▶ Realisten, onwetenden en bewust passieven willen absoluut geen stank
- ▶ Bezorgde burgers willen boven alles een goede luchtkwaliteit
- ▶ Ongeïnteresseerde consumenten en grenzeloze groenen willen vooral een eigen tuin
- ▶ De aanwezigheid van een park, bos of natuurgebied, het ruimtegevoel en het uitzicht op groen maakt niemand veel uit (vergeleken met andere attributen),
- ▶ Ook mooie en veilige fiets- en wandelpaden zijn voor quasi alle groepen minder belangrijk dan het hebben van een tuin, een goede luchtkwaliteit, geen stank en een rustige en propere omgeving.



### 3.3.6 Conclusie en nabeschuiving

In dit keuze-experiment zijn kenmerken van buurten opgenomen die, zo bleek uit een vooronderzoek, samen het meest belangrijk zijn voor een goede leefkwaliteit. Keuze-experimenten, zoals hier uitgevoerd, geven een kwantitatieve indicatie van het gewicht van de attributen in de keuze voor een bepaalde woonplaats. We stellen vast dat de luchtkwaliteit, een eigen plek buiten, geur, rust/stilte en netheid van de buurt de belangrijkste "milieu"criteria zijn voor de keuze van een woonplaats. Open ruimte en een weids uitzicht, de aanwezigheid van publiek groen en fiets- en wandelpaden bleken relatief minder relevant. We trachten ook een afweging te maken van de impact van beleidsinterventies. We gingen ervan uit dat een bepaalde (beleids)interventie in een bepaalde buurt, realistisch gezien, maximaal een verhoging van 1 level voor dat bepaalde attribuut kan teweegbrengen.

Uit het keuze-experiment bleek de levelsprong van "een verharde koer/terras" naar "een groene tuin" de grootste verbetering in leefkwaliteit op te leveren, gevolgd door een verbetering van het een "zeer slechte" luchtkwaliteit naar een "slechte" luchtkwaliteit. Wanneer de kosten van die interventies bekend zijn is het mogelijk om ook de doelmatigheid (de kosten per gewonnen leefkwaliteit) uit te rekenen.

In deze studie zijn de opvattingen en percepties van milieugerelateerde leefkwaliteit gemeten in een representatieve steekproef onder inwoners van Vlaanderen. De uitkomsten van het onderzoek tonen welke elementen van milieugerelateerde leefkwaliteit in de subjectieve beleving van inwoners van Vlaanderen een grote rol spelen. De relatie met objectieve indicatoren van milieugerelateerde leefkwaliteit –zoals CO<sub>2</sub> uitstoot, is niet onderzocht en vereist nader onderzoek.

Uit het onderzoek blijkt dat een goede luchtkwaliteit van grote betekenis is voor de inwoners van Vlaanderen. De respondenten van het onderzoek is niet gevraagd bij welke objectieve indicatoren van luchtkwaliteit zij spreken van een goede luchtkwaliteit. Zodoende is niet duidelijk welke niveaus van, bijvoorbeeld, fijn stof of ozon horen bij een 'uitstekende luchtkwaliteit'.

Het onderscheid tussen de subjectieve beleving van milieugerelateerde leefkwaliteit en de objectieve meting van bepaalde elementen –denk aan het 'gevoel' in een groene buurt te leven, ten opzichte van de daadwerkelijke hoeveelheid bomen, planten en parken-, is van belang bij de interpretatie van deze studie en voor het maken van beleid. Het DKE toont dat het loont om de subjectieve beleving van luchtkwaliteit te verhogen, maar het zegt niets over de waarde van het verbeteren van de objectief gemeten luchtkwaliteit. Zolang er geen duidelijkheid is over de relatie tussen de subjectief ervaren luchtkwaliteit en de objectief gemeten luchtkwaliteit, is het aan de hand van de huidige resultaten niet mogelijk vast te stellen hoeveel subjectief beleefde leefkwaliteit er gewonnen wordt (of verloren gaat) bij een verbetering (of verslechtering) van de objectief gemeten luchtkwaliteit.





Niettemin is het optimaliseren van subjectieve leefkwaliteit even belangrijk als het optimaliseren van objectieve milieuparameters zoals luchtkwaliteit en dichtheid van groen. Wanneer inwoners van Vlaanderen de luchtkwaliteit als 'goed' ervaren, maar de objectieve meting toont dat de luchtkwaliteit schadelijk is voor hun gezondheid –zij het niet merkbaar - dan dient de (objectief gemeten) luchtkwaliteit natuurlijk alsnog te worden verbeterd (tot minstens de Europese normen). Andersom geldt ook dat in het geval van een goede objectieve luchtkwaliteit, maar een slecht gepercipieerde luchtkwaliteit, het van belang is de subjectieve luchtkwaliteit te verbeteren, omdat uit dit onderzoek blijkt dat de gedachte om te leven in een omgeving met een slechte luchtkwaliteit een grote negatieve impact heeft op de leefkwaliteit.



## DEEL 4 : Telefonische interviews



## 1/ Context

---

De doelstelling van de 20 bijkomende telefonische interviews is om een dieper inzicht te krijgen in sommige van de resultaten die we vaststellen n.a.v. de grootschalige enquête. De doelstelling is dus om het waarom van sommige aspecten meer uit te diepen. Met 20-interviews geven we in geen enkel geval een representatief beeld van die waarom, maar verzamelen we bijkomende kwalitatieve informatie.

Deze interviews gebeuren met respondenten die de enquête beantwoord hebben. In de online enquête zelf werd gevraagd of de respondent bereid is om deel te nemen aan een vervolg diepte-interview. Zo ja werd hij/zij gevraagd om een telefoonnummer door te geven. Op die manier konden we 447 telefoonnummers verzamelen van bereidwillige respondenten. Voor dit diepte-interview wordt een bijkomend bescheiden incentief gegeven.



## 2/ Doelstelling van de interviews

---

Na de verwerking van zowel de literatuurstudie, de kwalitatieve voorstudie en de grootschalige enquête bleven nog enkele vragen onbeantwoord:

### 2.1 Waarom is de Vlaming (on)tevreden over bepaalde milieu-aspecten?

In de grootschalige enquête vroegen we niet rechtstreeks naar de tevredenheid over elk aspect, maar ontrafelden het concept "tevreden" in enerzijds "belangrijk" (Vraag 23) en anderzijds "vervuld op de woonplaats" (Vraag 25). De tevredenheid van de respondenten wordt beoordeeld door combinatie van zowel de ingeschatte relevantie als de performantie van het aspect. In de telefonische interviews zijn we vooral ingegaan op de (al dan niet) vervulling van de individuele aspecten en de redenen daarvoor.

Voorbeelden:

- ▶ Waarom zijn veilige fietspaden in de buurt op je woonplaats niet vervuld? Wat versta je onder een veilig fietspad?
- ▶ Waarom is volgens jou de luchtkwaliteit in je buurt slecht?
  - **Bijvraag voor selectie van respondenten:** Waarom bent u zeer tevreden over de geur in de buurt en tegelijkertijd niet tevreden over de luchtkwaliteit?
  - *Gezien een slechte luchtkwaliteit en een slechte geur objectief gezien gecorreleerd zijn, is het vreemd dat respondenten die vinden dat de luchtkwaliteit van hun buurt slecht is, aangeven dat er een frisse natuurlijke geur hangt in de buurt. We proberen te achterhalen waarop men zich baseert om te besluiten dat de luchtkwaliteit van de buurt niet goed is.*
- ▶ Wat versta je onder een stille buurt? Welk omgevingsgeluid hoor je dan nog wel/vind je aangenaam/kan je goed verdragen?
- ▶ **Bijvraag voor selectie van respondenten:** Om welke redenen haalt men het gebruik van pesticiden en andere gifstoffen aan als belangrijke milieuproblemen?
- ▶ *Uit de open antwoorden blijkt dat voor sommigen het gebruik van pesticiden en andere gifstoffen toch wel als belangrijk wordt ervaren. Omdat dit aspect nergens meer aan bod komt in het onderzoek, vragen we aan die respondenten waarom ze dat belangrijk vinden.*
- ▶ **Bijvraag voor "grenzeloze groenen" die tevreden zijn over de milieukwaliteit in de buurt:** Achterhalen waarom deze respondent gecategoriseerd werd onder "grenzeloze groenen" en hoe hij de kwaliteit van zijn leefomgeving ervaart.

We bevroegen de telefonische respondenten over alle milieu-aspecten die voorkwamen in vraag 23 van de grootschalige enquête. Voor het onderdeel "propere rivier, vijver, ..." vroegen we ook of de respondent antwoordde in functie van de nabijheid van water of eerder de kwaliteit ervan. Dat verschil is namelijk belangrijk voor de realisatie van het groenblauw netwerk.)



## 2.2 Wat is de precieze bron van bepaalde hinder?

In de grootschalige enquête hadden de respondenten enkel de keuze tussen categorieën van bronnen. In het telefonisch interview vragen we dieper door naar de precieze bron en waarom deze hinderlijk is.

## 2.3 Argumenten in de keuze tussen een eigen tuin of publieke groene ruimte

Vraag 26 in de grootschalige enquête vroeg een rangschikking te maken tussen :

- ▶ Een eigen tuin aan de woning, maar geen bossen, parken of natuurgebieden in een straal van 5 km
- ▶ Toegang tot een groot natuurgebied met bos, vijvers, fiets- en wandelpaden, ... op 5 km, maar geen tuin aan de woning en geen bossen of parken op wandelafstand.
- ▶ Toegang tot een (klein) bos of park vlakbij, maar geen tuin aan de woning en geen natuurgebied in een straal van 5 km.

Hieruit bleek dat 70% een eigen tuin op nummer 1 plaatst. We willen weten waarom precies.

We zochten voor elke geselecteerde respondent op voorhand zijn persoonlijke rangschikking op en vroegen naar de redenen van deze rangschikking.

Indien tuin op nummer 1: "Waarom hebt u liever een tuin aan de woning dan een groot park in de buurt", "Wat betekent een tuin voor u?", "Hoe ziet uw tuin eruit", "Hoe groot is uw tuin?", "zou u een grotere tuin willen?", "Waarom wel/niet?", "Wat doet u in uw tuin?", "Is het belangrijk dat uw tuin uw persoonlijke eigendom is?"

Indien bos, park of natuurgebied op nummer 1: "Waarom verkiest u een bos/park/natuurgebied in de buurt boven een eigen tuin?" "Gaat u vaak naar het bos/park/natuurgebied?" "Wat betekent dat bos/park/natuurgebied voor u?", "Welke activiteiten doet u vooral in het bos/park/natuurgebied?" "Wat vindt u belangrijk in dat bos/park/natuurgebied?"

We vragen ook waarop de keuze voor een klein parkje kortbij versus een groter bos/natuurgebied op afstand gebaseerd is.

Voor de goede interpretatie van de gegeven antwoorden in de grootschalige enquête vragen we ook of:

- ▶ Een weids uitzicht op akkers door hen gepercipieerd wordt als een uitzicht op een groen landschap?
- ▶ Een provinciaal domein door hen eerder gepercipieerd wordt als een natuurgebied of als een park?



### 3/ Selectie van de respondenten

---

Om de (hierboven staande) 3 **bijvragen (in vet)** te kunnen beantwoorden hebben we de respondenten geselecteerd die in de grootschalige enquête:

- ▶ aangaven dat de luchtkwaliteit in hun buurt slecht was ("niet vervuld" ingevuld op vraag 25), maar er een frisse en natuurlijke geur in hun buurt hing ("vervuld" ingevuld op vraag 25)
  - Deze selectie leidde tot 5 respondenten waarvan **4** met bereidheid tot participatie aan een telefonisch interview.
- ▶ pesticiden en andere gifstoffen hebben vermeld in één of meerdere van de open vragen<sup>12</sup>.
  - Deze selectie leidt tot 4 respondenten waarvan **2** met bereidheid tot participatie aan een telefonisch interview.
- ▶ uiterst tevreden zijn (10) over de milieukwaliteit van de leefomgeving en tevens binnen de categorie van "grenzeloze groenen" vallen.
  - Deze selectie leidt tot 5 respondenten waarvan **3** met bereidheid tot participatie aan een telefonisch interview.

De enige andere selectie die we hebben toegepast voor het kiezen van de overige respondenten is een goede verdeling volgens de eigen perceptie van woonplaats (vraag 9) conform aan de steekproef. Dit betekent ongeveer **6 respondenten stedelijk, 6 eerder stedelijk, 5 eerder landelijk, en 3 landelijk.**

---

<sup>12</sup> 2 respondenten hebben dit ingevuld in het open veld van vraag 23 ("belang van de elementen voor de kwaliteit van je leven"). 2 respondenten hebben dit ingevuld in het open veld van vraag 24 (de top 5 van milieu aspecten die voor jouw leefkwaliteit het belangrijkste zijn)



## 4/ Antwoorden

---

### 4.1 Waarom is de Vlaming (on)tevreden over bepaalde milieu-aspecten?

- ▶ **Algemeen:** De telefonische respondenten vertellen het meest over:
  - het ontbreken van rust en stilte (meestal door verkeer),
  - het feit dat de buurt wordt volgebouwd en
  - de onveiligheid van fiets- en voetpaden.
- ▶ **Lucht:** Een slechte luchtkwaliteit wordt meestal niet geassocieerd met hinderlijke geuren of andere ongemakken, wel met de gestegen verkeersdrukke. Slechts 1 keer werden gezondheidsproblemen omwille van slechte luchtkwaliteit vermeld. Ademhalingsproblemen werden niet gemeld. Respondenten die in de nabijheid van een park of bomen wonen (hoewel soms in het stadscentrum) schatten de luchtkwaliteit op hun woonplaats beter in dan in de rest van de buurt. Men maakt associaties met een goede luchtkwaliteit wanneer de lucht fris aanvoelt en ruikt, bijvoorbeeld 's morgens vroeg => " het ruikt hier dan precies als de boerenbuiten ... tot de auto's weer beginnen rijden". De persoonlijke inschatting van de kwaliteit van de lucht is soms gebaseerd op de inschatting van de media of de dokter. Toch geeft men aan het verschil te "voelen" wanneer men buiten België/Vlaanderen is.
- ▶ **Open ruimte:** Mensen zijn tegen appartementsblokken (lelijker dan huizen, te veel volk, neemt het zicht weg, ...), maar willen wel groene, open ruimte behouden.
- ▶ **Fietspaden:** Veel respondenten klagen over de onveiligheid van fietspaden: belangrijkste oorzaak is dat ze niet gescheiden en afgeschermd zijn van de autoweg, gedeeld worden met voetgangers (zonder voldoende markering) en/of dat er gevaarlijke (kruis)punten/bochten zijn waar de zichtbaarheid wordt belemmerd. Buiten de stad is er meestal wel een fietspad, maar in het centrum vaak niet, waardoor men beslist om niet per fiets naar het centrum te gaan.
- ▶ **Voetpaden:** Gebrek aan voetpaden is er vooral in landelijke omgevingen, maar wordt niet altijd als problematisch beschouwd indien er weinig verkeer is. Gedeelde fiets/voetpaden zijn onveilig wanneer de scheiding niet voldoende gemarkeerd is. Hindernissen op voetpaden (putten, wegenwerken, hoge drempels, bloembakken, palen, bomen, ...) worden vooral problematisch beschouwd voor mensen die moeilijk te been zijn, rolstoelgebruikers en ouders met kinderwagens.
- ▶ **Openbaar vervoer:** Het aanbod van het openbaar vervoer wordt door de meeste als voldoende beschouwd, hoewel sommigen klagen over een te lage frequentie (minder dan 1 bus/2u), slechte aansluitingen (vb. geen bus naar het station) of bushalte die te ver van de deur is (1km).
- ▶ **Water:** Voor dit aspect is er een grote diversiteit aan antwoorden. Voor sommigen is dit aspect niet vervuld omdat er geen water in de buurt is, voor anderen is het niet vervuld omdat het aanwezige water van slechte kwaliteit is. Ook aanwezigheid van water van goede kwaliteit werd gemeld. Opvallend is ook dat enkele respondenten beweren dat er water in de buurt is, maar dat ze het nog nooit hebben gezien (en dus ook niet weten of het van goede kwaliteit is). Over het algemeen blijkt water in de buurt zelden meerwaarde te bieden voor de leefomgeving, tenzij "de zee" en eventueel een recreatieve vijver.
- ▶ **Natuurlijke fauna:** De afwezigheid van natuurlijke fauna wordt (door zij die het niet hebben in hun omgeving) als heel normaal beschouwd (in verstedelijkt Vlaanderen).



- ▶ **Akkers:** Akkers worden door de meesten als groene landschappen ervaren, maar bomen, struiken, bloemen,... zouden voor velen nog beter zijn. Dit omwille van mooier uitzicht (vb. maïs is vrij monotoon en blokkeert het zicht), maar ook omdat akkers geurhinder veroorzaken in bemestingsperiode en/of er pesticiden gebruikt worden.
- ▶ **Boerderijdieren:** De aanwezigheid van boerderijdieren is in vele gevallen eerder een negatief aspect. Vooral hanen in de stad worden niet geapprecieerd omwille van lawaai. Varkens- , koeien- en kippenstallen veroorzaken stank en vliegen (maar verdwijnen de laatste tijd meer en meer).
- ▶ **Netheid:** Er wordt weinig geklaagd over de netheid van de buurt.
- ▶ **Groen in het straatbeeld:** is niet unaniem positief: bomen of bloembakken vormen soms hindernissen op voetpaden, en onverzorgd groen (op publiek terrein of in voortuintjes) is eerder een bron van ergernis. Groen in het straatbeeld is positief indien het de verkeersveiligheid niet schaadt en goed onderhouden wordt.
- ▶ **Straatverlichting:** is zelden storend, zeker niet als ze gedoofd wordt vanaf een bepaald uur.
- ▶ **Pesticiden:** De 2 telefonische respondenten die pesticidengebruik hadden gemeld in de enquête, waren respectievelijk bioloog en laborant in de chemische sector en hadden dus een grotere kennis van de gevaren van pesticiden. Tijdens de telefonisch interviews sprak een andere respondent ook nog spontaan over de pesticiden. Genoemde gevaren: vervuiling van bodem, water en lucht met impact voor de mens, maar ook op fauna en flora => er gaat leven dood dat best gewenst is. Ook via de voeding is er uiteraard een impact op de mens, maar dat heb je meer onder controle: als je de vruchten goed wast en schilt loop je praktisch geen risico. Daarom moet er meer geïnformeerd worden over pesticiden: taak van de overheid om burgers en bedrijven ervan te sensibiliseren en te informeren in functie van voedselveiligheid.





#### Enkele algemene bedenkingen:

- ▶ De interpretatie van "uw leefomgeving" is zeer verschillend. Sommigen hebben het enkel over hun huis zelf (binnenklimaat, tuin,...) en de impact die de omgeving daarop heeft (vb "we hebben weinig last van lawaai, want we leven vooral in de kamers aan de tuinkant" of " we hebben geen geurhinder, tenzij we het raam vooraan openzetten" of " we hebben geen last van lawaai want het huis is goed geïsoleerd"); anderen beschouwen de omgeving in een perimeter van +/- 100 à 500m van hun huis als hun woonomgeving. Nog andere beschouwen hun dorp/stad als hun woonomgeving (perimeter van 2 à 3 km rond hun huis).
- ▶ Aanwezigheid van groene landschappen wordt op dezelfde manier geïnterpreteerd als open, niet bebouwde ruimte. Intuïtief beschouwt men open, niet bebouwde ruimte dus als groene ruimte.
- ▶ Landbouwgrond lijkt "minder zeker" groen landschap. Men kan er niet zeker van zijn dat landbouwgrond in de toekomst ook landbouwgrond blijft (en dus niet wordt omgezet naar een ander gebruik). Men kiest dus eerder voor een woning naast een park, bos of natuurgebied (men gaat ervan uit dat dit er altijd zal blijven) dan naast landbouwgrond.
- ▶ Respondenten die niet tevredenheid zijn over de milieukwaliteit van hun leefomgeving leken doorgaans ook minder tevreden met andere elementen in hun omgeving (de politiek, de burens, de migranten, de jeugdbeweging,...)<sup>13</sup>

## 4.2 Wat is de precieze bron van bepaalde hinder

- ▶ Het **verkeer** is de grote boosdoener voor lawaai, drukte en de slechte luchtkwaliteit. Naast auto's en vrachtwagens worden ook bussen opmerkelijk vaak genoemd als boosdoener.
- ▶ Lawaai en drukte van verkeer worden door werkende mensen soms gerelativeerd omdat het enkel tijdens de spitsuren is. 's Avonds en in het weekend is het rustiger, wat toch het belangrijkste is (voor mensen die overdag niet thuis zijn). De mensen die naar het werk fietsen/wandelen klagen uiteraard wel over het drukke verkeer (lawaai, drukte, onveiligheid, slechte luchtkwaliteit) tijdens de spits.
- ▶ Industrie veroorzaakte vroeger blijkbaar meer lawaai, stank en slechte luchtkwaliteit maar dit is sterk verbeterd (geen industrie meer of maatregelen getroffen).
- ▶ De netheid van de buurt is sterk afhankelijk van de burens. Rijke buurten zijn netter dan arme. Vaak verwijst men bij dit thema naar migranten. De gemeente onderhoudt de wegen goed en veegt geregeld de straten.
- ▶ Verlichting van serres of voetbalstadion bleek soms storend.

---

<sup>13</sup> Er konden geen grenzeloze groenen met een hoge milieukwaliteit bereikt worden omdat deze 3 respondenten niet beschikbaar waren voor een interview wanneer we hen belden. We verwijzen voor het antwoord op de vraag waarom grenzeloze groenen tevreden kunnen zijn over hun milieukwaliteit naar de verklaring in het hoofdrapport.



### 4.3 Argumenten in de keuze tussen een eigen tuin of publieke groene ruimte

Hieronder worden de argumenten gegeven om de eigen tuin op nummer 1 te plaatsen, boven een parkje in de buurt of een natuurgebied op grotere afstand. We geven ook de argumenten TEGEN een tuin (gegeven door respondenten zonder tuin).

Argumenten VOOR een eigen tuin	Argumenten TEGEN een eigen tuin
Zicht op groen	Onderhoud is veel werk (vooral argument voor oudere mensen, maar ook tweeverdieners)
"op mijn gemak zijn", rusten, een gevoel van vrijheid	Investering in dure speeltuigen voor kinderen => is gratis in een park
Meteen, <u>zonder verplaatsing</u> , buiten kunnen zijn, zitten, rusten, koken, eten,... <i>"Ik moet mijn patatten buiten kunnen schillen als ik dat wil"</i> .	Een tuin is geen eiland: geurhinder en lawaai van de buurt komt ook in de tuin.
Buiten, in de tuin zijn geeft een gevoel van verbondenheid met de aarde: <i>"Ik wil de seizoenen kunnen voelen bij mijn thuis"</i>	
Eigen keuze aanplantingen/inrichting	
Eigen zwembad	
Moestuin	
Tuinieren is een hobby (kan je thuis doen zonder te verplaatsen)	
Om de vuilbak buiten te kunnen zetten	
Je bent minder geïsoleerd	
Er valt altijd iets te beleven in de tuin – de planten groeien alle dagen	
Mogelijkheid om me te bewegen ("om tot op het einde te lopen")	
Om de kat/hond haar behoefte te laten doen	
Altijd ter beschikking, niet afhankelijk van anderen	
De kinderen kunnen er veilig spelen	
"omdat het je eigendom is; je hoeft het niet openbaar te delen"	
Om alleen te zijn of met mensen die je graag hebt	

Voor de meesten is het belangrijk dat de tuin hun eigendom is, vooral omdat ze er dan alles zelf kunnen beslissen. Andere geven aan dat eigendom minder belangrijk is, indien de tuin gedeeld wordt met mensen met dezelfde inborst en wanneer er voldoende inspraak is in het type aanplantingen/inrichting.



Stedelijke respondenten (zonder tuin) vinden het normaal dat niet iedereen zijn eigen tuin heeft: "Plaats om ieder zijn eigen tuin te geven is er toch niet."

Argumenten voor een parkje op wandelafstand	Argumenten voor een bos/natuurgebied op 5km
Je kan er te voet naartoe (auto nemen is drempel)	Daar heb je nog echte frisse lucht. Dat heb je meestal niet in een parkje.
Je kan er gemakkelijk de hond uitlaten	Daar kan je een paar uur in vertoeven, niet erg dat het iets verder af ligt.
Je doet dat even tussendoor, niet echt een geplande activiteit	
Als parkje even groot is als de tuin heeft het geen meerwaarde	
Als je geen tuin hebt, slecht te been bent of geen auto hebt, is een parkje kortbij veel meer waard dan een verderaf gelegen natuurgebied.	
Handig om te gaan joggen	

Voor velen maakt het onderscheid tussen een park of natuurgebied weinig uit. Als je er maar kan wandelen, spelen, joggen, zonnen ...er eens eventjes tussenuit zijn. De natuurwaarde aan zich worden zelden als prioritair aangegeven.

Een provinciaal domein wordt vooral beschouwd als een recreatiedomein. De natuurwaarde in het domein zelf is vaak niet prioritair ("eerder een gedomesticeerd natuurgebied"), wel dat men er kan spelen, sporten, zonnen, zwemmen,... Aanpalend is er meestal wel een natuurgebied met hogere natuurwaarde.





## Deel 5 : Bijlagen



## 1/ Referentielijst literatuurstudie

---

Abraham, A., Sommerhalder, K. and Abel, T. (2010). Landscape and well-being: a scoping study on the health-promoting impact of outdoor environments. *International Journal of Public Health* 55: 59–69.

Araya, R., Dunstan, F., Playle, R., Thomas, H., Palmer, S. and Lewis, G. (2006), Perceptions of social capital and the built environment and mental health. *Social Science & Medicine* 62: 3072-3083.

Brereton, F., Clinch, J. P. and Ferreira, S. (2008). Happiness, geography and the environment. *Ecological Economics* 65: 386-396.

Brown, J., Bowling, A. and Flynne, T. (2004). Models of Quality of Life: A Taxonomy, Overview and Systematic Review of the Literature. *Review of European Forum on Population Ageing Research*.

Bullock, Craig., Brereton, F., O'Neill, E., Clinch, J.P. and Russemm, P. (2008). Quality of Life and the Environment, Final Report. *ERTDI Report Series No. 74*.

Dolan, P., Peasgood, T. and White, M. (2008). Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective well-being. *Journal of Economic Psychology* 29: 94-122.

Eurostat (2009), Feasibility study for Well-being Indicators, uitgevoerd door een consortium onder leiding van IDEA Consult. Een deel van het resultaat is beschikbaar op [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/gdp\\_and\\_beyond/documents/Feasibility\\_study\\_Well-Being\\_Indicators.pdf](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/gdp_and_beyond/documents/Feasibility_study_Well-Being_Indicators.pdf)

Eurostat (2012), Analysis, implementation and dissemination of well-being indicators, uitgevoerd door een consortium onder leiding van IDEA Consult. Een deel van het resultaat is beschikbaar op "Eurostat's dedicated section on Quality of Life" [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality\\_life/introduction](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality_life/introduction)

Ferreira, S., Akay, A., Brereton, F., Cunado, J., Martinsson, P., Moro, M. and Ningal, T. F. (2013). Life satisfaction and air quality in Europe. *Ecological Economics* 88: 1-10.

Ferrer-i-Carbonell, A. and Gowdy, J. M. (2005). Environmental awareness and happiness. *Rensselaer Working Papers in Economics* 0503, New York: Rensselaer Polytechnic Institute.

Ferrer-i-Carbonell, A., and Gowdy, J.M. (2006). Environmental degradation and happiness. *Ecological Economics*, 60, 509–516.

Gidlöf-Gunnarsson, A. and Ohrström, E. (2007). Noise and well-being in urban residential environments: The potential role of perceived availability to nearby green areas, *Landscape and Urban Planning* 83: 115-126.



Guite, H.F., Clark C. and Ackrill, G. (2006). The impact of the physical and urban environment on mental well-being, *Public Health 120*: 1117–1126.

Kopmann, A. and Rehdanz, K. (2013). A human well-being approach for assessing the value of natural land areas. *Ecological Economics 93*: 20-33.

Leidelmeijer, K. en van Kamp, I. (2003). Kwaliteit van de Leefomgeving en Leefbaarheid. RIGO rapport 20330

Lercher, P. (2003). Which health outcomes should be measured in health related environmental quality of life studies? *Landscape and Urban Planning 65*: 63-72.

Luechinger, S. (2009). Valuing air quality using the life satisfaction approach. *Economic Journal, 119*, 482–515.

Luechinger, S. (2010). Life satisfaction and transboundary air pollution. *Economics Letters 107*: 4-6.

Mackerron, G. (2011). Happiness and Environmental Quality. *The London School of Economics and Political Science, PhD thesis submitted to the Department of Geography and Environment.*

Mackerron, G. and Mourato, S. (2009). Life satisfaction and air quality in London. *Ecological Economics 68*: 1441–1453.

Mackerron, G. and Mourato, S. (2011). Happiness is greater in natural environments. LSE manuscript, under submission.

Mackerron, G. (2012). Happiness economics from 30 000 feet. *Journal of Economic Surveys Vol. 26, No. 4*:705-735.

Maddison, D. and Rehdanz, K. (2011). The impact of climate on life satisfaction. *Ecological Economics 70*: 2437-2445.

Marans, R. W. (2003). Understanding environmental quality through quality of life studies: the 2001 DAS and its use of subjective and objective indicators. *Landscape and Urban Planning 65*: 73-83.

Moro, M., Brereton, F., Ferreira, S. and Clinch, J. P. (2008). Ranking quality of life using subjective well-being data. *Ecological Economics 65*: 448-460.

O'Campo, P., Salmon, C. and Bruke, J. (2009). Neighbourhoods and mental well-being: What are the pathways? *Health & Place 15*: 56-68.

Ochsen, C. and Welsch, H. (2012). Who benefits from labor market institutions? Evidence from surveys of life satisfaction. *Journal of Economic Psychology 33*: 112-124.

OECD (2013). OECD Guidelines on Measuring Subjective Well-being. Slides en rapport. Guidelines slides zijn beschikbaar op: <http://www.oecd.org/statistics/guidelines-on-measuring-subjective-well-being.htm>





Rehdans, K. and Maddison, D. (2008). Local environmental quality and life-satisfaction in Germany. *Ecological Economics* 64: 787-797.

Riediker, M. and Koren, H. S. (2004). The importance of environmental exposures to physical, mental and social well-being. *International Journal of Hygiene and Environmental Health* 207: 193-201.

Rogers, S.H., Halstead, J.M., Gardner, K.H. and Carlson, C.H. (2010). Examining walkability and social capital as indicators of quality of life at the municipal and neighborhood scales. *Applied Research in Quality of Life*, 6(2): 201–213.

Sopsuk, J., Chongsuvivatwong, V., Sornsrivichai, V. and Hasuwanakit, S. (2013). Development and application of Environmental Quality of Life Scale among people residing near three types of Industrial Areas, Southern Thailand. *Springer Science+Business Media* 110: 863-872.

Stiglitz, J. E., Sen, A., and Fitoussi, J.-P. (2009). *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*. Available from [http://www.stiglitzsen-fitoussi.fr/documents/rapport\\_anglais.pdf](http://www.stiglitzsen-fitoussi.fr/documents/rapport_anglais.pdf)

Van Kamp, I., Leidelmerijer, K., Marsman, G. and de Hollander, A. (2003). Urban environmental quality and human well-being: Towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. *Landscape and Urban Planning* 65: 5-18.

Van Praag, B.M.S. and Baarsma, B.E. (2005) Using happiness surveys to value intangibles: The case of airport noise. *The Economic Journal*, 115: 224–246.

Veenhoven, R. (2000). The four qualities of life: Ordering concepts and measures of the good life. *Journal of Happiness Studies*, 1, 1–39.

Vemuri, A. W. and Costanza, R. (2006). The role human, social, built, and natural capital in explaining life satisfaction at the country level: Toward a National Well-being Index (NWI). *Ecological Economics* 58: 119-133.

Welsch, D., Shepherd, D., Dirks, K. N., McBride, D. and Marsh, S. (2013). Road traffic noise and health-related quality of life: A cross-sectional study. *Noise & Health Vol. 15, 65: 224-230*.

Welsch, H. (2006). Environment and happiness: Valuation of Air Pollution Using Life Satisfaction Data, *Ecological Economics* 58, 801–813.

Welsch, H. (2007). Environmental welfare analysis: a life satisfaction approach. *Ecological Economics* 62: 544-551.



## 2/ Vragenlijst kwalitatieve voorstudie

---

## Milieugerelateerde leefkwaliteit

# Milieugerelateerde leefkwaliteit

In opdracht van de overheid, meer specifiek voor het beleidsdomein leefmilieu, natuur en energie, hadden we je graag een aantal vragen gesteld over de kwaliteit van je leven.

### Pagina 1

#### 2. Je bent

Vrouw

Man

#### 3. Hoe oud ben je?

24 jaar of jonger

25 t.e.m. 44 jaar

45 t.e.m. 64 jaar

65 jaar of ouder

#### 4. Je huidige status is

Scholier/student

Werkend

Werkzoekend

(Brug)gepensioneerd

Huisvrouw/huisman

Ander, gelieve te specificeren

#### 5. Je woont

Alleen

Alleen met kinderen

Met partner zonder kinderen

Met partner met kinderen

Samenwonend met anderen dan partner en kinderen

### Pagina 2

6. Wat is de postcode van je woonplaats?

Bijkomende opties (vraag 6)

- › Validatie: geheel getal
- › Minimumwaarde: 1000
- › Maximumwaarde: 9999

7. In welk soort omgeving woon je nu volgens jou?

- Stad  Eerder stedelijk
- Eerder landelijk  Platteland

8. Heb je voordien nog in een ander type omgeving gewoond?

- Ja  Nee

### Pagina 3

🔍 Pagina tonen als

8. Heb je voordien nog in een ander type omgeving gewoond?  
is gelijk aan Ja

9. In welk soort omgeving woonde je toen volgens jou?

- Stad  Eerder stedelijk
- Eerder landelijk  Platteland

### Pagina 4

10. Heb je het afgelopen jaar in je omgeving meegedaan aan:

- Vrijwilligerswerk  Een burgerinitiatief
- Een activiteit georganiseerd door mijn gemeente of stad  Ander, gelieve te specificeren

- Geen van bovenstaande

**11. Je opleidingsniveau is**

- Lager onderwijs
- Hoger middelbaar
- Hoger onderwijs lange type (universitair onderwijs of master)
- Lager middelbaar
- Hoger onderwijs korte type (niet-universitair of professionele bachelor)

**12. Wat is het netto maandelijks inkomen van je huishouden (inclusief lonen, pensioenen, uitkeringen, kinderbijslag)?**

- < € 500
- € 500 - € 1499
- € 1500 - € 2499
- € 2500 - € 3499
- € 3500 - € 4499
- € 4500 - € 6000
- > € 6000
- Geen idee
- Zeg ik liever niet

**Pagina 5**

**13. Alles in beschouwing genomen, hoe tevreden ben je tegenwoordig over je leven?**

0 Uiterst ontevreden	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Uiterst tevreden
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**14. In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn?**

0 Helemaal niet de moeite waard	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Volledig de moeite waard
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Pagina 6**

## 15. Hoe voelde je je gisteren?

	0 Gevoel helemaal niet gehad	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Gevoel de hele dag gehad
Gelukkig	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Bezorgd	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Futloos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 7

### 16. Geef 5 factoren die de grootste invloed hebben op de kwaliteit van je leven (positief of negatief).

- |  |  |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> Je woning (type woning, bij wie je woont, faciliteiten, kostprijs, ...) | <input type="checkbox"/> Je inkomen (gezinsinkomen en financieel vermogen)             |
| <input type="checkbox"/> Je werk (wat je verdient, je werkzekerheid of werkloosheid)             | <input type="checkbox"/> Je sociaal netwerk (vrienden, familie waar je kan op rekenen) |
| <input type="checkbox"/> Opleiding (je studies en wat ze voor jou betekenen)                     | <input type="checkbox"/> Milieu (kwaliteit van het milieu)                             |
| <input type="checkbox"/> Overheid (kwaliteit van openbare dienstverlening en het bestuur)        | <input type="checkbox"/> Gezondheid  |
| <input type="checkbox"/> Je persoonlijke veiligheid (diefstal, aanranding, ...)                  | <input type="checkbox"/> Goede balans werk- en gezinsleven                             |
| <input type="checkbox"/> Ander, gelieve te specificeren  |  |

Bijkomende opties (vraag 16)

- ▶ Minimaal aantal vereiste selecties: 0
- ▶ Maximaal aantal toegestane selecties: 5

## Pagina 8

### 17. De kwaliteit van je leven wordt mogelijks ook beïnvloed door het milieu of de omgeving om je heen (enkele kernwoorden volstaan).

Wat versta je onder "het milieu om je heen"?

Welke milieu-elementen kunnen de kwaliteit van je leven verhogen?

Welke milieu-elementen kunnen de kwaliteit van je leven verminderen?

## Pagina 9

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ...

Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?

Woonplaats

Studie- of werkplaats

Onderweg

Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt

Ander, gelieve te specificeren

## Pagina 10

 Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Woonplaats*

19. Welke plaats moet voor jou dan bij voorkeur een goede milieukwaliteit hebben (meerdere antwoorden mogelijk)?

Thuis binnen

Thuis buiten in tuin

Thuis buiten op straat

Thuis buiten in buurt

Ander, gelieve te specificeren

## Pagina 11

 Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Studie- of werkplaats*

20. Welke plaats moet voor jou dan bij voorkeur een goede milieukwaliteit hebben (meerdere antwoorden mogelijk)?

Op de plaats van je werk of studie binnen

Op de plaats van je werk of studie in de tuin

Op de plaats van je werk of studie buiten op straat

Op de plaats van je werk of studie buiten in de buurt

Ander, gelieve te specificeren

## Pagina 12

**Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Onderweg*

**21. Welke plaats moet voor jou dan bij voorkeur een goede milieukwaliteit hebben (meerdere antwoorden mogelijk)?**

Onderweg binnen

Onderweg buiten

Ander, gelieve te specificeren

### Pagina 13

**Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt*

**22. Welke plaats moet voor jou dan bij voorkeur een goede milieukwaliteit hebben (meerdere antwoorden mogelijk)?**

Plaats voor vrije tijd binnen

Plaats voor vrije tijd buiten

Ander, gelieve te specificeren

### Pagina 14

**Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Ander, gelieve te specificeren*

**23. Welke plaats moet voor jou dan bij voorkeur een goede milieukwaliteit hebben (meerdere antwoorden mogelijk)?**

Deze plaats binnen

Deze plaats buiten

Ander, gelieve te specificeren

### Pagina 15



24. Hoe belangrijk vind je de toestand van het milieu op de wereld/aardbol voor de kwaliteit van je leven?

Helemaal niet belangrijk

Niet belangrijk

Neutraal

Belangrijk

Zeer belangrijk



25. Wat versta je onder “de toestand van het milieu op de wereld/aardbol”? (enkele kernwoorden volstaan)

## Pagina 16

26. Verschillende aspecten van het milieu kan je waarnemen (zien, horen, ruiken, voelen, smaken) en beïnvloeden de kwaliteit van je leven.

Het milieu in mijn droomomgeving scoort goed op:

Welke elementen uit je omgeving zou je het meest missen mochten ze er niet meer zijn:

## Pagina 17

27. Geef het belang van de volgende elementen voor de kwaliteit van je leven.

	Niet belangrijk	Weinig belangrijk	Neutraal	Belangrijk	Zeer belangrijk	Waarom vind je dit (niet) belangrijk?
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	

**Pagina 18**

 **Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

**is gelijk aan Woonplaats**

## 28. Is op je woonplaats dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 19

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan Studie- of werkplaats

## 29. Is op je studie- of werkplaats dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 20

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Onderweg*

### 30. Is onderweg dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 21

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

**is gelijk aan** Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt

### 31. Is op de plaats waar je je vrije tijd doorbrengt dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 22

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan Ander, gelieve te specificeren

32. Is op "Quest17-5" dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Een goede kwaliteit van de buitenlucht	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goede kwaliteit van het drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van groen of natuur in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van water in de buurt (rivieren, beken, vijvers, zee, ...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van natuurlijk wild, vogels, vlinders, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Netheid van de eigen buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een goed ruikende omgeving	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een mooi natuurlijk uitzicht vanuit je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van voetpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

33. Geef het belang van de volgende elementen voor de kwaliteit van je leven.

	Niet belangrijk	Weinig belangrijk	Neutraal	Belangrijk	Zeer belangrijk	Waarom vind je dit (niet) belangrijk?
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	

**Pagina 24**

 **Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

**is gelijk aan Woonplaats**



### 34. Is op je woonplaats dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 25

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan Studie- of werkplaats

### 35. Is op je studie- of werkplaats dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 26

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan *Onderweg*

### 36. Is onderweg dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 27

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

**is gelijk aan** Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt

### 37. Is op de plaats waar je je vrije tijd doorbrengt dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<input type="text"/>				

## Pagina 28

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

**is gelijk aan** Ander, gelieve te specificeren

### 38. Is op "\$\$\$Quest17-5\$\$\$" dit milieu-aspect vervuld?

	Ja	Nee	Gedeeltelijk	Weet niet
Toegang tot natuurgebied of bos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot aangelegde parken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een pluk- of moestuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivieren, beken, vijvers, zeeën, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanbod van publiek transport	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van fietspaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve stilte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen tuin aan je woning	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groenten en fruit uit een gedeelde (volks/pluk)tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van wandelpaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 29

39. Noem de top 5 elementen van het milieu die voor jou de grootste positieve invloed hebben op de kwaliteit van je leven.

## Pagina 30

 **Pagina tonen** als

*18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...*

**is gelijk aan Woonplaats**

#### 40. Ik ondervind op mijn woonplaats hinder van

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Luchtvervuiling door industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door files en verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van trein	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van burens of feesten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van land- en tuinbouw	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van bedrijven en industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van verkeer en vervoer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van water en waterzuivering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van waterlopen, vijvers, de zee,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Overstromingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Afval of zwerfvuil in de straat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op drukke wegen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op zend- of hoogspanningsmasten, windmolens, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Straat- en andere verlichting	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Files	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
(Slag)schaduw van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

### Pagina 31

#### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan Studie- of werkplaats

#### 41. Ik ondervind op mijn studie- of werkplaats hinder van

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Luchtvervuiling door industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door files en verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van trein	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van burens of feesten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van land- en tuinbouw	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van bedrijven en industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van verkeer en vervoer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van water en waterzuivering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van waterlopen, vijvers, de zee,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Overstromingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Afval of zwerfvuil in de straat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op drukke wegen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op zend- of hoogspanningsmasten, windmolens, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Straat- en andere verlichting	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Files	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
(Slag)schaduw van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 32

 **Pagina tonen** als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit

hebben?...

is gelijk aan *Onderweg*

#### 42. Ik ondervind onderweg hinder van

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Luchtvervuiling door industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door files en verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van trein	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van buren of feesten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van land- en tuinbouw	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van bedrijven en industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van verkeer en vervoer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van water en waterzuivering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van waterlopen, vijvers, de zee,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Overstromingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Afval of zwerfvuil in de straat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op drukke wegen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op zend- of hoogspanningsmasten, windmolens, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Straat- en andere verlichting	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Files	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
(Slag)schaduw van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>



 **Pagina tonen** als

*18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...*

**is gelijk aan** *Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt*

### 43. Ik ondervind op de plaats waar ik mijn vrije tijd doorbreng hinder van

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Luchtvervuiling door industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door files en verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van trein	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van burens of feesten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van land- en tuinbouw	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van bedrijven en industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van verkeer en vervoer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van water en waterzuivering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van waterlopen, vijvers, de zee,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Overstromingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Afval of zwerfvuil in de straat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op drukke wegen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op zend- of hoogspanningsmasten, windmolens, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Straat- en andere verlichting	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Files	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
(Slag)schaduw van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 34

### Pagina tonen als

18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ... Welke plaats moet voor jou een goede milieukwaliteit hebben?...

is gelijk aan Ander, gelieve te specificeren

44. Ik ondervind op "\$\$\$Quest17-5\$\$\$" hinder van

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
Luchtvervuiling door industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door files en verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Luchtvervuiling door vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van verkeer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van trein	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van vliegtuigen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van buren of feesten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lawaai van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van land- en tuinbouw	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van bedrijven en industrie	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van verkeer en vervoer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Geur van water en waterzuivering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van drinkwater	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vervuiling van waterlopen, vijvers, de zee,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Overstromingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Afval of zwerfvuil in de straat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op drukke wegen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uitzicht op zend- of hoogspanningsmasten, windmolens, ...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Straat- en andere verlichting	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Files	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
(Slag)schaduw van windmolens	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

45. Bepaalde milieuaspecten die je niet kan waarnemen (zien, horen, ruiken, voelen, smaken) vind je mogelijk toch zorgwekkend.

Over welke milieuproblemen maak je je zorgen, ook al kan je ze niet waarnemen?

## Pagina 36

46. Hoe bezorgd ben je over onderstaande milieuproblemen?

	Helemaal niet bezorgd	Niet bezorgd	Neutraal	Bezorgd	Zeer bezorgd	Waarom ben je daarover (niet) bezorgd?
De klimaatwijziging	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een vermindering van de biodiversiteit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De luchtvervuiling	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De watervervuiling	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een tekort aan grondstoffen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De aanwezigheid van genetisch gewijzigde organismen (ggo's)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De overconsumptie van fossiele brandstoffen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Een verhoging van de hoeveelheid afval	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De bodemverontreiniging	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Het gebruik van pesticiden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Het stralingsrisico van een kerncentrale	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
De straling van een GSM-mast, hoogspanningslijn, wifi,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	

## Pagina 37

**47. Heeft deze bezorgdheid een negatieve invloed op de kwaliteit van je leven?**

	Ja	Nee	Weet niet
De klimaatwijziging	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een vermindering van de biodiversiteit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De luchtvervuiling	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De watervervuiling	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een tekort aan grondstoffen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De aanwezigheid van genetisch gewijzigde organismen (ggo's)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De overconsumptie van fossiele brandstoffen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een verhoging van de hoeveelheid afval	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De bodemverontreiniging	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Het gebruik van pesticiden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Het stralingsrisico van een kerncentrale	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De straling van een GSM-mast, hoogspanningslijn, wifi,...	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**Pagina 38**

**48. Welke milieuproblemen moeten absoluut opgelost worden of anders zullen ze aan je nageslacht veel zorgen baren?**

**Pagina 39**

**49. Waar breng je het grootste deel van je tijd door op een week ?**

Woonplaats

Studie- of werkplaats

Onderweg

Ander, gelieve te specificeren

50. Kan je kort het milieu op de plaats waar je het grootste deel van je tijd doorbrengt beschrijven?

## Pagina 40

51. Zouden wij je volgende week (eventueel) nog telefonisch mogen contacteren om wat meer uitleg te vragen bij sommige van je antwoorden?

**Let op:**

- 1) het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen
- 2) het telefoongesprek duurt maximaal 20min
- 3) door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast het incentive voor het invullen van de enquête

Ja

Nee

🔗 Ga naar [http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=\\$\\$\\$Quest1\\$\\$\\$&sn=295676&lang=\\$\\$\\$Lang\\$\\$\\$](http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=$$$Quest1$$$&sn=295676&lang=$$$Lang$$$) als

1. ID

is niet leeg

en

51. Zouden wij je volgende week (eventueel) nog telefonisch mogen contacteren om wat meer uitleg te vragen bij sommige van je antwoorden? Let op: 1) het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen 2) het telefoongesprek duurt maximaal 20min 3) door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast het incentive voor het invullen van de enquête...

is gelijk aan Nee

## Pagina 41

52. Contactdetails

**Let op:**

- 1) het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen
- 2) het telefoongesprek duurt maximaal 20min
- 3) door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast het incentive voor het invullen van de enquête

Wat is je telefoonnummer?

Welke dag en tijdstip past voor jou het best?

🔗 Ga naar [http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=\\$\\$\\$Quest1\\$\\$\\$&sn=295676&lang=\\$\\$\\$Lang\\$\\$\\$](http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=$$$Quest1$$$&sn=295676&lang=$$$Lang$$$) als

1. ID

is niet leeg

## Uw antwoorden zijn geregistreerd!

Hartelijk dank dat je de tijd genomen hebt om deze enquête in te vullen. Je antwoorden zijn zeer waardevol voor ons.



### 3/ Vragenlijst grootschalige enquête

---



## Het milieu en de kwaliteit van je leven

### Het milieu en de kwaliteit van je leven

In opdracht van de Vlaamse Overheid, meer specifiek het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, stellen we je graag een aantal vragen over de kwaliteit van je leven en de rol van het milieu in je woonomgeving.

Mogen we je vragen om voor deze enquête een rustig moment uit te kiezen en voldoende tijd te nemen. Bepaalde delen van de enquête zullen jouw volledige aandacht vragen.

#### Pagina 1

**\* 2. Je bent**

Vrouw

Man

**\* 3. Hoe oud ben je?**

24 jaar of jonger

25 t.e.m. 44 jaar

45 t.e.m. 64 jaar

65 jaar of ouder

**\* 4. Je huidige status is**

Scholier/student

Werkend

Werkzoekend

(Brug)gepensioneerd

Huisvrouw/huisman

**\* 5. Heb je 1 of meerder kinderen?**

Ja

Nee

#### Pagina 2

 **Pagina tonen** als

5. Heb je 1 of meerder kinderen?  
is gelijk aan Ja

**\* 6. Woont 1 of meerdere van deze kinderen (soms) bij jou?**

Ja

Nee

#### Pagina 3

\* 7. Wat is de postcode van je woonplaats?

Bijkomende opties (vraag 7)

- ▶ Validatie: geheel getal
- ▶ Minimumwaarde: 1000
- ▶ Maximumwaarde: 9999

\* 8. Je hoogst behaalde diploma is

- Lager onderwijs
- Hoger middelbaar
- Hoger onderwijs lange type (universitair onderwijs of master)
- Lager middelbaar
- Hoger onderwijs korte type (niet-universitair of professionele bachelor)

## Pagina 4

\* 9. In welk soort omgeving woon je nu volgens jou?

- Stedelijk
- Eerder landelijk
- Eerder stedelijk
- Landelijk

\* 10. Hoelang woon je al in je huidige buurt?

- Minder dan 20 jaar
- Meer dan 20 jaar

## Pagina 5

🔍 Pagina tonen als

10. Hoelang woon je al in je huidige buurt?  
is gelijk aan Minder dan 20 jaar

\* 11. Heeft de milieukwaliteit van de buurt meegespeeld in de keuze van je huidige woonplaats?

Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals lucht, water, bodem, fauna en flora, geluid, geur, landschap, ...

1  
Helemaal niet



2  
Eerder niet



3  
Eerder wel



4  
Het was de voornaamste reden



## Pagina 6

🔍 Pagina tonen als

9. In welk soort omgeving woon je nu volgens jou?  
groter dan Eerder stedelijk

en

11. Heeft de milieukwaliteit van de buurt meegespeeld in de keuze van je huidige woonplaats? Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals lucht, water, bodem, fauna en flora, geluid, geur, landschap, .....  
groter dan Eerder niet

\* 12. Zijn er volgens jou in stedelijke regio's meer milieuproblemen dan in landelijke regio's?

Ja

Nee

## Pagina 7

🔍 Pagina tonen als

12. Zijn er volgens jou in stedelijke regio's meer milieuproblemen dan in landelijke regio's?  
is gelijk aan Ja

\* 13. Geef 3 milieu-aspecten waarop stedelijke omgevingen volgens jou (doorgaans) veel slechter scoren.

## Pagina 8

\* 14. Heb je een eigen tuin?

Ja

Nee

## Pagina 9

\* 14. Alles in beschouwing genomen, hoe tevreden ben je tegenwoordig over je leven?

0 Uiterst ontevreden	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Uiterst tevreden
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 15. In welke mate vind je dat de activiteiten die je doet in je leven de moeite waard zijn?

0 Helemaal niet de moeite waard	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Volledig de moeite waard
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 16. Hoe voelde je je gisteren?

	0 Gevoel helemaal niet gehad	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Gevoel de hele dag gehad
Gelukkig	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Bezorgd	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Futloos	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 10

\* 17. Geef 5 factoren die de grootste invloed hebben op de kwaliteit van je leven (positief of negatief).

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> Je woning (type woning, bij wie je woont, faciliteiten, kostprijs, ...) | <input type="checkbox"/> Je inkomen (gezinsinkomen en financieel vermogen)                              |
| <input type="checkbox"/> Je werk (wat je verdient, je werkzekerheid of werkloosheid,...)         | <input type="checkbox"/> Je sociaal netwerk (vrienden, familie waar je kan op rekenen,...)              |
| <input type="checkbox"/> Opleiding (je studies en wat ze voor jou betekenen)                     | <input type="checkbox"/> Milieu (de lucht, het water, de bodem, fauna en flora, geluid, landschap, ...) |
| <input type="checkbox"/> Overheid (kwaliteit van openbare dienstverlening en van het bestuur)    | <input type="checkbox"/> Gezondheid   |
| <input type="checkbox"/> Je persoonlijke veiligheid (diefstal, aanranding, ...)                  | <input type="checkbox"/> Goede balans werk- en gezinsleven  |

Bijkomende opties (vraag 17)

- › Minimaal aantal vereiste selecties: 5
- › Maximaal aantal toegestane selecties: 5

## Pagina 11

\* 18. Onder milieu verstaan wij het natuurlijke eco-systeem om je heen zoals lucht, water, bodem, fauna en flora, geluid, geur, landschap, ...

Hoe belangrijk vind je de kwaliteit van het milieu in je woonomgeving?

Helemaal niet belangrijk	Niet belangrijk	Neutraal	Belangrijk	Zeer belangrijk
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

\* 19. Hoe tevreden ben je over de kwaliteit van het milieu in je woonomgeving?

0 Uiterst ontevreden	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Uiterst tevreden
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 12

\* 20. Welke uitspraak omschrijft het best jouw houding?

In vergelijking met een aantal jaren geleden, doe ik nu meer voor het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	In vergelijking met een aantal jaren geleden, doe ik nu minder voor het milieu
Rekening houden met het milieu is belangrijk voor de toekomst en de volgende generaties	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik sta er niet bij stil bij wat de toekomst zal brengen
Ik ben begaan met het milieu en de milieuproblematiek	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Het milieu en de problematiek errond laat me eerder koud
Ik heb een milieuvriendelijke levensstijl	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik hou niet echt rekening met het milieu in mijn dagelijks leven
Ik heb het gevoel dat wat ikzelf doe voor het milieu belangrijk is	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik heb het gevoel dat wat ikzelf doe voor het milieu weinig tot geen bijdrage levert
Er wordt voldoende gecommuniceerd omtrent milieuvriendelijke maatregelen die ikzelf in handen heb	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik weet niet welke milieuvriendelijke maatregelen er allemaal bestaan
Ik denk vaak na over de invloed van mijn dagelijkse activiteiten op het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik zou wel willen meehelpen aan het milieu, maar soms vergeet ik het gewoon
Ik vind het niet erg om meer te betalen voor milieuvriendelijke producten	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Ik koop enkel milieuvriendelijke producten als ze dezelfde prijs hebben of goedkoper zijn dan andere producten
Milieuvriendelijke maatregelen zijn eerder betaalbaar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Milieuvriendelijke maatregelen zijn eerder duur
Milieuproblemen vind ik belangrijker dan andere maatschappelijke problemen (bijv. werkloosheid, armoede, criminaliteit,...)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Andere maatschappelijke problemen vind ik belangrijker dan milieuproblemen

Bijkomende opties (vraag 20)

Sorteervolgorde antwoordopties: willekeurig

**\* 21. Welke uitspraak komt het best overeen met jouw mening?**

De overheid moet privé-bedrijven stimuleren om op een bewuste manier om te springen met het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Privé-bedrijven moeten zelf het initiatief nemen om op een bewuste manier om te springen met het milieu
Vooral de overheid kan iets bijdragen aan het milieu, maar ook ikzelf	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vooral ikzelf kan iets bijdragen aan het milieu, maar ook de overheid
De overheid zou meer verplichtingen moeten opleggen aan burgers ten aanzien van het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	De overheid legt voldoende verplichtingen op aan burgers ten aanzien van het milieu
De overheid stimuleert me om op een bewuste manier om te springen met het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	De overheid stimuleert me niet om op een bewuste manier om te springen met het milieu
De informatie over het milieuvriendelijk handelen die de overheid beschikbaar stelt bereikt voldoende mensen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	De informatie over milieuvriendelijk handelen die de overheid beschikbaar stelt bereikt onvoldoende mensen
De overheid onderneemt voldoende acties ten aanzien van het milieu	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	De overheid zou meer acties ten aanzien van het milieu moeten ondernemen
De overheid moet sancties opleggen voor individuen, bedrijven, ... die het milieu schade aanbrengen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	De overheid moet geen sancties opleggen voor individuen, bedrijven, ... die het milieu schade aanbrengen
Als er meer financiële stimulansen (bijv. premies, fiscale aftrek, ...) zouden zijn, zou ik meer gestimuleerd worden om milieuverantwoord te handelen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Bijkomende financiële stimulansen zouden me niet stimuleren om meer milieuverantwoord te handelen

Bijkomende opties (vraag 21)

Sorteervolgorde antwoordopties: willekeurig

**Pagina 14**

**\* 22. Op welke plaats vind je de kwaliteit van het milieu het belangrijkste?**

Woonplaats

Studie- of werkplaats

Onderweg

Plaats waar je je vrije tijd doorbrengt

**Pagina 15**

\* 23. Geef het belang van volgende elementen voor de kwaliteit van je leven.

	Maakt me niet uit	Weinig belangrijk	Belangrijk	Heel belangrijk	Zonder kan ik niet leven
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groene landschappen in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen of een gedeelde tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Goede luchtkwaliteit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Veilige fietspaden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Veilige voetpaden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een propere/hette buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Donkere nachten zonder lichthinder	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ander, gelieve te specificeren <input type="text"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

**\* 24. Geef de top 5 van milieu-aspecten die voor jouw leefkwaliteit het belangrijkst zijn.**

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Groene landschappen in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt



- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Een eigen of een gedeelde tuin

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Goede luchtkwaliteit

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Veilige fietspaden in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Veilige voetpaden in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Een propere/nette buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Boerderijdieren in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Donkere nachten zonder lichthinder

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

Ander, gelieve te specificeren

Bijkomende opties (vraag 24)

- ▶ Minimumaantal vereiste selecties: 5
- ▶ Maximumaantal toegestane selecties: 5

## Pagina 17

### \* 25. Is op je woonplaats dit milieu-aspect vervuld?

	Nee	Eerder niet	Eerder wel	Ja
Relatieve stilte (weinig geluid) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Groene landschappen in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Voldoende open, niet bebouwde ruimte in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relatieve rust (visuele rust, weinig volk, weinig drukte) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Frisse natuurlijke geur of op zijn minst geen geurhinder in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Gras- en bloemenperkjes, bomen, struiken, gevelgroen, ... in het straatbeeld	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een eigen of een gedeelde tuin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Aanwezigheid van weides, akkers of boomgaarden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Toegang tot een park, bos of natuurgebied in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Goede luchtkwaliteit	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Veilige fietspaden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Veilige voetpaden in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Voldoende aanbod van openbaar vervoer in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Een propere/nette buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Boerderijdieren in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Natuurlijke fauna (zoals vogels, vlinders, konijnen, eekhoorns, ...) in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Propere rivier, vijver, meer, of zee in de buurt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Donkere nachten zonder lichthinder	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

## Pagina 18

\* 26. Rangschik de volgende situaties volgens je persoonlijke voorkeur (1 = voorkeursituatie)

1  
2  
3

Een eigen tuin aan de woning, maar geen bossen, parken of natuurgebieden in een straal van 5 km.

1  
2  
3

Toegang tot een groot natuurgebied met bos, vijvers, fiets- en wandelpaden, ... op 5 km, maar geen tuin aan de woning en geen bossen of parken op wandelafstand.

1  
2  
3

Toegang tot een (klein) bos of park vlakbij, maar geen tuin aan de woning en geen natuurgebied in een straal van 5 km.

Bijkomende opties (vraag 26)

- Minimumaantal vereiste selecties: 3
- Maximumaantal toegestane selecties: 3

## Pagina 19

\* 27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> Lawaai                  | <input type="checkbox"/> Een slechte luchtkwaliteit   |
| <input type="checkbox"/> Stank                   | <input type="checkbox"/> Een onaantrekkelijk uitzicht |
| <input type="checkbox"/> Hinderlijke verlichting |   |
| <input type="checkbox"/> Geen van bovenstaande   |   |

## Pagina 20

🔍 Pagina tonen als

27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)  
is gelijk aan Lawaai

\* 28. Wat is de belangrijkste bron van dit lawaai?

- |   |  |
|---|--|
| <input type="radio"/> Verkeer en vervoer                        | <input type="radio"/> Industrie en bedrijven                     |
| <input type="radio"/> Land- en tuinbouw                         | <input type="radio"/> Dancings, feestzalen, cafés of restaurants |
| <input type="radio"/> Mensen op straat                          | <input type="radio"/> Muziek in auto's                           |
| <input type="radio"/> Kermissen, braderijen en muziektfestivals | <input type="radio"/> Sportvelden en -stadia                     |
| <input type="radio"/> Racen en crossen                          | <input type="radio"/> Buren (en hun huisdieren)                  |
| <input type="radio"/> (Wegen)werken                             | <input type="radio"/> Windmolens                                 |

## Pagina 21

🔍 Pagina tonen als

27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)  
is gelijk aan Een slechte luchtkwaliteit

\* 29. Wat is volgens jou de belangrijkste oorzaak van deze slechte luchtkwaliteit?

- |   |  |
|---|--|
| <input type="radio"/> Verkeer           | <input type="radio"/> Industrie en bedrijven |
| <input type="radio"/> Land- en tuinbouw |  |

## Pagina 22

**Pagina tonen** als

27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)  
is gelijk aan *Stank*

**\* 30. Wat is de belangrijkste bron van deze stank?**

- |  |  |
|--|--|
| <input type="radio"/> Verkeer en transport   | <input type="radio"/> Industrie en bedrijven |
| <input type="radio"/> Land- en tuinbouw      | <input type="radio"/> Buren                  |
| <input type="radio"/> Waterzuiveringsstation | <input type="radio"/> Waterlopen             |
| <input type="radio"/> Riolering              | <input type="radio"/> Afval/vuil in de buurt |

## Pagina 23

**Pagina tonen** als

27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)  
is gelijk aan *Een onaantrekkelijk uitzicht*

**\* 31. Waardoor wordt dit onaantrekkelijk uitzicht voornamelijk veroorzaakt? Zicht op:**

- |  |   |
|--|---|
| <input type="radio"/> Verkeerswegen                  | <input type="radio"/> Industrie en bedrijven                  |
| <input type="radio"/> Land- en tuinbouw              | <input type="radio"/> Windmolens                              |
| <input type="radio"/> Zend- of hoogspanningsmasten   | <input type="radio"/> Afval/vuil op straat, in waterlopen,... |
| <input type="radio"/> Het huis/de tuin van de burens | <input type="radio"/> De bebouwde omgeving in het algemeen    |

## Pagina 24

**Pagina tonen** als

27. Van welke zaken heb je vaak last op je woonplaats? (je kan er meerdere aanduiden)  
is gelijk aan *Hinderlijke verlichting*

**\* 32. Welke verlichting is voor jou voornamelijk hinderlijk?**

- |   |  |
|---|--|
| <input type="radio"/> Verlichting van wegen en parkeerterreinen             | <input type="radio"/> Verlichting van luchthaven                         |
| <input type="radio"/> Verlichting van zeehaven                              | <input type="radio"/> Verlichting van treinstations                      |
| <input type="radio"/> Verlichting van industrieterreinen                    | <input type="radio"/> Verlichting van serres                             |
| <input type="radio"/> Lichtreclame  | <input type="radio"/> Licht- en laserbundels van dancings, bioscopen,... |
| <input type="radio"/> Verlichting sport- en recreatieterreinen              | <input type="radio"/> Feestverlichting                                   |
| <input type="radio"/> Verlichting van monumenten en/of historische gebouwen | <input type="radio"/> Verlichting van tuinen en opritten                 |
| <input type="radio"/> Verlichting van windmolens                            |  |

## Pagina 25

### Buurt vergelijking

Op de volgende pagina's vragen we je om **6 keer 2 buurten te vergelijken** over een aantal eigenschappen. Probeer je hierop goed te concentreren. Om je te helpen zijn de eigenschappen die tussen de buurten verschillen, gemarkeerd.



## Buurt vergelijking 1 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

## Buurt vergelijking 2 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

## Buurt vergelijking 3 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

## Pagina 29

## Buurt vergelijking 4 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

## Pagina 30

## Buurt vergelijking 5 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

### Pagina 31

## Buurt vergelijking 6 van 6

	Buurt A	Buurt B
Luchtkwaliteit	\$\$\$Luchtkwaliteit1\$\$\$	\$\$\$Luchtkwaliteit2\$\$\$
Rust / Stilte	\$\$\$Rust1\$\$\$	\$\$\$Rust2\$\$\$
Afval / Netheid	\$\$\$Afval1\$\$\$	\$\$\$Afval2\$\$\$
Geur	\$\$\$Geur1\$\$\$	\$\$\$Geur2\$\$\$
Park, bos of natuurgebied	\$\$\$Park1\$\$\$	\$\$\$Park2\$\$\$
Ruimtegevoel en uitzicht op groen	\$\$\$Uitzicht1\$\$\$	\$\$\$Uitzicht2\$\$\$
Fietsen en wandelen	\$\$\$Fietsen1\$\$\$	\$\$\$Fietsen2\$\$\$
Tuin	\$\$\$Tuin1\$\$\$	\$\$\$Tuin2\$\$\$
Waar verkies je te wonen?	<input type="button" value="buurt A"/>	<input type="button" value="buurt B"/>

### Pagina 32

\* 46. De toekomst kan een aantal (nieuwe) milieuproblemen met zich meebrengen. Welke aspecten van je leefomgeving zou je het meest missen mochten ze er niet meer zijn?

**Pagina 33**

\* 47. Wij hebben hieronder een aantal mogelijke toekomstige milieuproblemen opgesomd. Welke milieuproblemen vind je niet leefbaar voor je nageslacht? Geef je persoonlijke top 5 (op nummer 1 kies je het probleem dat je absoluut niet leefbaar vindt).

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Sterk dalende luchtkwaliteit (vb. fijn stof) met toename gezondheidsproblemen

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Weinig beschikbare ruimte: de persoonlijke woon- en leefruimte worden beperkt (kleinere woningen, gemeenschappelijke tuinen)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Weinig natuur en bos: de omgeving is overwegend bebouwd en verhard

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Regelmatig overstromingen ook in woongebieden

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Verhoging van het zeeniveau met verdwijnen van land

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

De biodiversiteit neemt af: er verdwijnen voortdurend dier- en plantensoorten

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

De natuur herstelt zich moeilijk of niet meer van (insecten)plagen, ziektes en natuurrampen

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Toenemende gezondheidsrisico's door straling (van bijv. GSM-mast, hoogspanningslijn, wifi, ...)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Periodes van droogte met tijdelijk watertekort

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

De waterkwaliteit kan niet meer gegarandeerd worden door moeilijk te verwijderen vervuilende stoffen in het drinkwater

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Dalende stabiliteit van gebouwen en infrastructuur door bodemerrosie

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Weersveranderingen met verschuiving van seizoenen en algemene temperatuurstijging

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Klimaatsverandering met meer extreme weersituaties: hevige onweersbuien en stormen enerzijds en hittegolven anderzijds

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14

Milieu problemen als gevolg van genetisch gemanipuleerde gewassen

Bijkomende opties (vraag 47)

- Minimaal aantal vereiste selecties: 5
- Maximaal aantal toegestane selecties: 5

## Pagina 34

- \* 48. Zouden wij je volgende week telefonisch mogen contacteren om wat meer uitleg te geven bij sommige van je antwoorden?

Let op:

- 1) Het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen
- 2) Het telefoongesprek duurt maximaal 20min
- 3) Door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast de incentive voor het invullen van de enquête

Ja

Nee

➤ Ga naar [http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=\\$\\$\\$Quest1\\$\\$\\$&sn=295676&lang=NL](http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=$$$Quest1$$$&sn=295676&lang=NL) als

1. ID

is niet leeg

en

48. Zouden wij je volgende week telefonisch mogen contacteren om wat meer uitleg te geven bij sommige van je antwoorden?  
Let op: 1) Het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen 2) Het telefoongesprek duurt maximaal 20min 3) Door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast de incentive voor het invullen van de enquête...

is gelijk aan Nee

## Pagina 35

➤ **Pagina tonen** als

48. Zouden wij je volgende week telefonisch mogen contacteren om wat meer uitleg te geven bij sommige van je antwoorden?  
Let op: 1) Het is niet zeker dat we je ook effectief zullen terugbellen 2) Het telefoongesprek duurt maximaal 20min 3) Door deel te nemen aan het telefoongesprek verdien je 200 Market Points naast de incentive voor het invullen van de enquête...

is gelijk aan Ja

### 49. Contactdetails

Wat is je telefoonnummer?

Welke dag en tijdstip past voor jou het best?

➤ Ga naar [http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=\\$\\$\\$Quest1\\$\\$\\$&sn=295676&lang=NL](http://globaltestmarket.com/20/survey/finished.phtml?ac=$$$Quest1$$$&sn=295676&lang=NL) als

1. ID

is niet leeg

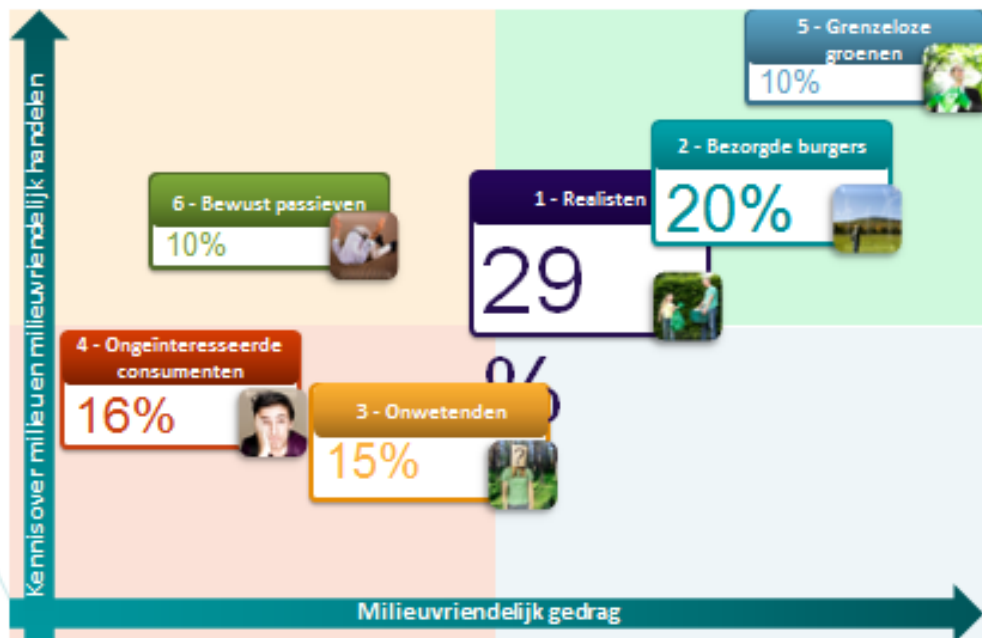
## Uw antwoorden zijn geregistreerd!

Hartelijk dank dat je de tijd genomen hebt om deze enquête in te vullen. Je antwoorden zijn zeer waardevol voor ons.





## 4/ Beschrijving van 6 profielen uit consumentenstudie



### Realisten

#### Segment 1 – Realisten (n=803)

De realisten staan algemeen nuchter in het leven. Ze doen wat ze kunnen voor het milieu, vooral zaken die passen binnen hun dagelijkse bezigheden. Doordat ze hun eigen impact als nuttig en belangrijk zien, is hun bijdrage iets groter dan de gemiddelde burger. Maar deze realisten doen geen enorme inspanningen voor het milieu. Ze maken realistische beslissingen wat betreft het milieu, ze handelen naar wat past binnen hun eigen levensstijl en wat ook een persoonlijk voordeel met zich meebrengt. Het is telkens een nuchtere afweging van wat binnen hun eigen bereik mogelijk is.

- Ze zijn begaan met het milieu en het is vooral hun toekomstbeeld die motivatie brengt om milieubewust te handelen. Ze doen 'wat een gemiddelde burger hoort te doen'. Met de jaren is hun milieuvriendelijke levensstijl ook toegenomen en ligt wat ze doen hoger dan het gemiddelde.
- Ze doen alles voor het milieu wat ze kunnen, zolang het niet meer kost, want een financiële inspanning hebben ze er niet voor over.
- Ze vinden dat ze genoeg geïnformeerd worden door de overheid wat betreft maatregelen die ze zelf in de hand hebben.
- Toch vinden ze dat de overheid zeker een even grote impact heeft op het milieu als de gewone burger.





## Bezorgde burgers

### Segment 2 – Bezorgde burgers (n=208)

Bezorgde burgers zijn mensen die over het algemeen goed willen handelen. Doordat ze bewust leven en handelen, twijfelen ze wel of ze het goed doen. Ze handelen zeker milieubewust en denken er vaak over na. Ze proberen hun beslissingen altijd zo milieubewust mogelijk te maken, eigen voordeel is bij hen minder belangrijk. Deze burgers hebben al een grote kennis verzameld omtrent het milieu en wat ze kunnen doen, maar vragen zich toch af of het allemaal voldoende is en zouden wat meer informatie willen. Is hun bijdrage voldoende of kunnen ze nog meer doen voor het milieu?

- Deze bezorgde burgers denken vaak na over de impact van hun dagelijkse activiteiten op het milieu, ze geloven dat ze zelf een belangrijke bijdrage leveren.
- Ze doen zoveel mogelijk voor het milieu en zijn in sommige gevallen ook bereid om er meer voor te betalen. Toch vindt de meerderheid milieuvriendelijke maatregelen vaak nog te duur.
- Ze voelen zich niet gestimuleerd door de overheid. Volgens hen bereikt de informatie die de overheid beschikbaar stelt niet voldoende mensen en zouden ze meer actie moeten ondernemen om mensen milieubewuster te maken.
- De overheid en burgers hebben volgens hen beiden een belangrijke impact op het milieu.





**Ipsos** Segment 2: Bezorgde burgers

*"De overheid dient regulerend te werken, waardoor iedereen op gelijke voet behandeld wordt. Werken aan een betere maatschappij/het overleven ervan mag niet afhangen van het idealisme van enkelen."*  
Nancy

*"De mensheid moet samenwerken, over alle grenzen heen, dat is de enige weg om de planeet nog te redden"*  
Ivo

*"Ik worstel vaak met de kloof tussen mijn ideeën en mijn handelingen"* Ruben

*"Wat kan je als "gewone mens" nog meer doen voor het milieu zonder er overdreven veel geld oftijd in te steken?"*  
Nastassia

Ipsos Marketing

**Ipsos** Onwetenden

Segment 3 – Onwetenden (n=164)

De onwetenden zijn mensen die niet veel weten over het milieu en de impact van de mens op het milieu. Vaak hebben ze de toegang niet tot het geld, de tijd of de kennis die nodig is om milieubewust te handelen. Ze weten daardoor niet wat ze kunnen doen om hun steentje bij te dragen voor het milieu. De algemene, vanzelfsprekende zaken doen ze wel, maar weten daarom niet altijd goed waarom of hoe het precies moet. Ze vinden de natuur en de toekomst belangrijk en willen wel milieubewuster handelen. Indien ze meer info zouden krijgen, zouden ze waarschijnlijk ook milieubewuster handelen.

- Deze groep is wel begaan met het milieu, maar ze hebben geen uitgesproken milieuvriendelijke levensstijl. Ze vergeten vaak rekening te houden met het milieu en ze hebben het gevoel dat ze zelf weinig bijdrage kunnen leveren.
- Ze vinden milieuvriendelijke producten te duur en willen er niet meer voor betalen. Wanneer deze producten dezelfde prijs zouden hebben zoals de reguliere producten en ze hierover zouden geïnformeerd worden, zouden ze wel de milieuvriendelijke versie kiezen. De overheid zou hen op deze manier dus financieel kunnen stimuleren.
- Ze zijn duidelijk niet op de hoogte van welke maatregelen er allemaal bestaan en vinden dat de overheid meer acties zou moeten ondernemen om de burgers beter op de hoogte te brengen en te sensibiliseren.
- Deze groep is ervan overtuigd dat vooral de overheid een grote impact kan hebben op het milieu.





Ipsos Segment 3: Onwetenden

*"Ik weet waarschijnlijk gewoon niet genoeg om er veel mee bezig te zijn"* Ann

*"Ik weet gewoon niet wat ik allemaal zou kunnen doen om het milieu te helpen..."* Stijn

*"Eerlijk, eigenlijk ben ik niet bezig met het milieu, waarschijnlijk doordat ik nog thuis woon en me met al die zaken weinig moet bezighouden."* Stijn

*"Ik doe niet genoeg voor het milieu. Ik neem meestal uit automatische de auto, maar vergeet dat het openbaar vervoer ook een optie is"* Jasmine

Ipsos Marketing

Ipsos Ongeïnteresseerde consumenten

Segment 4 – Ongeïnteresseerde consumenten (n=172)

Met de ongeïnteresseerde consumenten vatten we de groep mensen die totaal niet bezig zijn met het milieu. Ze hebben over het algemeen weinig zin om na te denken over de toekomst of over hoe het met het milieu gesteld is. Ze leven van dag tot dag en zien wel wat er op hun pad komt. Ze zijn in eerste plaats consument en denken er vooral niet teveel bij na wanneer ze iets kopen. Deze groep ziet het nut niet van milieuvriendelijk gedrag, ze gaan ervan uit dat hun impact toch minuscuul is. Hun koopgedrag is al jaren hetzelfde, ze kopen wat ze willen kopen en doen wat ze willen doen.

- Het milieu boeit hen niet en ze staan er niet bij stil wat de toekomst zal brengen. Ze leven hun eigen leventje zoals zij dat willen.
- Ze vinden milieuvriendelijke maatregelen over het algemeen te duur en ze zullen er zeker niet meer voor betalen. De overheid zou hen enkel financieel kunnen stimuleren om hun aankoopgedrag te wijzigen.
- Aangezien het milieu hen niet interesseert, zijn ze ook niet op de hoogte van welke maatregelen er allemaal bestaan. De overheid kan volgens hen enkel meer informatie beschikbaar stellen, maar ze zijn zeker geen voorstander van bijkomende verplichtingen.
- Ze vinden dat de overheid de grootste en bijna enige impact kan hebben op het milieu.





Ipsos Segment 4: Ongeïnteresseerde consumenten

*"Ik doe eigenlijk op geen manier iets voor het milieu, ik leef gewoon normaal." Ludo*

*"Momenteel kan weinig mijn gedrag veranderen, ik ga mijn manier van leven en koopgedrag niet veranderen." Ludo*

*"Ik heb niet het gevoel dat ik als persoon veel kan doen voor het milieu, het heeft toch geen nut." Sander*

Ipsos Marketing 36



## Grenzeloze groenen

### Segment 5 – Grenzeloze groenen (n=106)

Deze groep van grenzeloze groenen zijn de echt groen ingestelde mensen. Hun levensstijl is milieuvriendelijk en ze doen veel meer dan de gemiddelde burger voor het milieu. Dankzij de overtuiging dat hun bijdrage wel degelijk impact heeft, handelen ze consequent milieuvriendelijk en denken ze vaak na over de invloed van hun dagdagelijkse activiteiten op het milieu. Ze besteden ook veel tijd aan het nadenken over nieuwe manieren om te besparen, om beter te leven, om minder de auto te nemen, ... hierdoor gaan ze jaar na jaar nog meer doen voor het milieu.

- Ze vinden het enorm belangrijk om milieuvriendelijk te leven voor de toekomst, om hun kinderen een mooie toekomst te kunnen verzekeren.
- Dit zijn de consumenten die bioproducten betaalbaar vinden en gerust iets meer willen betalen voor biologische, ecologische en eerlijke producten.
- Ze vinden dat de overheid hen stimuleert bij hun milieuvriendelijk gedrag, maar ze denken dat de informatie van de overheid toch nog niet voldoende mensen bereikt. Deze groep begrijpt het niet wanneer mensen zich niets aantrekken van het milieu of er niets over weten.
- Deze groep vindt dat mensen zoals u en ik de grootste impact kunnen hebben op het milieu, meer dan de overheid. Het ligt in onze handen.





## Bewust passieven

### Segment 6 – Bewust passieven (n=107)

Bewust passieven leven zoals ze willen leven. Ze houden geen rekening met het milieu, omdat het niet past binnen hun manier van leven of omdat ze het gewoonweg vergeten. Deze groep wil er geen geld of tijd insteken. Ze hebben voldoende kennis over hoe ze milieubewust kunnen handelen, maar daar hebben ze geen zin in. Ze leggen de verantwoordelijkheid voor het milieu liever bij anderen, hoofdzakelijk bij de overheid. Vanuit dit standpunt handelen ze zoals zij dat willen, zonder rekening te houden met de mogelijke impact van hun handelingen op het milieu.

- Deze groep beseft dat het belangrijk is voor de toekomst om milieuvriendelijk te leven, maar dit uit zich niet in hun dagdagelijkse activiteiten. Ze vinden het niet hun taak om hiervoor te zorgen.
- Ze vinden milieuvriendelijke maatregelen te duur en zijn niet bereid er meer voor te betalen.
- Ze vinden wel dat er voldoende gecommuniceerd wordt omtrent milieuvriendelijke maatregelen. Ze weten genoeg en hebben voldoende informatie om milieubewust te handelen, maar ze doen het gewoon niet.
- Deze groep is ervan overtuigd dat de overheid veel meer impact kan hebben dan zijzelf.





## Segment 6: Bewust passieven

"Ik denk niet dat ik bewust dingen doe voor het milieu. Als een paar mensen hiermee rekening houden, helpt dit niets." Sabrina

"Als men eens zou beginnen met alles wat milieuvriendelijk is goedkoper te maken, zou dat volgens mij voor veel mensen een groot verschil maken." Pascal

"Ik zie ook wel de verontrustende berichten in het nieuws en in de media, maar in de vervuilende industrie gaat zoveel macht en geld om dat ik denk dat wij als gewone mens er weinig kunnen tegenin brengen." Pascal



## 5/ De 24 keuze-taken

---

### Scenario 1 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stille</b>	De buurt is vrij lawaaiërig, maar bij momenten is het rustig.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		





## Scenario 2 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 3 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	De buurt is vrij lawaai, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 4 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 5 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stille</b>	Stille is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 6 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	Het is zeer stil in de buurt.	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 7 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	Stille is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	Stille is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 8 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen wandelen en</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 9 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stille</b>	Stille is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	De buurt is vrij lawaaiertig, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		





#### Scenario 10 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stilte</b>	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 11 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	De buurt is vrij lawaaiërig, maar bij momenten is het rustig.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 12 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stille</b>	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 13 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stilte</b>	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 14 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	Het is zeer stil in de buurt.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 15 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is zeer stil in de buurt.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



## Scenario 16 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 17 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is zeer stil in de buurt.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		





### Scenario 18 Blok 1

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine verharde tuin/koer of terras.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



## Scenario 19 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is zeer stil in de buurt.	Stilte is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft een kleine groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



## Scenario 20 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt is proper en onderhouden.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



## Scenario 21 Blok 2

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stille</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Stille is zeer zeldzaam in de buurt; bijna altijd hoor je lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een onverzorgde indruk en er ligt geregeld vuil op straat.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.	Het is veilig fietsen en wandelen in de buurt, maar de routes zijn niet erg rustig of mooi.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een kleine groene tuin.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



#### Scenario 22 Blok 4

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is redelijk maar bij momenten slecht. Dit kan een effect hebben op mijn gezondheid.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.	Het is meestal stil in de buurt, maar bij momenten is er lawaai.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.	De buurt is zeer vuil.
<b>Geur</b>	De buurt ruikt bijna altijd slecht: er is vaak stank aanwezig.	De buurt ruikt vaak minder goed: er hangt dan een hinderlijke geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 23 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is goed, maar niet uitstekend.
<b>Rust / Stille</b>	De buurt is vrij lawaaierig, maar bij momenten is het rustig.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is zeer vuil.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er is één toegankelijk parkje in de buurt.	Er is geen park, groot bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft geen weids uitzicht en kijkt niet uit op groen.	De woning heeft geen weids uitzicht, maar kijkt uit op groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	De veilige, rustige en mooie wandel- en fietsroutes zijn beperkt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft geen tuin/koer of terras.	De woning heeft een grote groene tuin.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		



### Scenario 24 Blok 3

	<b>Buurt A</b>	<b>Buurt B</b>
<b>Luchtkwaliteit</b>	De lokale luchtkwaliteit is uitstekend.	De lokale luchtkwaliteit is slecht. Dit heeft een effect op mijn gezondheid.
<b>Rust / Stilte</b>	Het is zeer stil in de buurt.	Het is zeer stil in de buurt.
<b>Afval / Netheid</b>	De buurt is proper en onderhouden.	De buurt geeft een verzorgde indruk maar is soms niet zo proper.
<b>Geur</b>	Er is geen geurhinder in de buurt; de buurt ruikt goed.	De buurt ruikt meestal goed, maar af en toe hangt er een onaangename geur.
<b>Park, bos of natuurgebied</b>	Er zijn meerdere grote en kleine toegankelijke parken in de buurt.	Er is geen park, maar wel een groot toegankelijk bos of natuurgebied in de buurt.
<b>Ruimtegevoel en uitzicht op groen</b>	De woning heeft een weids uitzicht op een groen landschap.	De woning heeft een weids uitzicht op een landschap met weinig groen.
<b>Fietsen en wandelen</b>	Het is veilig, rustig en mooi fietsen en wandelen in de buurt.	Het is onrustig, onveilig en niet mooi om te wandelen of fietsen in de buurt.
<b>Tuin</b>	De woning heeft een grote groene tuin.	De woning heeft geen tuin/koer of terras.
<b>Waar woont u liever, buurt A of buurt B?</b>		